

Τ.Ε.Ι. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ :

**“ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ :
Η ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΣΤΗΝ
ΕΥΡΥΘΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΩΝ ΟΤΑ”**

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟ ΦΥΛΛΑΔΙΟ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ :

- ΠΡΙΦΤΗ ΦΩΦΩ
- ΚΕΡΜΑΝΙΔΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

ΕΠΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ :

Κωνσταντίνος Τσούντας

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2002

Οι Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές στην Ελλάδα είναι οι παρακάτω :

➤ *Ραδιοτηλεοπτικό Συμβούλιο*

Ιδρύθηκε με το άρθρο 9 του Ν. 1730/87. Αρμοδιότητες του Ραδιοτηλεοπτικού Συμβουλίου είναι να εκτιμά αν στις ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές τηρούνται οι γενικές αρχές του παραπάνω νόμου. Παρακολουθεί επίσης την παρουσίαση της ραδιοτηλεοπτικής δραστηριότητας από το ραδιοτηλεοπτικό δίκτυο. Για το σκοπό αυτό γνωμοδοτεί και διατυπώνει ανά εξάμηνο προτάσεις προς τον εποπτεύοντα Υπουργό, ο οποίος τις διαβιβάζει στο Δ.Σ. της ΕΡΤ-ΑΕ.

➤ *Επιτροπή Για την Τοπική Ραδιοφωνία*

Ιδρύθηκε με το Π.Δ. 25/88. Αρμοδιότητες της Επιτροπής είναι η πρόταση για τη χορήγηση, ανανέωση ή ανάκληση των αδειών λειτουργίας τοπικού ραδιοφωνικού σταθμού και η έρευνα οποιουδήποτε στοιχείου που αφορά τα της λειτουργίας των σταθμών και ιδιαίτερα της τηρήσεως των αρχών λειτουργίας των εκπομπών και διαφημίσεων.

➤ *Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης (ΕΣΡ)*

Συστάθηκε με το νόμο 1866/89. Αρμοδιότητες του ΕΣΡ είναι η εξασφάλιση της ελευθερίας και της πολυφωνίας, η τήρηση της δημοσιογραφικής δεοντολογίας και η προαγωγή της ποιότητας των ραδιοτηλεοπτικών προγραμμάτων κατά τις συνταγματικές επιταγές.

➤ *Εθνική Επιτροπή Ηλεκτρονικών Μέσων Επικοινωνίας (ΕΕΗΜΕ)*

Ιδρύθηκε με το άρθρο 2 του νόμου 2173/93, η οποία υπάγεται στον Υπουργό Προεδρίας της Κυβέρνησης. Αρμοδιότητες της ΕΕΗΜΕ είναι να αποφασίζει για μείζονος ενδιαφέροντος θέματα κατόπιν παραπομπής από το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης.

➤ *Επιτροπή Ανταγωνισμού*

Με το άρθρο 4 του ν. 2296/95. η Επιτροπή έχει διοικητική αυτοτέλεια και εποπτεύεται από τον Υπουργό Εμπορίου. Η Επιτροπή είναι αρμόδια για την

τήρηση των διατάξεων του παραπάνω νόμου για τον ανταγωνισμό και μπορεί να επιτρέψει παρέκκλιση από την υποχρέωση αναστολής της πραγματοποίησης της συγκέντρωσης των επιχειρήσεων, απειλεί και επιβάλλει πρόστιμα, χρηματικές ποινές και άλλες κυρώσεις, λαμβάνει ασφαλιστικά μέτρα και τηρεί τα προσωρινά και οριστικά μητρώα συμπράξεων και συγκεντρώσεων και τέλος καταχωρεί τις γνωστοποιήσεις και αποφάσεις.

➤ *Εθνικό Συμβούλιο Καταναλωτών*

Με το άρθρο 12 του νόμου 2251/94 συστήνεται Εθνικό Συμβούλιο Καταναλωτών ως συμβουλευτικό και γνωμοδοτικό όργανο του Υπουργού Εμπορίου. Αρμοδιότητες του Συμβουλίου είναι να εκφράζει τις θέσεις των καταναλωτών για θέματα προστασίας των καταναλωτών, υποβάλλει προτάσεις για την προώθηση των συμφερόντων τους και τη διασφάλιση των δικαιωμάτων τους και εκδίδει γνωμοδοτήσεις σε καταναλωτικά θέματα και ιδίως για όλα τα νομοσχέδια και τις διατάξεις που αφορούν τους καταναλωτές.

➤ *Επιτροπή Προστασίας των Καταναλωτών των Δημόσιων Επιχειρήσεων και Οργανισμών*

Συστάθηκε με το άρθρο 13 του ν. 2251/94. Αρμοδιότητες της Επιτροπής είναι να διατυπώνει και να προβαίνει σε υποδείξεις προς τις δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς για τη βελτίωση των προϊόντων και υπηρεσιών τους και τη διασφάλιση των δικαιωμάτων του καταναλωτή.

➤ *Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων*

Ιδρύθηκε με το Νόμο 2867/00. Αρμοδιότητες της Επιτροπής είναι να εξασφαλίσει την ομαλή λειτουργία και την ανάπτυξη των τηλεπικοινωνιών, και ρυθμίζει και εποπτεύει την αγορά των ταχυδρομικών υπηρεσιών.

➤ *Ενέργεια*

Ιδρύθηκε με το νόμο 2165/93. Αρμοδιότητές της είναι η απελευθέρωση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ως αποκλειστικό προνόμιο της Δ.Ε.Η., τόσο σε ιδιώτες, όσο και σε Ο.Τ.Α.

➤ *Εθνική Επιτροπή για το Απόρρητο των Ανταποκρίσεων και των Επικοινωνιών*

Με το νόμο 2225/94 «για την προστασία της ελευθερίας της ανταπόκρισης και επικοινωνίας και άλλες διατάξεις» ιδρύθηκε η παραπάνω Επιτροπή. Αρμοδιότητές της είναι να επιθεωρεί χωρίς προειδοποίηση τις σχετικές με το έργο της εγκαταστάσεις, αρχεία και έγγραφα της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών, του ΟΤΕ και άλλων δημοσίων επιχειρήσεων, επιχειρήσεων που βρίσκονται υπό τον άμεσο ή έμμεσο έλεγχο του Δημοσίου, καθώς και των ιδιωτικών επιχειρήσεων που προσφέρουν ανταπόκριση ή επικοινωνία., όπως οι επιχειρήσεις κινητής τηλεφωνίας ή οι τράπεζες δεδομένων.

➤ *Επιτροπή Καζίνων*

Ιδρύθηκε με το νόμο 2206/94. εποπτεύει τη λειτουργία των καζίνων.

➤ *Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού(ΑΣΕΠ)*

Με το νόμο 2190 της 3 Μαρτίου 1994 ιδρύθηκε το ΑΣΕΠ μια αρχή η οποία θα προσπαθήσει, κατ' απαίτηση των περισσότερων Ελλήνων, να καταστήσει αξιοκρατικές τις προσλήψεις του προσωπικού που θα προσλαμβάνεται στο Δημόσιο. Αρμοδιότητές του είναι να προκηρύσσει την πλήρωση θέσεων ή την πρόσληψη προσωπικού σε δημόσιες υπηρεσίες και στους ΟΤΑ και να συγκροτεί τις απαιτούμενες επιτροπές και να ασκεί όλες τις προβλεπόμενες αρμοδιότητες για την ολοκλήρωση των διαδικασιών των διαγωνισμών ή επιλογών έως τον καθορισμό των διοριστέων στις δημόσιες υπηρεσίες.

➤ *Αρχή προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα*

Ιδρύθηκε με το νόμο 2472/97. αρμοδιότητά του είναι η προστασία του πολίτη στην κοινωνία της πληροφορίας λόγω της ανεξέλεγκτης καταχώρισης και επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων μέσω του Internet και από τα χειρόγραφα αρχεία υπηρεσιών.

➤ *Σώμα Επιθεωρητών – Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης (Σ.Ε.Ε.Δ.Δ.)*

Με το νόμο 2477/97 συστάθηκε το παραπάνω Σώμα. Αρμοδιότητές του είναι η διενέργεια επιθεωρήσεων, έκτακτων ελέγχων και ερευνών με στόχο τη σωστή λειτουργία της δημόσιας διοίκησης.

➤ *Συνήγορος του Πολίτη*

Ιδρύθηκε με το νόμο 2477/97. Αρμοδιότητά του είναι να συμβάλλει στην εύρυθμη λειτουργία της Δημόσιας Διοίκησης και στην καλύτερευση των σχέσεων της διοίκησης με τους διοικούμενους.

Τ.Ε.Ι. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ :

**“ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ :**

**Η ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΣΤΗΝ
ΕΥΡΥΘΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΩΝ ΟΤΑ”**

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ :

- ΠΡΙΦΤΗ ΦΩΦΩ
- ΚΕΡΜΑΝΙΔΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

ΕΠΙΒΛΕΙΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ :

Κωνσταντίνος Τσούντας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	1
ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'.....	6
1. ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ.....	6
2. ΘΕΣΜΟΣ ΤΟΥ ΟΜΒΥΔΣΜΑΝ.....	9
3. ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΗΣ.....	18
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'.....	29
1. ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ.....	29
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'.....	60
ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΤΟΥ Σ.Τ.Π. ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ.....	60
1. ΚΥΚΛΟΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ.....	60
2. ΚΥΚΛΟΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ.....	75
3. ΚΥΚΛΟΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΚΡΑΤΟΥΣ - ΠΟΛΙΤΗ.....	105
ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	119
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	122
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι.....	126

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ :

Π.Δ.	Προεδρικό Διάταγμα
Σ.τ.Ε.	Συμβούλιο της Επικρατείας
Ο.Τ.Α.	Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Δ.Σ.	Δημοτικό Συμβούλιο
Ν.Π.Δ.Δ.	Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
Ε.Κ.Α.Χ.	Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα
Ε.Κ.Α.Ε.	Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας
Ε.Τ.Ε.Μ.	Επικουρικό Ταμείο Εργατοϋπαλλήλων Μετάλλου
ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α.	Διαπανεπιστημιακό Κέντρο Αναγνώρισεως Τίτλων Σπουδών Αλλοδαπής
Α.Σ.Ε.Π.	Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού
Μ.Μ.Ε.	Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης
Ε.Ε.Π.	Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό
Β.Ε.Π.	Βοηθητικό Επιστημονικό Προσωπικό
Α.Μ.Ε.Α.	Άτομα Με Ειδικές Ανάγκες
Υ.Π.Ε.ΧΩ.ΔΕ.	Υπουργείο Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων
ΥΠ.ΕΣ.Δ.Α.Α.	Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης
ΥΠ.Ε.Π.Θ.	Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων
ΥΠ.ΠΟ.	Υπουργείο Πολιτισμού
Μ.Π.Ε.	Μεμονωμένων Πράξεων Εφαρμογής
Ο.Σ.Κ.	Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων
Ν.Α.	Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση
Γ.Γ.Π.	Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας
Σ.Μ.Α.	Σταθμός Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων

Κ.Π.Σ.	Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης
Ε.Δ.Ε.	Ένορκη Διοικητική Εξέταση
Δ.Ο.Υ.	Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία
Κ.Υ.Α.	Κρατική Υπουργική Απόφαση
Ε.Υ.Δ.Α.Π.	Εταιρεία Ύδρευσης Αποχέτευσης Πρωτεύουσας
Χ.Υ.Τ.Α.	Χώρος Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων
Ι.Ο.Ι.	International Ombudsman Institute
Α.Ε.Ι.	Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα
Τ.Ε.Ι.	Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα
Ε.Σ.Υ.	Εθνικό Σύστημα Υγείας

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η μεγάλη τεχνολογική ανάπτυξη και η ιλιγγιώδης άνοδος των αναγκών του λαού, έδωσαν τη δυνατότητα στη Δημόσια Διοίκηση να επεκταθεί σε πρωτοποριακούς τομείς άσκησής της. Έχοντας στα χέρια της περισσότερη εξουσία και αρμοδιότητες όφειλε να παρακολουθήσει τις αλματώδεις εξελίξεις της τεχνολογίας και της επιστήμης, ώστε να είναι άξιος υπηρέτης του κοινωνικού συνόλου.

Η μεγάλη αυτή πρόοδος του πολιτισμού στις προηγμένες χώρες και σε όλους τους τομείς, κυρίως στο χώρο της Οικονομίας, της Τεχνολογίας, της Πρόνοιας, της Παιδείας, κ.τ.λ., έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία πολύπλοκων σχέσεων μεταξύ της Διοίκησης και των διοικούμενων. Δημιουργεί την ανάγκη ρυθμιστικής παρεμβάσεως των Δημόσιων Υπηρεσιών και επιφέρει πολλαπλασιασμό των διοικητικών οργάνων και των διατυπώσεων με την αναπόφευκτη διόγκωση της γραφειοκρατίας¹.

Με τον όρο γραφειοκρατία, εννοείται η τυφλή εφαρμογή των νόμων με την υπερσυσσώρευση διαδικασιών και εγγράφων που ταλαιπωρούν τον πολίτη κατά τη διεκπεραίωση νομικών υποθέσεών του. Αν προστεθεί συχνά, εμφανιζόμενη αδιαφορία του υπαλλήλου, καθώς και η υπεροπτική του στάση απέναντι στο άτομο, κατανοούμε ότι το άτομο-πολίτης αντιμετωπίζεται ως δεύτερης κατηγορίας μέλος της κοινωνίας. Αποτέλεσμα αυτού είναι ο πολίτης να ταλαιπωρείται, να χάνει πολύτιμο χρόνο και πολλές φορές να μην βρίσκει το δίκαιό του.

Η εύρυθμη λειτουργία της Δημόσιας Διοίκησης, με την καταπολέμηση της γραφειοκρατίας και της κακοδιοίκησης που συνιστούν και τις γενεσιουργούς

¹ Ν. Αρώνη, "Ombudsman: Ο Προστάτης του Πολίτη", 1975, σελ. 6

αιτίες της διαφθοράς στο δημόσιο, αποτελεί ένα από τα τέσσερα κρίσιμα διακυβεύματα της ελληνικής κοινωνίας και της πολιτείας².

Η Δημόσια Διοίκηση πρέπει να απαλλαγεί από τις απαρχαιωμένες και αντιπαραγωγικές δομές της, να καταπολεμήσει το φαινόμενο της κακοδιοίκησης ώστε να υιοθετήσει το ρόλο των δημόσιων υπηρεσιών ως μηχανισμών που έχουν μόνο τη νομική αλλά και την ηθική υποχρέωση να εξυπηρετούν τον πολίτη κατά τρόπο απλό, σαφή, ταχύ, αποτελεσματικό και ευγενικό.

Κάτι τέτοιο συνεπάγεται και την πληρέστερη ενημέρωση των δημόσιων υπηρεσιών για τα δικαιώματα των πολιτών, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται και το δικαίωμα να πληροφορούνται από τις αρμόδιες υπηρεσίες για τις διαδικασίες που αυτοί πρέπει να ακολουθήσουν, προκειμένου να διασφαλίσουν τα έννομα συμφέροντά τους.

Όμως, δυστυχώς, κάτι τέτοιο δεν ισχύει. Για την καλύτερη διασφάλιση και λειτουργία της Δημόσιας Διοίκησης είναι αναγκαία η καθιέρωση των Ανεξάρτητων Διοικητικών Αρχών, όπου έχουν ως σκοπό τον σεβασμό και την προστασία της ιδιωτικής ζωής των πολιτών.

Η δυνατότητα καθιέρωσης Ανεξάρτητων Διοικητικών Αρχών πρέπει καταρχήν να προβλέπεται συνταγματικά με την επισήμανση ότι αυτές οι ανεξάρτητες διοικητικές αρχές πρέπει να διαθέτουν, εκτός από τις προβλεφθείσες εγγυήσεις προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας, έμμεση δημοκρατική νομιμοποίηση και μάλιστα αυξημένη, προκειμένου να αντεπεξέλθουν στις απαιτήσεις τις δύσκολες της ως άνω αποστολή τους.

² Ν. Διαμαντούρος, Περιοδικό Οικονομικός Ταχυδρόμος, σελ. 11, 16/02/02

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

1. ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Οι ραγδαίες εξελίξεις σ' όλους τους τομείς της ζωής, με την πολυπλοκοποίηση των προβλημάτων, τόσο στην οικονομία, το εμπόριο, τις νέες τεχνολογίες, την αύξηση της γραφειοκρατίας, τις δυσλειτουργίες ανάμεσα στη διοίκηση και τους διοικούμενους, τη δημιουργία των υπερεθνικών οργανισμών, όσο και οι εξελίξεις στο χώρο των τηλεπικοινωνιών, της ραδιοφωνίας και της τηλεόρασης, ενδεχομένως και μια επάνοδος του corporatisme³, αποτελούν τους λόγους για τη δημιουργία των Ανεξάρτητων Διοικητικών Αρχών⁴.

Ο θεσμός των Ανεξάρτητων Διοικητικών Αρχών έχει μια ιστορία 100 χρόνων στην αμερικανική ήπειρο⁵. Στην Γαλλία κάνουν την εμφάνισή τους το 1950. Η πρώτη Ανεξάρτητη Διοικητική Αρχή, που ιδρύθηκε το 1941, ήταν η Επιτροπή για τον έλεγχο των Τραπεζών. Εννέα χρόνια αργότερα, το 1950, ακολούθησε το Commission Paritaire des Publications des Presse και στη συνέχεια το 1958, το Conseil de l' Agence France Presse. Η εμφάνιση των Ανεξάρτητων Διοικητικών Αρχών είναι μία από τις όψεις τις πιο ενδιαφέρουσες και τις πιο δηλωτικές της προόδου της Γαλλικής Διοίκησης τα τελευταία χρόνια⁶.

Το γεγονός τι είναι επιτρεπτό μία κρατική λειτουργία να ασκείται από πλέον του ενός κρατικού οργάνου-φορέα ιδιαίτερης εξουσίας, ή αντίστροφα, ένα

³ Π. Παραρά, "Η επιστροφή του corporatisme στη Γαλλία. Σύμμεικτα προς τμή Φ. Θ. Βεγλερή", εκδόσεις Α. Σάκκουλα, 1988.

⁴ Μ. Αντωνόπουλος, "Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές", Εκδόσεις Σάκκουλα, 1995, σελ. 55.

⁵ Στις Η.Π.Α. ο θεσμός γενικεύεται με το new deal για να συμφιλιώσει την παρέμβαση του Κράτους, με την ιδεολογία της ελεύθερης επιχείρησης. Ονομάζονται Independent Administrative Agencies.

⁶ J. Chevallier "Reflexions sur l'institution des autorités administratives indépendantes" JCP Doctrine 1986, I 3254.

κρατικό όργανο να ασκεί πλέον της μιας λειτουργίας, αντισταθμίζεται από τον “καθαγιασμό” του απαραβίαστου της θεσμικής διακρίσεως των εξουσιών σε οργανικό επίπεδο και την εγκατάσταση ενός συστήματος αλληλοελέγχου και εξισορροπήσεως, μέσω του οποίου επιχειρείται η αποφυγή της επίφοβης συγκεντρώσεως των εξουσιών στα χέρια ενός και μόνο φορέα, στόχος που αποτελεί και την πραγματική ουσία της αρχής της διακρίσεως των εξουσιών⁷.

Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές :

➤ Αρχές : Οι Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές έχουν την έννομη ικανότητα προς έκδοση εκτελεστών πράξεων και την οργανική ενότητα που προσδίδει στο όργανο την ιδιότητα της Αρχής⁸.

➤ Διοικητικές : Δημιουργούνται από δημόσια πρωτοβουλία, έχουν δημόσιο χαρακτήρα, το Δημόσιο Δίκαιο τις διέπει, τροφοδοτούνται από τα δημόσια χρήματα. Οι Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές δεν αναλαμβάνουν την άμεση διοικητική διαχείριση μιας υπηρεσίας. Είναι επενδυμένες, στο διοικητικό σχεδιασμό, από διαφορετικές λειτουργίες πολύ σύνθετες⁹.

➤ Ανεξάρτητες : Ο πιο αμφιλεγόμενος όρος του θεσμού, αλλά και ο πιο σημαντικός. Τα μέλη των ανεξάρτητων διοικητικών αρχών για να ασκήσουν τις αρμοδιότητές τους είναι οπλισμένα με οργανική και λειτουργική ανεξαρτησία. Περιορισμένη διάρκεια της εντολής, μη ανανεώσιμη, ασυμβίβαστα και ασυλίες για τα μέλη, προς αποφυγή των ποικίλων εξουσιών (Δημοσίων και Ιδιωτικών). Η λειτουργική τους ανεξαρτησία συνίσταται στο γεγονός ότι δεν δέχονται ούτε ιεραρχική εξουσία (διαταγή ή απαγόρευση) ούτε εποπτεία. Σημαντικά σημεία σχετικά με την ανεξαρτησία των Ανεξάρτητων Διοικητικών Αρχών είναι α) η μικρή διάρκεια της εντολής, β) το μη ανανεώσιμο της θητείας των μελών, γ) ο τρόπος διορισμού, δ) το καθεστώς ασυμβιβάστων, ε) ο ίδιος ο

⁷ Ν. Κουλούρης, “Οι Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές : Τα αλλοδαπά πρόσωπα και τα ημεδαπά κακέκτυπα”, Διοικητική Δίκη 5, 1993, σελ. 1160.

⁸ Μ. Δ. Στασινόπουλου, “Δίκαιο των Διοικητικών Πράξεων”, 1982, σελ. 56.

⁹ Άρθρο του Colliard στο βιβλίο των Colliard-Timsit, “Les autorités administratives indépendantes” ed. PUF 1988, σελ. 10.

προϋπολογισμός, στ) η υποταγή στο δίκαιο (δικαστικός έλεγχος, έλεγχος νομιμότητας)¹⁰.

1.1. ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΩΝ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

Οι τέσσερις κυριότεροι τομείς των δραστηριοτήτων των Ανεξάρτητων Διοικητικών Αρχών είναι οι εξής :

- Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας (ραδιόφωνο, τηλεόραση, Τύπος).
- Η καταπολέμηση της γραφειοκρατίας (Ombudsman 1809).
- Επιστημονική και τεχνική εξουσία (Επιτροπή Πληροφόρησης για την πυρηνική ενέργεια 1977).
- Η οικονομία της αγοράς (Επιτροπή για τις πράξεις στο χρηματιστήριο, η Commission des operations des Bourse 1967).

Οι Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές είναι οι παρακάτω :

- Ραδιοτηλεοπτικό Συμβούλιο (Ν. 1730/87)
- Επιτροπή για την Τοπική Ραδιοφωνία (Π.Δ. 25/88)
- Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης (Ν. 1866/89)
- Ενική Επιτροπή Ηλεκτρονικών Μέσων Επικοινωνίας (Ν. 2173/93)
- Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (Ν. 2867/2000)
- Δημοσκοπήσεις και Δημοκρατία
- Εθνική Επιτροπή για το απόρρητο των Ανταποκρίσεων και των Επικοινωνιών (Ν. 2225/94)
- Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού (Ν. 2190/94)
- Συνήγορος του Πολίτη (Ν. 2477/97)

¹⁰ Μ. Αντωνόπουλος, "Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές", Εκδόσεις Σάκκουλα, 1995, σελ. 57.

- Ενέργεια
- Επιτροπή Ανταγωνισμού (Ν. 2296/95)
- Εθνικό Συμβούλιο Καταναλωτών (Ν.2251/94)
- Επιτροπή Καζίνων (Ν. 2206/94)
- Σώμα Επιθεωρητών – Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης

2. ΘΕΣΜΟΣ ΤΟΥ OMBUDSMAN

Η λέξη “ombud”, δηλώνει ένα άτομο που ενεργεί ως συνήγορος σε ένα άλλο άτομο¹¹. Η λέξη Ombudsman είναι παλιά Σκανδιναβική λέξη και σημαίνει τον εντεταλμένο, τον επίτροπο, τον εκπρόσωπο¹².

Ο θεσμός του Ombudsman, του «υπερασπιστή του πολίτη», του «διαιτητή», όπως συχνά αναφέρετε, διαμορφώθηκε στη Σουηδία το 1809, με δεύτερη τη Φιλανδία το 1919 και τρίτη τη Δανία το 1954. Στις δύο πρώτες χώρες είχε και εξακολουθεί να έχει και εισαγγελική διάσταση. Εκεί ο Ombudsman έχει αρμοδιότητα ελέγχου και επί των δικαστηρίων. Αρχής γενομένης από την Δανία εγκαταλείφθηκε αυτή η θεωρούμενη ως πιο παρωχημένη μορφή Συνηγόρου του Πολίτη και περάσαμε σε μια πιο διαμεσολαβητική λογική, η οποία και κυριαρχεί σήμερα διεθνώς. Βασική αρμοδιότητα του είναι ο έλεγχος και η διαπίστωση συγκεκριμένων περιπτώσεων κακοδιοίκησης, που καταλήγουν σε προτάσεις. Η «κακοδιοίκηση» δεν ορίζετε στη νομοθεσία αλλά αναφέρετε γενικά στην λανθασμένη διοίκηση όσο αφορά τον τρόπο που παίρνονται οι αποφάσεις ή διεξάγονται οι ενέργειες του υπευθύνου, και όχι μάλλον στην ίδια την απόφαση¹³.

¹¹ Criton G. Tornaritis, “The Institution of Ombudsman in the English Legal System and especially that of Cyprus”, 1983, σελ. 10.

¹² Ν. Αρώνη, “Ombudsman : Ο Προστάτης του Πολίτη”, 1975, σελ. 5 • Alfred Bexelius, “The Ombudsman for Civil Affairs”, εν. Εκδ. “The Ombudsman. Citizen’s Defender”, by Donald C. Rowat. London 1968, σελ. 24, υποσ. 2.

¹³ Tony Byrne. “Local Government in Britain”, σελ. 422.

Τόσο με τη στενή της έννοια (Δημόσιο, ΟΤΑ, Ν.Π.Δ.Δ. που ασκούν ρυθμιστικές ή και παραγωγικές αρμοδιότητες) όσο και με την ευρεία έννοια του όρου (κρατικά, δημοτικά κοινοτικά νομικά πρόσωπα που ασκούν επιχειρηματικές δραστηριότητες)¹⁴, η «κακοδιοίκηση» αφορά την διοικητική πράξη βασισμένη ή επηρεασμένη από εσφαλμένη εξέταση (όπως αθέμιτη κρίση) ή απρεπή συμπεριφορά (όπως καθυστέρηση, παραμέληση κανονισμών)¹⁵. Στην Ετήσια Έκθεση 1997 του Ευρωπαϊού Διαμεσολαβητή, η έννοια της κακής διοίκησης ορίστηκε ως εξής: «Περίπτωση κακής διοίκησης σημειώνεται όταν ένα δημόσιο όργανο παραλείπει να ενεργήσει σύμφωνα με τον κανόνα ή την αρχή που το δεσμεύει». Σαφώς, ο άμεσος αποδέκτης της «κακοδιοίκησης» είναι ο διοικούμενος, ο πολίτης, του οποίου τα έννομα συμφέροντα και δικαιώματα βλάπτονται από τις νομικές ή και υλικές ενέργειες των οργάνων.

2.1. Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΟΥ OMBUDSMAN ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ¹⁶

Ο θεσμός του Διαμεσολαβητή (Ombudsman), ο οποίος απαντά σήμερα σε ολόκληρο τον κόσμο. Σήμερα, υπάρχουν Διαμεσολαβητές –ορισμένες φορές υπό διαφορετικές ονομασίες- σε 80 χώρες, εκ των οποίων οι 27 είναι ευρωπαϊκές.

➤ ΒΕΛΓΙΟ (Médiateur de la République)

Νόμος της 22 Μαρτίου του 1995. Η θητεία τους είναι έξι χρόνια, ανανεώσιμα.

Οι δύο Ombudsmen διορίζονται από την Βουλή των Αντιπροσώπων.

Πρέπει οι Médiateur de la République (=Διαμεσολαβητής της Δημοκρατίας) να είναι Βέλγοι, να κατέχουν τα πολιτικά τους δικαιώματα και να έχουν στην

¹⁴ Α. Μακρυδημήτρης-Χ. Χρυσανθάκης-Ν. Κουλούρης-Α. Οικονόμου-Ε. Σπηλιωτόπουλος, "Ombudsman : Ο Έλεγχος της Κακοδιοίκησης στην Ελλάδα και την Ευρώπη", Εκδ. Σάκκουλα, 1996, σελ. 9, Πρόλογος του Σπηλιωτόπουλου.

¹⁵ Tony Byrne, "Local Government in Britain", σελ. 422.

¹⁶ Marília Crespo Allen, "European Ombudsman and National Ombudsman or Similar Bodies", 2001, σελ. 17.

διάθεση τους δίπλωμα που να τους επιτρέπει πρόσβαση σε θέσεις 1^{ου} βαθμού στην Διοίκηση. Θα πρέπει επίσης να είναι γνώστες και άλλων γλωσσών.

Κατά την διάρκεια της θητείας τους, οι Ombudsmen δεν επιτρέπεται να κατέχουν ή να ασκούν κανένα από τα παρακάτω: το γραφείο δικαιοσύνης, συμβολαιογράφος ή δικαστικός κλητήρας, το επάγγελμα του δικηγόρου, εκλογικό γραφείο, ομοσπονδιακό επικερδές γραφείο υπηρεσιών. Δεν επιτρέπεται να κατέχουν δημοτικό ή άλλου είδους γραφείο που να θέτει σε κίνδυνο την αξιοπρέπεια ή την άσκηση των καθηκόντων τους.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων έχει το δικαίωμα της απόλυσης όταν συντρέχει σοβαρή αιτία.

Τα καθήκοντα των Ombudsman είναι: α) να ερευνούν τα παράπονα που σχετίζονται με την λειτουργία των ομοσπονδιακών διοικητικών αρχών, β) να εξετάζουν την λειτουργία, με αίτημα της Βουλής των Αντιπροσώπων, ομοσπονδιακά διοικητικά τμήματα που κατονομάζονται, γ) να διαμορφώνουν εκθέσεις και προτάσεις σχετικά με την λειτουργία των διοικητικών αρχών.

➤ ΔΑΝΙΑ (Folketingets Ombudsman)

Το Σύνταγμα της 5 Ιουνίου, 1953, άρθρο 55, έδωσε την δυνατότητα διορισμού από το Κοινοβούλιο ενός ή δύο ατόμων να επιβλέπουν δημόσιες και στρατιωτικές διοικήσεις. Η θητεία του είναι τέσσερα χρόνια και επιτρέπεται η επανεκλογή του.

Ο Ombudsman διορίζεται από το Κοινοβούλιο. Εκλέγεται μετά από κάθε εκλογική περίοδο.

Οι Ombudsman θα πρέπει να έχουν νομική μόρφωση.

Δεν επιτρέπεται να είναι μέλος του Κοινοβουλίου ή του Δημοτικού Συμβουλίου και επιπλέον δεν επιτρέπεται να είναι δημόσιος ή ιδιωτικός υπάλληλος.

Το Κοινοβούλιο μπορεί ανά πάσα στιγμή να απαλλάξει τον Ombudsman από τα καθήκοντά του.

Ο Ombudsman επιβλέπει, για λογαριασμό του Κοινοβουλίου, δημόσιες και στρατιωτικές κυβερνητικές αρχές, τοπικές κυβερνητικές αρχές , καθώς και την επίσημη Λουθηρανή Εκκλησία.

➤ **ΙΣΠΑΝΙΑ (Defensor del Pueblo)**

Άρθρο 54, του Ισπανικού Συντάγματος, της 6 Δεκεμβρίου, 1978. Οργανικός νόμος 3/1981, της 6 Απριλίου για τον Υπερασπιστή του Λαού (Defensor del Pueblo). Η θητεία είναι πέντε χρόνια και είναι επανεκλέξιμος.

Ο Defensor del Pueblo εκλέγεται από το Cortes, τα 3/5 της πλειοψηφίας του Κογκρέσου και της Γερουσίας και γίνεται ο ανώτερος επίτροπος των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Ο Defensor del Pueblo δεν επιτρέπεται να είναι μέλος πολιτικού κόμματος, ή να κατέχει αρχηγική θέση σε οποιοδήποτε ίδρυμα. Δεν μπορεί να είναι δικαστής ή μέλος της κυβέρνησης.

Σε περίπτωση αμέλειας ή καταδίκης για εγκληματικής πράξης, ο Defensor del Pueblo μπορεί να απαλλαγεί από τα καθήκοντα του από τα 3/5 της πλειοψηφίας της Βουλής.

Σύμφωνα με το άρθρο 54 του Συντάγματος, ο Defensor del Pueblo είναι υπεύθυνος της υπεράσπισης των δικαιωμάτων και ελευθεριών που αναγνωρίζονται στον τίτλο 1 του Ισπανικού Συντάγματος καθώς και στο να παρακολουθεί τις πράξεις των δημοτικών υπηρεσιών (κεντρικές και περιφερειακές αρχές, συμπεριλαμβανόμενες και τις στρατιωτικές αρχές, τοπικές αρχές). Μπορεί να ασκήσει εφέσεις για αντισυνταγματικότητα κατά νόμων ή πράξεων της διοικήσεως ενώπιον του Συνταγματικού Δικαστηρίου.

➤ **ΓΑΛΛΙΑ (Médiateur de la République)**

Νόμος Ν. 73-6 της 3 Ιανουαρίου, 1973. Η θητεία είναι έξι χρόνια και δεν έχει το δικαίωμα της επανεκλογής.

Ο Médiateur διορίζεται με διάταγμα του Προέδρου της Δημοκρατίας έπειτα από απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου.

Δεν απαιτούνται ειδικά προσόντα.

Ο Médiateur de la République δεν μπορεί να εκλεγεί στην Εθνοσυνέλευση ή στην Γερουσία και δεν μπορεί να λάβει μέρος στις τοπικές ή περιφερειακές εκλογές, εκτός εάν ήταν σύμβουλος πριν διοριστεί.

Η εντολή του δεν επιτρέπεται να τερματιστεί πριν την λήξη της θητείας του εκτός σε περίπτωση κωλύματος.

Ο «Médiateur» λαμβάνει παράπονα από τους πολίτες σχετικά με την λειτουργία της Διοίκησης, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των οργανισμών κοινής ωφέλειας και γενικά κάθε άλλου οργανισμού που ασκεί δημόσια υπηρεσία. Ο ρόλος του είναι να υπερασπίζεται τους πολίτες από την κακή διοίκηση και άδικη εφαρμογή των νόμων. Μπορεί να προτείνει νομοθετική και κανονιστική μεταρρύθμιση και να δώσει εντολή «injonction» για συμμόρφωση σε δικαστική απόφαση¹⁷.

➤ ΙΡΛΑΝΔΙΑ (Ombudsman)

Ιδρύθηκε το 1980.

Διορίζεται από τον Πρόεδρο με ψήφισμα της Βουλής (Oireachtas).

Απαραίτητα προσόντα δεν υπάρχουν.

Ο Ombudsman δεν επιτρέπεται να είναι μέλος της Βουλής (Oireachtas), Ευρωπαϊκής Συνέλευσης, τοπικής αρχής ή Έφεδρος Αξιωματικός.

Ο Ombudsman μπορεί να απαλλαγθεί από τα καθήκοντα του από τον Πρόεδρο με ψήφισμα της Βουλής.

Ο Ombudsman εξετάζει, ερευνά ισχυρισμούς κακής διοικήσεως. Πέρα από τον διαχείριση παραπόνων πολιτών, ο Ombudsman μπορεί να φέρει στην επιφάνεια

¹⁷Α. Μακρυδημήτρης-Χ. Χρυσανθάκης-Ν. Κουλούρης-Α. Οικονόμου-Ε. Σπηλιωτόπουλος, "Ombudsman : Ο Έλεγχος της Κακοδιοίκησης στην Ελλάδα και την Ευρώπη", Εκδ. Σάκουλα, 1996, σελ. 169, Κεφ. "Χαρακτηριστικά γνωρίσματα του Médiateur" του Ν. Κουλούρη.

θέματα σχετικά με την ανορθόδοξη λειτουργία των δημοτικών υπηρεσιών και να προτείνει τις σχετικές διορθώσεις.

➤ NORBHΓIA (Nationale Ombudsman)

Ιδρύθηκε με πράξη της 4 Φεβρουαρίου, 1981. Η θητεία είναι έξι χρόνια. Έχει την δυνατότητα της επανεκλογής, μέχρι το όριο της ηλικίας των εξήντα πέντε.

Η Βουλή (Tweede Kamer der Staten General), διορίζει τον Εθνικό Ombudsman. Απαραίτητα προσόντα δεν υπάρχουν.

Ο Εθνικός Ombudsman δεν επιτρέπεται να είναι μέλος της κυβέρνησης, δημοτικός υπάλληλος, να ενεργεί ως νομικός σύμβουλος ή συμβολαιογράφος.

Μπορεί να απαλλαγθεί από τα καθήκοντα του σύμφωνα με τις διατάξεις της Πράξης.

Ο Εθνικός Ombudsman είναι υπεύθυνος να εξετάζει τις πράξεις των διοικητικών σωματείων, όπως των υπουργών, των αποικιών, των δημοτικών, των υπηρεσιών παροχής νερού.

➤ ΑΥΣΤΡΙΑ (Volksanwaltschaft)

Το 1977 η Βουλή της Αυστρίας ψήφισε τον νόμο σχετικά με την λειτουργία και οργάνωση του Volksanwaltschaft για έναν περιορισμένο χρονικό διάστημα (από το 1977 μέχρι το 1983). Το 1981 οι ρυθμίσεις αυτές ενσωματώθηκαν στο Ομοσπονδιακό Σύνταγμα. Η θητεία είναι έξι χρόνια. Μπορούν να επανεκλεγούν μόνο μια φορά.

Το Volksanwaltschaft αποτελείται από τρία μέλη, τα οποία εκλέγονται από την Βουλή (National rat).

Απαραίτητα προσόντα δεν υπάρχουν.

Τα μέλη του Volksanwaltschaft δεν επιτρέπεται να είναι μέλη της Ομοσπονδιακής ή Τοπικής Κυβέρνησης ή να ασκούν κανένα άλλο επάγγελμα όσο διαρκεί η θητεία τους.

Δεν υπάρχει σχετικός κανόνας απαλλαγής.

Οι Volksanwaltschaft επιβλέπουν την Ομοσπονδιακή διοίκηση (the Bund), ερευνούν παράπονα, εξετάζει και βοηθά στην διαχείριση αιτήσεων και δημόσιων πρωτοβουλιών.

➤ ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ (OMBUDSMAN)

Ο θεσμός του Ombudsman δεν επικρατεί στο Λουξεμβούργο.

Το 1976, η Κυβέρνηση του Λουξεμβούργου πρότεινε τη δημιουργία ενός Επιτρόπου Ελέγχου, αλλά από τότε δεν έχουν γίνει οι σχετικές ενέργειες για τη δημιουργία του.

Λειτουργούν όμως κοινοβουλευτικές επιτροπές αναφορών επιτελώντας παρόμοιο έργο με τους Ombudsman.

➤ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ (Provedor de Justica)

Νόμος Ν. 212/75, της 21 Απριλίου, 1975. Η Θητεία είναι τέσσερα χρόνια και έχει την δυνατότητα της επανεκλογής, μια μόνο φορά.

Ο Εγγυητής της Δικαιοσύνης (Provendedor) εκλέγεται από την Βουλή με τα 2/3 της πλειοψηφίας των μελών που παρευρίσκονται, εάν ο αριθμός αυτός είναι μεγαλύτερος από την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών.

Απαραίτητα προσόντα είναι να ικανοποιεί τις προϋποθέσεις για συμμετοχή στις εκλογές της Συνέλευσης και να έχει καλή φήμη.

Ο Provendedor υποβάλλεται στις ίδιες απαγορεύσεις που έχει ένας δικαστής και δεν μπορεί να ασκεί καμιά δημόσια εξουσία.

Δεν επιτρέπεται η απόλυση του παρά μόνο όταν πάψει να πληρεί τις προϋποθέσεις, σε περίπτωση μόνιμης σωματικής βλάβης ή παραίτησης.

Προστατεύει και προωθεί τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των πολιτών. Εξετάζει τις ενέργειες των κεντρικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών, των ενόπλων δυνάμεων, δημοτικών επιχειρήσεων και υπηρεσιών.

➤ ΦΙΛΑΝΔΙΑ (Eduskunnan Oikeusasiamies) I

Με πράξη του Συντάγματος στις 17 Ιουλίου, 1919 (που αντικαταστήθηκε από της 11 Ιουνίου, 1999). Η θητεία είναι τέσσερα χρόνια και έχουν τη δυνατότητα επανεκλογής.

Ο Ombudsman και οι δυο Αναπληρωτές εκλέγονται από την Βουλή, με μυστική ψηφοφορία.

Απαραίτητα προσόντα θα πρέπει να είναι σύμφωνα με το Σύνταγμα και να κατέχουν “εξέχουσες γνώσεις νομικής”.

Δεν μπορούν να είναι μέλη της Βουλής ή να είναι δημόσιοι υπάλληλοι.

Σε ειδικές περιπτώσεις, η Βουλή μπορεί, μετά από ενημέρωση της Συνταγματικής Επιτροπής, να τους απαλλάξει από τα καθήκοντα τους, όπως μπορεί και το Παραπεμπτικό Δικαστήριο.

Επιβεβαιώνουν ότι οι δημοτικές αρχές και οι δημόσιοι υπάλληλοι τηρούν τις υποχρεώσεις τους, ελέγχει το εάν είναι νόμιμες οι πράξεις της Κυβέρνησης, των Υπουργών και του Προέδρου της Δημοκρατίας.

➤ ΦΙΛΑΝΔΙΑ (Valtioneuvoston Oikeuskansleri) II

Το Σύνταγμα της Φιλανδίας, στις 11 Ιουνίου, 1999. Η θητεία είναι μόνιμη.

Διορίζονται, ο Καγκελάριος Δικαιοσύνης και ο Αναπληρωτής, από το Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

Σύμφωνα με το άρθρο 69 του Συντάγματος, θα πρέπει να κατέχουν “εξέχουσες γνώσεις νομικής”, ως απαραίτητα προσόντα.

Ο Καγκελάριος Δικαιοσύνης δεν μπορεί να είναι μέλος της Βουλής ή να κατέχει οποιαδήποτε άλλη δημοτική θέση.

Η απόλυση μπορεί να διεξαχθεί μόνο από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

Εξετάζει την νομιμότητα των πράξεων της Κυβέρνησης και του Προέδρου της Δημοκρατίας. Διασφαλίζει ότι οι αρχές, οι δημόσιοι υπάλληλοι και τα άτομα που πράττουν δημόσια καθήκοντα, ενεργούν σύμφωνα με τον νόμο και τις υποχρεώσεις τους. Συμμετέχει σε συνεδριάσεις της Κυβέρνησης και επιτηρεί.

Προβάλλει προτάσεις, νομικής φύσεως, στον Πρόεδρο, στην Κυβέρνηση και στους Υπουργούς.

➤ **ΣΟΥΗΔΙΑ (Riksdagens Ombudsman)**

Ιδρύθηκε ως το Όργανο της Κυβέρνησης, 1809 (Σύνταγμα). Η θητεία είναι τέσσερα χρόνια και έχουν τη δυνατότητα επανεκλογής.

Εκλέγονται από την Βουλή (Riksdag) από 48 εκλέκτορες βουλευτές. Υπάρχουν τρεις Ombudsman και ο καθένας εκλέγεται μεμονωμένα. Ένας για κοινωνική πρόνοια, τις κοινωνικές ασφαλίσεις και τα δημόσια έργα, ένας για τη δικαιοσύνη, την αστυνομία και το στρατό και ένας για τη δημόσια διοίκηση.

Να κατέχουν δίπλωμα νομικής που να τους επιτρέπουν να γίνουν δικαστές στα ανώτατα δικαστήρια.

Το Riksdag μπορεί να απαλλάξει τον Ombudsman από τα καθήκοντα του, ύστερα από πρόταση της Επιτροπής του Συντάγματος.

Ελέγχουν τις διοικητικές, δικαστικές και στρατιωτικές υπηρεσίες και τα όργανα αυτών. Ελέγχουν επίσης, και την επίσημη Εκκλησία, με εξαίρεση τις δογματικές υποθέσεις. Σε περιπτώσεις παραβίασης, ενεργεί και ως ειδικός κατηγορός και έχει το δικαίωμα πειθαρχικών ποινών.

➤ **ΕΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ (Parliamentary Commissioner for Administration)**

Ο θεσμός του Κοινοβουλευτικού Εκπροσώπου για τη Διοίκηση καθιερώθηκε με τη πράξη το 1967. Η θητεία του είναι μόνιμη μέχρι την συνταξιοδότησή του.

Ο Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος για τη Διοίκηση διορίζεται με βασιλικό διάταγμα έπειτα από πρόταση της Κυβερνήσεως.

Δεν μπορεί να είναι μέλος της Βουλής ή πολιτικής παράταξης.

Απαλλάσσεται μόνο με βασιλικό διάταγμα.

Τα παράπονα των πολιτών υποβάλλονται πάντα μέσω κάποιου βουλευτή. Δεν έχει δικαίωμα για αυτεπάγγελτη έρευνα ανωμαλιών στη διοίκηση, ούτε μπορεί να

κάνει επιθεωρήσεις. Είναι αναρμόδιος για θέματα που αφορούν την ασφάλεια της χώρας, τη δικαιοσύνη, το έγκλημα, την εξωτερική και κυβερνητική πολιτική, τις ένοπλες δυνάμεις, την αστυνομία, τις τράπεζες.

➤ ΙΤΑΛΙΑ (Difensore Civico)

Δεν υπάρχει Εθνικός Ombudsman για όλη τη χώρα.

Υπάρχουν περιφερειακοί και δημοτικοί Διαμεσολαβητές ενώ έχουν γίνει κοινοβουλευτικές προτάσεις νομοθεσίας για την ίδρυση εθνικής υπηρεσίας.

Οι περιφέρειες έχουν δημιουργήσει τον Περιφερειακό Ombudsman, ο οποίος είναι ο Difensore Civico και είναι σύμφωνα με τους νόμους της Περιφέρειας. Έχουν δημιουργηθεί 17 περιφέρειες και δύο αυτόνομες αποικίες.

➤ ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Από το 1956 καθιερώθηκε ο θεσμός του στρατιωτικού Ombudsman που ασχολείται με την περιφρούρηση των δικαιωμάτων του στρατιώτη και βοηθάει τη Βουλή στον έλεγχο του στρατού. Από το 1970, υπάρχει ομοσπονδιακό κρατίδιο της Έσσης Κοινοβουλευτικός Επίτροπος για την προστασία των προσωπικών στοιχείων των πολιτών και από το 1974 στο κρατίδιο της Ρηνανίας-Παλατινάτου Κοινοβουλευτικός Επίτροπος Πολιτών¹⁸.

3. ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΗΣ

Ο θεσμός του Ευρωπαϊού Διαμεσολαβητή δημιουργήθηκε από τη Συνθήκη του Maastricht το 1992. Ως πρώτος Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής εξελέγη από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το 1995, ο κύριος Jacob Soderman, πρώην Διαμεσολαβητής και Υπουργός Δικαιοσύνης της Φιλανδίας. Ο κύριος Soderman

¹⁸ Ν. Διαμαντούρος-Ν. Μουζέλης-Π. Βασιλόπουλος, "Ο Συνήγορος του Πολίτη : Η Δημοκρατία σε βάθος", σελ. 212.

επανεξελέγη από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τον Οκτώβριο του 1999 για ένα διάστημα πέντε ετών.

Ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής διεξάγει έρευνες και συντάσσει αναφορές σχετικά με περιπτώσεις κακής διοίκησης εκ μέρους των θεσμικών οργάνων και οργανισμών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, όπως είναι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Μόνο το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο και το Πρωτοδικείο όταν ασκούν δικαιοδοσία δεν εμπίπτουν στο πεδίο αρμοδιότητάς του. Ο Διαμεσολαβητής συνήθως διεξάγει έρευνες βασιζόμενος σε καταγγελίες, μπορεί ωστόσο να προβεί και σε έρευνες ίδια πρωτοβουλία.

3.1. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΕΥΡΩΠΑΙΟ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΗ

Κάθε πολίτης της Ένωσης όπως και κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που ζει ή έχει την έδρα του σε κράτος μέλος μπορεί να υποβάλλει καταγγελία στο Διαμεσολαβητή μέσω ταχυδρομείου, τηλετυπίας ή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Ένα έντυπο καταγγελίας διατίθεται στα γραφεία του Διαμεσολαβητή όπως επίσης και στην ηλεκτρονική σελίδα του Διαμεσολαβητή στο Δίκτυο.

3.2. ΟΙ ΕΞΟΥΣΙΕΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΙΟΥ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΗ

Ο Διαμεσολαβητής έχει εκτεταμένες δυνατότητες έρευνας. Τα θεσμικά όργανα της Κοινότητας οφείλουν να του παρέχουν τις πληροφορίες τις οποίες

ζητά και να του επιτρέπουν την πρόσβαση στους σχετικούς φακέλους. Τα κράτη μέλη οφείλουν επίσης να του παρέχουν τις πληροφορίες οι οποίες θα μπορούσαν να βοηθήσουν στην διευκρίνιση περιπτώσεων κακής διοίκησης εκ μέρους των κοινοτικών θεσμικών οργάνων και οργανισμών. Αν μια υπόθεση δεν επιλύθηκε ικανοποιητικά κατά τη διάρκεια της έρευνας, ο Διαμεσολαβητής θα προσπαθήσει να επιτύχει ένα φιλικό διακανονισμό ο οποίος ρυθμίζει την περίπτωση κακής διοίκησης και ικανοποιεί τον καταγγέλλοντα. Αν η προσπάθεια συμβιβασμού αποτύχει, ο Διαμεσολαβητής μπορεί να διατυπώσει συστάσεις προκειμένου να επιλύσει την υπόθεση. Αν το θεσμικό όργανο δεν δεχτεί τις συστάσεις του, ο Διαμεσολαβητής μπορεί να συντάξει ειδική έκθεση πάνω στο ζήτημα προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

3.3. ΕΙΔΗ ΠΑΡΑΔΕΚΤΩΝ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΩΝ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΙΟΥ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΗ

Πολλές από τις καταγγελίες που υποβάλλονται στον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή αφορούν διοικητικές καθυστερήσεις, έλλειψη διαφάνειας ή άρνηση πρόσβασης σε πληροφορίες. Από τη στιγμή που ανέλαβε καθήκοντα ο Διαμεσολαβητής άρχισε να λαμβάνει καταγγελίες από πολίτες στους οποίους δεν είχε επιτραπεί η πρόσβαση σε έγγραφα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το 1997, σε ειδική έκθεση, ο Διαμεσολαβητής διαβεβαίωσε ότι δεκατέσσερα θεσμικά όργανα και υπηρεσίες είχαν εγκρίνει τους κατάλληλους κανόνες όσον αφορά την πρόσβαση. Κάποιες άλλες αφορούν τις εργασιακές σχέσεις μεταξύ των θεσμικών οργάνων και των υπαλλήλων τους, την πρόσληψη προσωπικού καθώς και τη διεξαγωγή διαγωνισμών. Άλλες αφορούν συμβατικές σχέσεις μεταξύ των

θεσμικών οργάνων και ιδιωτικών εταιριών, όπως για παράδειγμα η περίπτωση της απότομης λήξης συμβολαίου.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι επιφορτισμένη με την εξασφάλιση της συμμόρφωσης προς την νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα κράτη μέλη της Ένωσης. Όταν δεν το πράττει, μπορεί να παρέμβει ο Διαμεσολαβητής. Πολλοί πολίτες διαμαρτύρονται στην Επιτροπή σχετικά με τη μη τήρηση των περιβαλλοντικών νομοθεσιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όσο αποτέλεσμα των καταγγελιών προς το Διαμεσολαβητή, η Επιτροπή έχει δώσει συνέχεια σε όλο και περισσότερες περιπτώσεις διαμαρτυριών πολιτών.

Οι διαγωνισμοί για την πρόσληψη προσωπικού που διοργανώνονται από τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν αποτελέσει το αντικείμενο πολλών καταγγελιών προς το Διαμεσολαβητή. τέτοιες περιπτώσεις είναι οι ατασθαλίες και παρατυπίες που εμφανίζονται κατά τη διεξαγωγή των εξετάσεων, το επιτρεπόμενο όριο ηλικίας συμμετοχής στους διαγωνισμούς κ.α.¹⁹.

3.4. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΕΡΓΟ ΠΟΥ ΕΠΙΤΕΛΕΣΕ Ο ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ 01.01.2000 ΕΩΣ ΤΙΣ 31.01.2002

Οι καταγγελίες που φτάνουν στον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή γίνονται κατά κανόνα απευθείας από τους πολίτες. Οι καταγγελίες προέρχονται κυρίως από τη Γερμανία, τη Γαλλία, την Ισπανία, και την Ιταλία και αφορούν κατά πλειοψηφία περιπτώσεις κακής διοίκησης εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΩΝ	Το σύνολο των καταγγελιών από την 01.01.2000
-----------------------	--

¹⁹ Φυλλάδιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, "The European Ombudsman. The First Mandate", 1995-1999, σελ. 5.

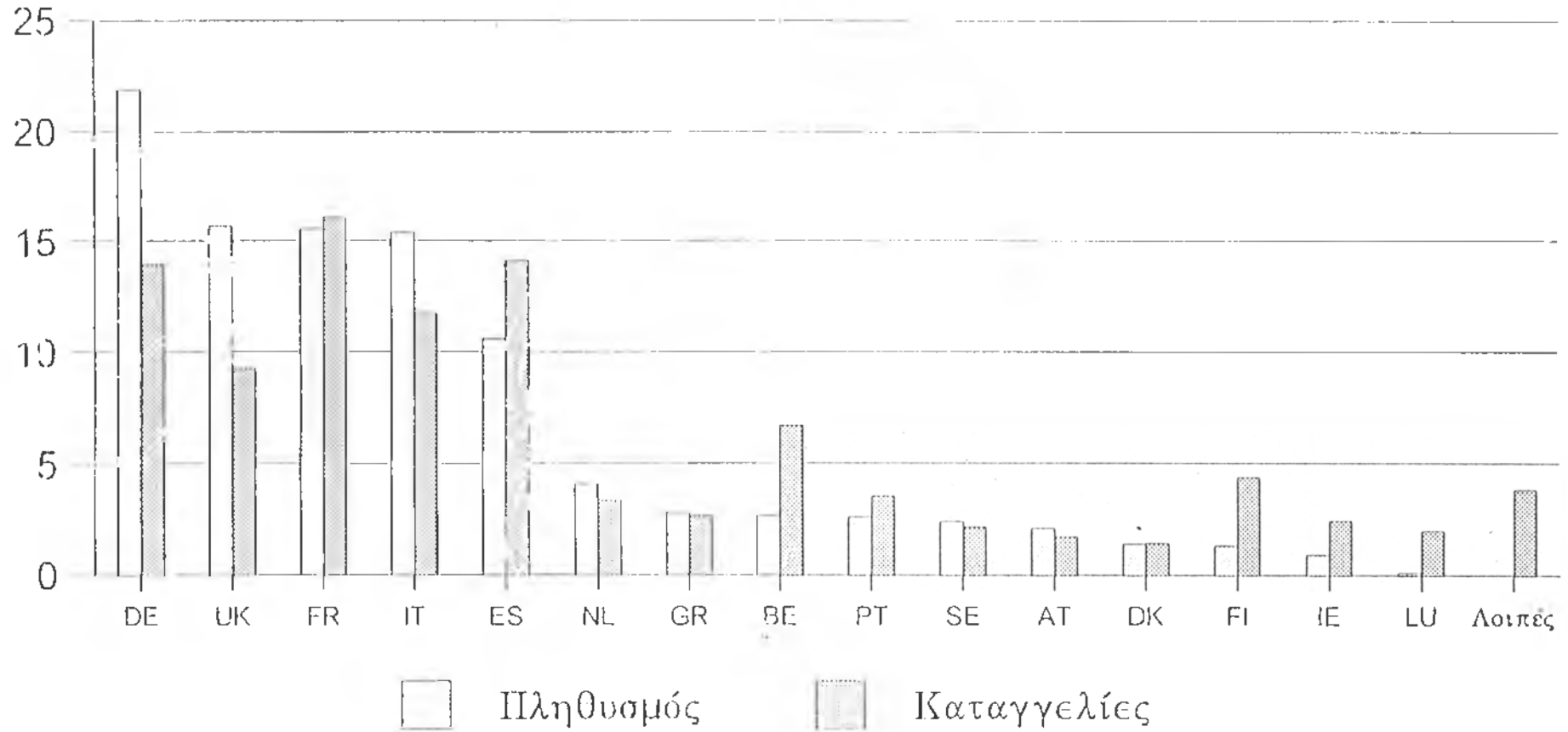
	<p>έως την 31.01.2002 ήταν 4075 υποθέσεις (284 καταγγελίες ή έρευνες δεν περατώθηκαν έως τις 31.12.1999; 3785 καταγγελίες καταχωρήθηκαν και 6 έρευνες με ίδια πρωτοβουλία ξεκίνησαν από την 01.01.2000).</p>
<p>ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΩΝ</p>	<p>Μεταξύ της 01.01.2000 και της 31.01.2002, εξετάστηκαν 3892 υποθέσεις. Ποσοστό περίπου 30% ήταν εντός των αρμοδιοτήτων του Ευρωπαϊού Διαμεσολαβητή. 448 περιπτώσεις οδήγησαν στη διεξαγωγή έρευνας (μεταξύ αυτών 6 έρευνες με ίδια πρωτοβουλία που διεξήγαγε ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής). Οι περισσότερες από αυτές τις υποθέσεις αφορούσαν έλλειψη ή άρνηση πληροφόρησης, αδικαιολόγητη διοικητική καθυστέρηση ή καθυστερημένη καταβολή χρημάτων, διαδικασίες πρόσληψης συμπεριλαμβανομένων των διαγωνισμών, συμβατικές διαφορές, δικαιώματα πολιτών, συνεργασία στον τομέα της ανάπτυξης, περιβάλλον και το ρόλο της Επιτροπής ως θεματοφύλακα της Συνθήκης.</p>
<p>ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΠΟΥ ΑΠΕΤΕΛΕΣΑΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΕΡΕΥΝΑΣ</p>	<p>Αντικείμενο ερευνών απετέλεσαν κατά κύριο λόγο τα εξής θεσμικά όργανα και οργανισμοί : η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (368 υποθέσεις), το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (33 υποθέσεις), το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (10 υποθέσεις) η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (7 υποθέσεις), το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (5 υποθέσεις) και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (4 υποθέσεις)".</p>

	<p>Έρευνες διεξήχθησαν επίσης και σε σχέση με άλλα 16 θεσμικά όργανα και οργανισμούς. Μερικές έρευνες αφορούσαν περισσότερα του ενός θεσμικά όργανα ή οργανισμούς.</p>
<p>ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΩΝ</p>	<p>Ο Διαμεσολαβητής διεκπεραίωσε 640 έρευνες από την 01.01.2000 (από τις οποίες 448 ξεκίνησαν κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου και 192 μεταφέρθηκαν από το 1999). 512 έρευνες περατώθηκαν έως τις 31.01.2002, (εκ των οποίων οι 7 ήταν έρευνες με ιδία πρωτοβουλία). Οι έρευνες περατώθηκαν για έναν ή περισσότερους από τους κατωτέρω λόγους:</p> <ul style="list-style-type: none"> i. 162 υποθέσεις διευθετήθηκαν από το θεσμικό όργανο μετά την έναρξη διεξαγωγής έρευνας από τον διαμεσολαβητή ii. σε 9 υποθέσεις ο καταγγέλλων απέσυρε την καταγγελία iii. δεν διαπιστώθηκε περίπτωση κακής διοικήσεως σε 240 περιπτώσεις (εκ των οποίων οι 7 ήταν έρευνες με ιδία πρωτοβουλία) iv. σε 3 υποθέσεις ο διαμεσολαβητής επέτυχε φιλικό διακανονισμό v. 78 έρευνες περατώθηκαν με τη διατύπωση κριτικής παρατήρησης προς το σχετικό θεσμικό όργανο vi. 26 έρευνες κατέληξαν σε σχέδια συστάσεως προς τα σχετικά θεσμικά όργανα και οργανισμούς <p>Από την 01.01.2000, τα θεσμικά όργανα και οργανισμοί δέχτηκαν τις συστάσεις του Ευρωπαίου</p>

	<p>Διαμεσολαβητή σε 22 υποθέσεις (από τις οποίες 1 ήταν με ίδια πρωτοβουλία). Σε 4 άλλες υποθέσεις, ο διαμεσολαβητής παρουσίασε ειδική έκθεση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.</p>
<p>ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΝΤΕΣ</p>	<p>Στις περιπτώσεις όπου η καταγγελία ήταν εκτός της αρμοδιότητας του Ευρωπαϊού Διαμεσολαβητή, δόθηκε η εξής συμβουλή στους καταγγέλλοντες:</p> <ul style="list-style-type: none"> i. να απευθυνθούν σε ένα εθνικό ή περιφερειακό διαμεσολαβητή, ή να υποβάλουν αναφορά στο εθνικό Κοινοβούλιο (896 περιπτώσεις); ii. να υποβάλουν αναφορά στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (249 περιπτώσεις). Με την συγκατάθεση του καταγγέλλοντα 14 καταγγελίες διαβιβάστηκαν απευθείας στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο από τον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή iii. να απευθυνθούν στην Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (318 περιπτώσεις). Ο αριθμός αυτός συμπεριλαμβάνει τις περιπτώσεις στις οποίες η καταγγελία κατά της Επιτροπής κρίθηκε απαράδεκτη επειδή δεν είχαν προηγηθεί τα κατάλληλα διοικητικά διαβήματα προς αυτό το θεσμικό όργανο. iv. να απευθυνθούν σε άλλα όργανα (327 περιπτώσεις)
<p>ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΕΘΝΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥΣ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΕΣ</p>	<p>Από την 01.01.2000 έως τις 31.01.2002, ο διαμεσολαβητής ξεκίνησε επίσης έρευνα πάνω σε 4 ερωτήματα από εθνικούς και περιφερειακούς διαμεσολαβητές. Όλες αυτές οι υποθέσεις περατώθηκαν έως τις 31.01.2002.</p>

Γεωγραφική προέλευση καταγγελιών

Σύγκριση % μεταξύ του πληθυσμού και των καταγγελιών - 01.09.95 έως 31.01.2000

3.5. *ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΕΥΡΩΠΑΙΟΥ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΗ*

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, έχοντας υπόψη τις Συνθήκες περί ιδρύσεως των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, και ιδίως το Άρθρο 195, παράγραφος 4 της Συνθήκης ΕΚ, το Άρθρο 20 Δ παράγραφος 4 της Συνθήκης ΕΚΑΧ και το Άρθρο 107 Δ παράγραφος 4 της Συνθήκης ΕΚΑΕ, τη γνώμη της Επιτροπής και την έγκριση του Συμβουλίου, εκτιμώντας ότι πρέπει :

- να ορισθεί το καθεστώς και οι γενικοί όροι άσκησης των καθηκόντων του διαμεσολαβητή, τηρουμένων των διατάξεων που προβλέπονται στις Συνθήκες για την ίδρυση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων,
- να καθορισθούν οι συνθήκες υπό τις οποίες υποβάλλεται καταγγελία στο διαμεσολαβητή καθώς και οι σχέσεις μεταξύ της άσκησης των καθηκόντων του διαμεσολαβητή και των δικαστικών ή διοικητικών διαδικασιών,
- ο διαμεσολαβητής, ο οποίος μπορεί να ενεργεί και με δική του πρωτοβουλία, πρέπει να έχει στη διάθεσή του όλα τα στοιχεία τα αναγκαία για την άσκηση των καθηκόντων του ότι, προς το σκοπό αυτόν, τα κοινοτικά θεσμικά όργανα ή οργανισμοί υποχρεούνται να παρέχουν στον διαμεσολαβητή τις πληροφορίες που τους ζητά, εκτός εάν υπάρχουν λόγοι απορρήτου δεόντως αιτιολογημένοι, και με την επιφύλαξη της υποχρέωσης του διαμεσολαβητή να μην τις κοινοποιεί ότι οι αρχές των κρατών μελών υποχρεούνται να παρέχουν στο διαμεσολαβητή όλες τις αναγκαίες πληροφορίες, εκτός εάν οι πληροφορίες αυτές καλύπτονται είτε από νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις περί απορρήτου, είτε από διατάξεις οι οποίες εμποδίζουν την κοινοποίησή τους ότι εάν δεν λάβει τη βοήθεια που ζητά, ο διαμεσολαβητής ενημερώνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το οποίο είναι αρμόδιο να προβεί στα ενδεικνυόμενα διαβήματα,
- να ορισθεί ποιες διαδικασίες κινούνται όταν τα αποτελέσματα των ερευνών του διαμεσολαβητή καταδεικνύουν περιπτώσεις κακής διοίκησης ότι

πρέπει επίσης να προβλεφθεί ότι, στο τέλος κάθε ετήσιας συνόδου, ο διαμεσολαβητής υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πλήρη έκθεση,

- ο διαμεσολαβητής και οι υφιστάμενοί του να είναι υποχρεωμένοι, να τηρούν εχεμύθεια όσον αφορά τις πληροφορίες στις οποίες έχουν πρόσβαση κατά την άσκηση των καθηκόντων τους ότι ο διαμεσολαβητής, αντίθετα, είναι υποχρεωμένος να ενημερώνει τις αρμόδιες αρχές για τα γεγονότα, των οποίων έλαβε γνώση στα πλαίσια μιας έρευνας και κρίνει ότι μπορεί να εμπίπτουν στο ποινικό δίκαιο,

- να προβλεφθεί η δυνατότητα συνεργασίας μεταξύ του διαμεσολαβητή και των παρεμφερών αρχών που υπάρχουν σε ορισμένα κράτη μέλη, τηρουμένων των ισχυουσών εθνικών νομοθεσιών,

- να είναι έργο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου να ορίζει τον διαμεσολαβητή στην αρχή και για όλη τη διάρκεια της κάθε κοινοβουλευτικής περιόδου, μεταξύ προσωπικοτήτων που είναι πολίτες της Ένωσης και παρέχουν τα απαιτούμενα εχέγγυα ανεξαρτησίας και αρμοδιότητας,

- να προβλεφθούν οι συνθήκες υπό τις οποίες παύουν τα καθήκοντα του διαμεσολαβητή,

- ο διαμεσολαβητής οφείλει να ασκεί τα καθήκοντά του με πλήρη ανεξαρτησία, πράγμα για το οποίο δεσμεύεται επίσημα ενώπιον του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, κατά την ανάληψη των καθηκόντων του ότι πρέπει να καθοριστούν οι δραστηριότητες που είναι ασυμβίβαστες με το λειτούργημα του διαμεσολαβητή, καθώς και οι αποδοχές, τα προνόμια και οι ασυλίες που του παρέχονται,

- να προβλεφθούν διατάξεις σχετικές με τους υπαλλήλους και το λοιπό προσωπικό της γραμματείας που επικουρεί τον διαμεσολαβητή, όπως και διατάξεις σχετικές με τον προϋπολογισμό της ότι έδρα του διαμεσολαβητή είναι η έδρα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

- ο διαμεσολαβητής να θεσπίζει τις εκτελεστικές διατάξεις της παρούσας απόφασης ότι πρέπει να θεσπισθούν, εξάλλου, ορισμένες μεταβατικές διατάξεις

για τον πρώτο διαμεσολαβητή που θα διορισθεί μετά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

3.6. ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΕΘΝΙΚΟΥΣ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΕΣ ΚΑΙ ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Η εντολή του Διαμεσολαβητή της Ευρωπαϊκής Ένωσης περιορίζεται στη διερεύνηση των δραστηριοτήτων των κοινοτικών θεσμικών οργάνων και υπηρεσιών. Δεν έχει εξουσία να επιτηρεί αρχές των κρατικών μελών, ούτε και σε περιπτώσεις όπου εγείρονται θέματα κοινοτικού δικαίου. Το έργο αυτό αποτελεί αρμοδιότητα των Διαμεσολαβητών των Κρατών-Μελών.

Εάν τα δικαιώματα ενός Ευρωπαίου πολίτη έχουν παραβιαστεί από τις αρχές ενός κράτους-μέλους, την καταγγελία θα πρέπει να χειριστεί ο αντίστοιχος εθνικός Διαμεσολαβητής. Προκειμένου να διαφυλαχθούν τα συμφέροντα των πολιτών σε παρόμοιες καταστάσεις, ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής και οι εθνικοί συνάδελφοί του συνεργάζονται στενά.

Ο Διαμεσολαβητής έχει επιτύχει καλή συνεργασία με την Επιτροπή Αναφορών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου καθώς και με τις κοινοβουλευτικές επιτροπές αναφορών από τα κράτη-μέλη : τούτο με στόχο να εξασφαλισθεί ότι οι καταγγελίες που αφορούν θέματα κοινοτικού δικαίου αντιμετωπίζονται κατά τρόπο αποτελεσματικό σε όλα τα επίπεδα διοικήσεως εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τα κράτη-μέλη²⁰.

²⁰ Φυλλάδιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, "Ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής - Προστάτης των Πολιτών στα Πλαίσινα της Διοίκησης της Ε.Ε.", 1999, σελ. 4.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

1. ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

1.1. ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Μια κρίσιμη διάσταση της ποιότητας μιας δημοκρατίας είναι η δυνατότητα της να αναστοχάζεται, να δημιουργεί δηλαδή η ίδια μηχανισμούς λογοδοσίας εύκολα προσιτούς στον πολίτη, οι οποίοι να καθιστούν εφικτό τον έλεγχο των διαφόρων της λειτουργιών και θεσμών και τη λήψη διορθωτικών μέτρων, ικανών να θεραπεύσουν τα προβλήματα που αναδεικνύει ο έλεγχος. Υπ' αυτή την έννοια, η λογοδοσία και ο έλεγχος που αυτή συνεπάγεται αναδεικνύονται σε κεντρικά συστατικά στοιχεία της σύγχρονης, υψηλής ποιότητας δημοκρατίας.

Τέτοιος θεσμός λογοδοσίας και ελέγχου είναι και ο Συνήγορος του Πολίτη, ανεξάρτητη διοικητική αρχή, στόχος της οποίας, κατά τον ιδρυτικό της νόμο, είναι η προστασία των πολιτών, η καταπολέμηση της κακοδιοίκησης και η τήρηση της νομιμότητας.

Η σύσταση της Ανεξάρτητης Διοικητικής Αρχής του Συνηγόρου του Πολίτη αποτελεί την ολοκλήρωση μιας μακρόχρονης αναζήτησης πρόσφορων τρόπων για τη βελτίωση της διοίκησης και των σχέσεών της με τον πολίτη. Για διάφορους λόγους, οι προηγούμενες προσπάθειες απέβησαν ατελέσφορες.

Ο Ν. 2477/97, με τον οποίο ιδρύθηκε ο Συνήγορος του Πολίτη, αποτελεί ένα σημαντικό βήμα προς αυτή την κατεύθυνση. Η κυοφορούμενη δε συνταγματική του κατοχύρωση θα συμβάλλει ιδιαίτερα στο κύρος του και θα ενισχύσει ακόμη περισσότερο τη θεσμική του ανεξαρτησία.

Η ενεργοποίηση της Αρχής υλοποιήθηκε σε τρία στάδια. Κατά το πρώτο, ορίστηκε ο πρώτος Συνήγορος του Πολίτη. Για τη θέση αυτή επιλέχθηκε ο Νικηφόρος Διαμαντούρος, ο οποίος ανέλαβε τα καθήκοντά του την 1^η Μαΐου 1998.

Ακολούθησε η στελέχωση της Αρχής, με την επιλογή των Βοηθών Συνηγόρων, τον Ιούλιο του ίδιου έτους, την εκκίνηση της διαδικασίας στελέχωσης του επιστημονικού προσωπικού αμέσως μετά, καθώς και την ολοκλήρωση της διαμόρφωσης των χώρων που στεγάζουν τις υπηρεσίες της Αρχής και την εξασφάλιση της αναγκαίας υλικοτεχνικής υποδομής.

Τέλος, στις 24 Σεπτεμβρίου, έγινε η επίσημη έναρξη λειτουργίας της Αρχής, παρουσία του Πρωθυπουργού, κ. Κωνσταντίνου Σημίτη, του Προέδρου της Βουλής των Ελλήνων, κ. Απόστολου Κακλαμάνη, του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, κ. Αλέξανδρου Παπαδόπουλου, μελών της κυβέρνησης, εκπροσώπων της αντιπολίτευσης και των πολιτικών κομμάτων, άλλων ανεξάρτητων διοικητικών αρχών κ.λ.π. Η Αρχή άρχισε να δέχεται τις πρώτες αναφορές πολιτών την 1^η Οκτωβρίου 1998.

Μετά από 27 μήνες λειτουργίας του θεσμού, με 12.811 υποθέσεις συνολικά, ο Συνήγορος του Πολίτη έχει αποκτήσει μια ικανοποιητική εμπειρία, η οποία υποδεικνύεται από την επίτευξη των στόχων του, ανά έτος. Το συμπέρασμα αυτό οδηγεί κατ' αρχάς στην θετική αντίδραση στον θεσμό, τόσο των πολιτών όσο και των δημόσιων υπηρεσιών. Η θετική αντίδραση των πολιτών συνάγεται από την καθημερινή επικοινωνία τους με το προσωπικό του Συνηγόρου του Πολίτη, καθώς επίσης και από πολυάριθμες ευχαριστήριες επιστολές που αποστέλλουν στην Αρχή πολίτες ικανοποιημένοι από τον χειρισμό των υποθέσεών τους. Η ανάλογη αντίδραση των δημόσιων υπηρεσιών προκύπτει από την προϊούσα

βελτίωση των σχέσεων της Αρχής με όλες τις βαθμίδες της δημόσιας διοίκησης. Εξίσου θετική υπήρξε και η αντιμετώπιση που επεφύλαξαν στον Συνήγορο του Πολίτη τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Έτσι, δημιουργείται μια σχέση κατανόησης και εμπιστοσύνης ανάμεσα στον Συνήγορο του Πολίτη και τους πολίτες, με αποτέλεσμα την αύξηση του αριθμού των αναφορών.

Με δεδομένη την έντονα αυξητική τάση της ροής των αναφορών των πολιτών, η απόφαση του Συνηγόρου του Πολίτη να στραφεί προς τη διοίκηση είχε ως μείζον κίνητρο και τη δυνητική αύξηση της αποτελεσματικότητας του θεσμού, που προκύπτει από τη μεγαλύτερη εξοικείωση των δημόσιων υπηρεσιών με τη φύση και τους στόχους της Αρχής, αλλά και τα μεγάλα οφέλη που προέκυπταν για τους πολίτες από μια ουσιαστική βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών που τους παρέχουν οι δημόσιες υπηρεσίες. Υπό αυτή την οπτική γωνία, η στροφή προς τη διοίκηση εγγράφεται ευθέως στη «λογική της επίλυσης» και του «θετικού αθροίσματος» ως μεθόδου προσέγγισης των προβλημάτων, η οποία αποτελεί βασική αρχή στη λειτουργία του Συνηγόρου του Πολίτη. Η στροφή προς τη διοίκηση πήρε δύο κυρίως μορφές :

i. τη συστηματοποίηση και την εντατικοποίηση των επαφών που είχαν το επιστημονικό προσωπικό, οι Βοηθοί Συνήγοροι και ο Συνήγορος του Πολίτη με όλη την ιεραρχία της διοίκησης, συμπεριλαμβανομένης και της πολιτικής της ηγεσίας, και

ii. τη διοργάνωση ενημερωτικών ημερίδων με συγκεκριμένα υπουργεία, με στόχο τη συστηματική πληροφόρηση της ιεραρχίας τους για τη φύση του Συνηγόρου του Πολίτη ως θεσμού διαμεσολάβησης ικανού να λειτουργήσει ως εναλλακτικός, εξωδικαστικός μηχανισμός ταχείας και ευέλικτης επίλυσης των διαφορών που ανακύπτουν στις σχέσεις των πολιτών με τη διοίκηση. Κοινός παρανομαστής και των δύο υπήρξε η αναζήτηση τρόπων απλούστευσης των διαδικασιών λειτουργίας της διοίκησης και η συμβολή στην προσπάθεια εξορθολογισμού της.

1.2. ΥΠΟΔΟΜΗ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Τα γραφεία της Αρχής στεγάζονται στον 2^ο και 3^ο όροφο νεόδμητου κτιρίου στην οδό Χατζηγιάννη Μέξη 5. Ύστερα από ειδική, πιλοτική για την Ελλάδα, μελέτη, τα γραφεία του Συνηγόρου του Πολίτη, καθώς και ο περιβάλλον χώρος διαμορφώθηκαν ειδικά, ώστε να επιτρέπουν την ανεμπόδιστη πρόσβαση σε άτομα με ειδικές ανάγκες και, γενικότερα, σε εμποδιζόμενα άτομα.

Κεντρικός στόχος του Συνηγόρου του Πολίτη είναι να δημιουργήσει και να προαγάγει έναν νέο τρόπο οργάνωσης δημόσιας υπηρεσίας, βασισμένο στην καλύτερη δυνατή εκμετάλλευση των σύγχρονων ηλεκτρονικών μέσων, όπως το ηλεκτρονικό πρωτόκολλο, το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, η σύνδεση με βάσεις δεδομένων κ.λ.π. Ο ηλεκτρονικός εξοπλισμός ολοκληρώθηκε πλήρως μέσα στο πρώτο εξάμηνο του 1999. Η προσπάθεια αυτή έχει στόχο την αύξηση της αποτελεσματικότητας, τη διαφάνεια, τον έλεγχο και την εύκολη πρόσβαση στα αρχεία του Συνηγόρου του Πολίτη τόσο από τους ίδιους τους ειδικούς και βοηθούς επιστήμονες όσο και από ερευνητές.

1.3. ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ ΤΗΣ ΗΓΕΣΙΑΣ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Ως πρώτος Συνήγορος του Πολίτη επιλέχθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο, ύστερα από γνώμη της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής των Ελλήνων, ο **Νικηφόρος Διαμαντούρος**, καθηγητής της Πολιτικής Επιστήμης στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Όπως προβλέπεται από τον ιδρυτικό νόμο, ο Συνήγορος του Πολίτη συνεπικουρείται στην εκτέλεση των καθηκόντων του από τέσσερις Βοηθούς

Συνηγόρους. Ως Βοηθοί Συνήγοροι²¹ του πολίτη επιλέχθηκαν από τον Συνήγορο οι εξής :

- Γιώργος Καμίνης
- Αλίκη Κουτσομάρη – Αργυροπούλου
- Μαρία Μητροσύλη – Ασημακοπούλου
- Γιάννης Μιχαήλ

1.4. ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ

Εκτός από τον Συνήγορο και τους τέσσερις Βοηθούς Συνηγόρους, κατά το διάστημα Οκτωβρίου – Δεκεμβρίου 1998, εντάχθηκαν στο στελεχιακό δυναμικό του Συνηγόρου του πολίτη 80 άτομα, 32 με απόσπαση από υπηρεσίες του ευρύτερου δημόσιου τομέα και 48 με πρόσληψη. Από το σύνολο των 80 ατόμων, 44 εντάχθηκαν στην κατηγορία του ειδικού επιστημονικού προσωπικού (25 με απόσπαση και 19 με πρόσληψη), 25 στην κατηγορία του βοηθητικού επιστημονικού προσωπικού και 11 στη γραμματεία και στις διοικητικές υπηρεσίες της Αρχής. Από τα 25 άτομα που αποσπάστηκαν στον Συνήγορο του πολίτη, 11 είναι απόφοιτοι της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης. Από το σύνολο των 69 μελών του επιστημονικού προσωπικού, 25 (36,23%) είναι πτυχιούχοι ΑΕΙ της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, 31 (44,93%) κατέχουν τίτλους μεταπτυχιακών σπουδών και 13 (18,84%) είναι διδάκτορες. Από πλευράς ηλικίας, το 51 % των ενταχθέντων είναι μεταξύ 30 και 40 ετών, το 29 % μεταξύ 40 και 50, το 16 % μεταξύ 20 και 30 και το 4 % των 50 ετών. Τέλος, το 52 % του ειδικού επιστημονικού προσωπικού είναι γυναίκες και το 48 % άνδρες, ενώ στο

²¹ Ιστοσελίδα "www.synigoros.gr : Ποιος είναι ο Συνήγορος του Πολίτη;"

σύνολο του επιστημονικού προσωπικού, η αναλογία είναι 70 % και 30 % αντίστοιχα.

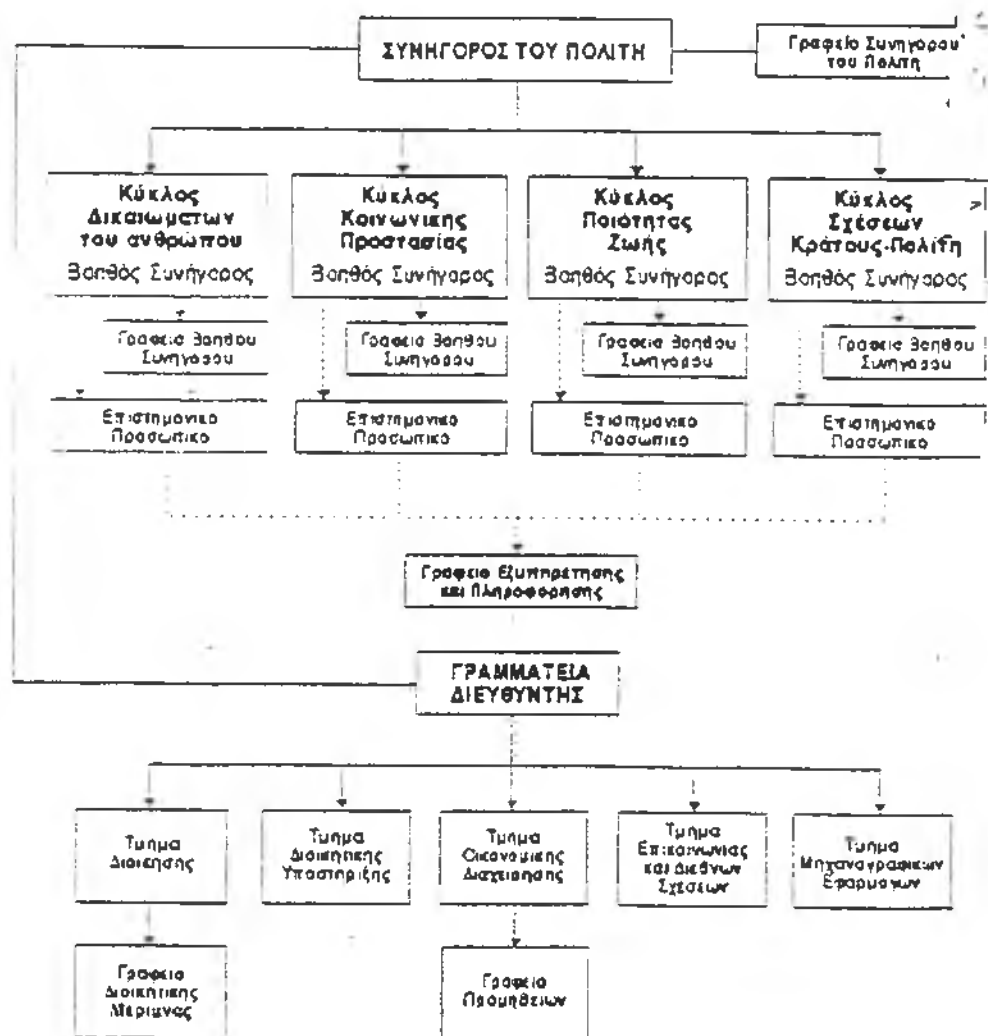
Η στελέχωση των θέσεων του ειδικού και βοηθητικού επιστημονικού προσωπικού του Συνηγόρου του πολίτη έγινε σύμφωνα με τις διατάξεις του ιδρυτικού νόμου της Αρχής (Ν. 2477/97), ο οποίος απαιτεί αυξημένα προσόντα για τις κατηγορίες αυτές. Η τελική επιλογή των ειδικών και βοηθών επιστημόνων έγινε ύστερα από :

α) Δημόσια πρόσκληση, που δημοσιεύθηκε στον ημερήσιο και εβδομαδιαίο Τύπο, β) Προεπιλογή από τον Συνήγορο του Πολίτη συνεπικουρούμενο από τους Βοηθούς Συνηγόρους γ) Δημόσια συνέντευξη, στην οποία κλήθηκαν συνολικά 293 υποψήφιοι, που είχαν περάσει με επιτυχία το στάδιο προεπιλογής.

Η προβλεπόμενη από τον ιδρυτικό νόμο του Συνηγόρου του πολίτη πενταμελής επιτροπή επιλογής του επιστημονικού προσωπικού απαρτίστηκε από τον Συνήγορο του Πολίτη, ως πρόεδρο, και τους βοηθούς Συνηγόρους Αλίκη Κουτσουμάρη και Γιάννη Μιχαήλ, τον Σύμβουλο του ΣτΕ Αθανάσιο Ράντο και την καθηγήτρια Πανεπιστημίου Αθηνών Θάλεια Δραγώνα, ως μέλη. Το σύνολο των υποψηφιοτήτων για τις θέσεις του ειδικού και βοηθητικού επιστημονικού προσωπικού ήταν 1486. Η στελέχωση του Συνηγόρου του Πολίτη πραγματοποιείται σταδιακά και θα ολοκληρωθεί μέσα στο 1999. Όπως φαίνεται και από τα παραπάνω, το επιστημονικό προσωπικό που τελικά επιλέχθηκε καλύπτει ένα ευρύ φάσμα επιστημονικών και επαγγελματικών ειδικοτήτων και ενδιαφερόντων.

1.5. ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ²²

Η αποτελεσματική λειτουργία του Συνηγόρου του Πολίτη προϋποθέτει ένα οργανωτικό πλαίσιο που θα ανταποκρίνεται στις κατευθυντήριες γραμμές που έχει χαράξει ο νομοθέτης και θα παρέχει τις καλύτερες δυνατές συνθήκες οργανωτικής υποστήριξης του έργου του. Η οργανωτική δομή της Αρχής εξειδικεύεται λεπτομερώς από τον Κανονισμό Λειτουργίας.

²² Ιστοσελίδα: www.synigos.gr "Οργανωτική Δομή Συνηγόρου του Πολίτη".

1.6. ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΘΕΣΜΙΚΩΝ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ

Ο ιδρυτικός νόμος του Συνηγόρου του Πολίτη (2477/97) προβλέπει μια δέσμη θεσμικών μέσων που αποσκοπούν να διασφαλίσουν την αποτελεσματικότητά του ως εξωδικαστικού μηχανισμού ελέγχου και διαμεσολάβησης και να κατοχυρώσουν την ανεξαρτησία του. Τα μέσα αυτά εκτείνονται από τη δυνατότητα απλής παρέμβασης για την επίλυση διαφοράς μεταξύ πολιτών και διοικητικών υπηρεσιών έως τη δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων της έρευνας του Συνηγόρου.

Ο ιδρυτικός νόμος του Συνηγόρου του Πολίτη προβλέπει τη σύνταξη :

- i. Ετήσιας έκθεσης του έργου του, η οποία υποβάλλεται στον Πρωθυπουργό και τον Πρόεδρο της Βουλής και κοινοποιείται στον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Απευθύνεται σε κάθε απλό πολίτη ή δημόσιο λειτουργό που ενδιαφέρεται για τα προβλήματα που προσέγγισε η ανεξάρτητη αυτή Αρχή στη διαμεσολαβητική της προσπάθεια για τη διαφύλαξη των δικαιωμάτων του πολίτη, την καταπολέμηση της κακοδιοίκησης και την τήρηση της νομιμότητας από τις δημόσιες υπηρεσίες,
- ii. Πορισμάτων για τις διερευνώμενες υποθέσεις, τα οποία γνωστοποιούνται στον καθ' ύλην αρμόδιο υπουργό και τις αρμόδιες υπηρεσίες,
- iii. Ειδικών εκθέσεων, που γνωστοποιούνται στους καθ' ύλην αρμόδιους υπουργούς.

Εκτός από τη δημοσίευση της ετήσιας έκθεσης, ο ιδρυτικός νόμος του Συνηγόρου του Πολίτη παρέχει στον θεσμό ένα φάσμα μέσων παρέμβασης, που στο σύνολό τους μπορούν να συμβάλλουν σημαντικά στη διαμεσολαβητική και ελεγκτική λειτουργία της Αρχής²³.

²³ “Ετήσια Έκθεση του 1999”, του Συνηγόρου του Πολίτη, σελ. 286.

Ο Συνήγορος του Πολίτη, αξιοποιώντας τις σχετικές διατάξεις του ιδρυτικού του νόμου, προέβη στη σύνταξη και ειδικών εκθέσεων που στόχο είχαν την ολοκληρωμένη διερεύνηση υποθέσεων μείζονος σημασίας. Το καθεστώς της εναλλακτικής πολιτικής κοινωνικής υπηρεσίας των αντιρρησιών συνείδησης υπήρξε αντικείμενο ειδικής έκθεσης, η οποία συντάχθηκε από τον Κύκλο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και υποβλήθηκε με συγκεκριμένες εισηγήσεις στον Υπουργό Εθνικής Άμυνας για νομοθετικές και οργανωτικές μεταρρυθμίσεις. Επίσης, με πρωτοβουλία του Κύκλου Ποιότητας Ζωής, εκπονήθηκε από τους τέσσερις κύκλους δραστηριοτήτων του Συνηγόρου του Πολίτη ειδική έκθεση για τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), η οποία παραδόθηκε στον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Επίσης υποβλήθηκε και ειδική έκθεση που επεξεργάστηκε ο Κύκλος Κοινωνικής Προστασίας για το Επικουρικό Ταμείο Εργατοϋπαλλήλων Μετάλλου (ΕΤΕΜ), καθώς και για την ειδική έκθεση την οποία συνέταξε ο Κύκλος Σχέσεων Κράτους-Πολίτη για το ΔΙΚΑΤΣΑ.

Ο Συνήγορος του Πολίτη αξιοποίησε τις δυνατότητες που του παρέχει ο νόμος να προβεί σε αυτεπάγγελτη έρευνα υποθέσεων που έχουν προκαλέσει το ιδιαίτερο ενδιαφέρον της κοινής γνώμης. Θεωρώντας ότι η προστασία της αξιοπιστίας του θεσμού υποδεικνύει τη φειδωλή προσφυγή στη διάταξη αυτή, ο Συνήγορος του Πολίτη επιλήφθηκε αυτεπάγγελτα κάποιες περιπτώσεις (όπως η υπόθεση των συνθηκών υγιεινής σε καταυλισμό των Ρομά το 1998).

Ιδιαίτερο βάρος δόθηκε στην αξιοποίηση της δυνατότητας διενέργειας αυτοψίας από στελέχη της Αρχής, ιδίως σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος.

Τέλος, σε περιπτώσεις κατά τις οποίες δημόσιες υπηρεσίες δεν συνεργάστηκαν με τον Συνήγορο του Πολίτη, αυτός συνέστησε στην εποπτεύουσα αρχή τη διενέργεια πειθαρχικού ελέγχου. Σε μικρό αριθμό

προέκυψαν αποχρώσεις ενδείξεις τέλεσης αξιόποινων πράξεων, με συνέπεια την παραπομπή των σχετικών υποθέσεων στις αρμόδιες εισαγγελείς αρχές²⁴.

1.7. ΚΥΚΛΟΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Κατά το έτος 1998, οι δραστηριότητες του Συνηγόρου του Πολίτη επικεντρώθηκαν σε πέντε τομείς : (α) την επιλογή των Βοηθών Συνηγόρων, (β) τη διεκπεραίωση των αναφορών των πολιτών, (γ) την περαιτέρω στελέχωση της Αρχής με την επιλογή του ειδικού και βοηθητικού επιστημονικού προσωπικού, της γραμματείας και των διοικητικών υπαλλήλων, (δ) τον προγραμματισμό και την προώθηση διεθνών συνεργασιών με ομόλογους θεσμούς του εξωτερικού και (ε) τη διαμόρφωση και την εφαρμογή προγράμματος που να καθιστά προσιτές τις υπηρεσίες του Συνηγόρου του Πολίτη στους πολίτες που κατοικούν εκτός Αττικής²⁵.

Κατά το δεύτερο έτος λειτουργίας του Συνηγόρου του Πολίτη υλοποιήθηκε η βελτίωση και η συμπλήρωση του θεσμικού πλαισίου που διέπει τη βασική οργάνωση, τη στελέχωση και τη λειτουργία του θεσμού. Αυτό επιτεύχθηκε με τη δημοσίευση του Κανονισμού Λειτουργίας (Π.Δ. 273/3.11.99), η οποία ολοκληρώνει το πρώτο στάδιο λειτουργίας του θεσμού.

Η πλήρωση των θέσεων ειδικού επιστημονικού και διοικητικού προσωπικού ολοκληρώθηκε κατά τη διάρκεια του 2000, με υπαλλήλους που αποσπάστηκαν από τον δημόσιο τομέα. Επίσης, πραγματοποιήθηκαν νέες προσλήψεις ειδικού και βοηθητικού επιστημονικού προσωπικού με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου.²⁶

²⁴ “Ετήσια Έκθεση του 1999”, του Συνηγόρου του Πολίτη, σελ. 13.

²⁵ “Ετήσια Έκθεση του 1998” του Συνηγόρου του Πολίτη, σελ. 6.

²⁶ “Ετήσια Έκθεση του 2000”, του Συνηγόρου του Πολίτη, σελ. 10.

Ο Κανονισμός καθορίζει την οργανωτική διάρθρωση της Αρχής σε τέσσερις κύκλους δραστηριότητας και στη Γραμματεία. Με τη δημοσίευση του Κανονισμού κατέστη δυνατή και η έναρξη της διαδικασίας απόσπασης προσωπικού για την κάλυψη των θέσεων της Γραμματείας.

Ο Κανονισμός Λειτουργίας καθορίζει επίσης, κατά τρόπο προσαρμοσμένο στις σύγχρονες κοινωνικές ανάγκες και τεχνολογικές δυνατότητες, τα σχετικά με τη διαδικασία υποβολής των αναφορών των πολιτών και εξειδικεύει τους κανόνες που διέπουν τη διερευνητική και διαμεσολαβητική λειτουργία του Συνηγόρου του Πολίτη.²⁷

Το έργο της Αρχής κατανέμεται σε τέσσερις κύκλους δραστηριοτήτων. Κάθε Κύκλος έχει σαφή προσδιορισμό του θεματικού του αντικειμένου. Συντονίζεται δε και εποπτεύεται από το Βοηθό Συνήγορο. Οι τέσσερις Κύκλοι είναι οι εξής :

1.7.α. ΚΥΚΛΟΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Εποπτεύεται και συντονίζεται από το Βοηθό Συνήγορο, **Γιώργο Καμίνη**.

Αντικείμενο του Κύκλου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου αποτελούν ιδίως ζητήματα προσβολής ατομικών, πολιτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων, που κατοχυρώνονται στο Σύνταγμα ή σε διεθνείς συμβάσεις που έχουν ενσωματωθεί στο εσωτερικό δίκαιο. Οι υποθέσεις που ερευνώνται καλύπτουν ολόκληρο το φάσμα της δημόσιας διοίκησης, κυρίως δε αφορούν :

- i. προσβολές της θρησκευτικής ελευθερίας ή της αξίας του ανθρώπου,
- ii. προσβολές της προσωπικής ελευθερίας από αστυνομικές ή άλλες διοικητικές αρχές,
- iii. διακρίσεις με βάση την ιθαγένεια ή την εθνική καταγωγή,
- iv. προβλήματα στη χορήγηση αδειών εισόδου, παραμονής και εργασίας των αλλοδαπών, καθώς και η διαδικασία πολιτογράφησης τους,

²⁷ "Ετήσια Έκθεση του 1999", του Συνηγόρου του Πολίτη, σελ. 13.

v. παραβιάσεις της αρχής της αξιοκρατίας κατά τη διαδικασία επιλογής προσωπικού από δημόσιους φορείς, εφόσον αυτό δεν εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Α.Σ.Ε.Π., ή εισαγωγής σε εκπαιδευτικούς οργανισμούς,

vi. παραλείψεις κατοχύρωσης επαγγελματικών δικαιωμάτων και προσβολές του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας με την άρνηση δημόσιων αρχών να εφαρμόσουν τελεσίδικες.

Σημαντικό μέρος των αναφορών παραμένουν εκκρεμείς επειδή αφορούν προβλήματα, η επίλυση των οποίων είναι χρονοβόρα, διότι απαιτεί αναδιοργάνωση διαδικασιών ή θέσπιση κανονιστικών διατάξεων, όπως συμβαίνει για παράδειγμα στην περίπτωση της κατοχύρωσης επαγγελματικών δικαιωμάτων.

1.7.β. ΚΥΚΛΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Εποπτεύεται και συντονίζεται από τη Βοηθό Συνήγορο, **Μαρία Μητροσύλη**.

Ο Κύκλος Κοινωνικής Προστασίας ασχολείται με υποθέσεις, των οποίων το αντικείμενο αφορά κυρίως στην άσκηση των κοινωνικών δικαιωμάτων των πολιτών και διαμεσολαβεί σε περιπτώσεις κακοδιοίκησης ή παραβίασης της νομιμότητας από τα όργανα της διοίκησης. Ενδεικτικά μπορεί να αναφερθεί ότι στις αρμοδιότητες του κύκλου υπάγονται υποθέσεις που συνδέονται με θέματα κοινωνικής ασφάλισης, υγείας, πρόνοιας, δημόσιας υγιεινής, δικαιωμάτων των ασθενών και των ατόμων με ειδικές ανάγκες, όπως επίσης και αιτήματα που αναφέρονται στην προστασία της μητρότητας, της παιδικής και της τρίτης ηλικίας.

Θεματικές ενότητες που εντάσσονται στην αρμοδιότητα του Κύκλου Κοινωνικής Προστασίας είναι επίσης το δικαίωμα των πολιτών στην υγεία και η αντίστοιχη υποχρέωση του κράτους να τη διασφαλίζει, λαμβάνοντας ειδική μέριμνα για θέματα νοσοκομειακής και εξωνοσοκομειακής περίθαλψης,

καταβολής δαπανών νοσηλείας ή επιδομάτων για την κάλυψη προβλημάτων υγείας, καθώς και τα θέματα που συνδέονται με τους επαγγελματίες υγείας, τη λειτουργία των νοσοκομείων και γενικά με το Εθνικό Σύστημα Υγείας (ΕΣΥ).

Οι υποθέσεις του Κύκλου Κοινωνικής Προστασίας διατρέχουν κυρίως το χώρο της κοινωνικής διοίκησης. Αφορούν ιδιαίτερα το αντικείμενο δραστηριότητας των Υπουργείων Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Υγείας και Πρόνοιας, καθώς και των φορέων που εποπτεύονται από αυτά.

Το βασικό συμπέρασμα που προκύπτει από την εμπειρία των τριών χρόνων λειτουργίας του Κύκλου Κοινωνικής Προστασίας του Συνηγόρου του Πολίτη είναι ότι η διοίκηση και ειδικότερα στα κοινωνικά θέματα πάσχει από διοικητικές αγκυλώσεις, νομοθετικά κενά και οργανωτικές παραλείψεις. Για τον σκοπό αυτόν απαιτείται:

α) η βελτίωση της ποιότητας των νέων προτεινόμενων ρυθμίσεων από τη διοίκηση, με γνώμονα την προστασία των κοινωνικών δικαιωμάτων των πολιτών και την αναγνώριση της «κοινωνικής ιδιότητας» του πολίτη,

β) η αντικατάσταση, κατά το δυνατόν, της γραφειοκρατικής οργάνωσης και λειτουργίας των φορέων της διοίκησης, με σκοπό την προστασία των πολιτών από τη σύγχυση που δημιουργεί η δαιδαλώδης, πολυδιασπασμένη και περιπτωσιολογική νομοθεσία που τους διέπει,

γ) η αλλαγή στάσης των φορέων της διοίκησης απέναντι στην κατανόηση της νομιμότητας ως έννοιας που δεν παραμένει στενά προσηλωμένη στην αυστηρά γραμματική ερμηνεία του νομικού κανόνα, αλλά ενσωματώνει στην εφαρμογή του τον σκοπό για τον οποίο επινοήθηκε, και

δ) η καλλιέργεια κλίματος ουσιαστικής συνεργασίας των φορέων της διοίκησης με τα στελέχη της Αρχής, με στόχο την από κοινού αναζήτηση πρόσφορων λύσεων για συγκεκριμένα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι πολίτες.

1.7.γ. ΚΥΚΛΟΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ

Εποπτεύεται και συντονίζεται από το Βοηθό Συνήγορο, **Ιωάννη Μιχαήλ**.

Στις αρμοδιότητες του Κύκλου Ποιότητας Ζωής εντάσσονται ζητήματα χωροταξίας, πολεοδομίας, δημοσίων έργων, πολιτισμού και περιβάλλοντος. Στην αρμοδιότητά του υπάγονται οι κεντρικές υπηρεσίες υπουργείων, οι ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού, ενώ συχνά εμπλέκονται και κοινωφελείς οργανισμοί, όπως η ΔΕΗ, η ΕΥΔΑΠ κ.α. Παράλληλα, ο κύκλος εξετάζει παρεμπιπτόντως και θέματα που εστιάζονται σε ζητήματα διοικητικής διαφάνειας, πληροφόρησης και επικοινωνίας των πολιτών με τη διοίκηση.

Σημαντική είναι η αύξηση που είχε κατά το έτος 1999 (σε 67% αύξηση των αναφορών) που δεν οφείλεται τόσο στη δημοσιότητα που έλαβε ο Συνήγορος του Πολίτη μέσω των ΜΜΕ, αλλά σε δύο γενικότερους λόγους :

- i. στη συνεχιζόμενη κλιμάκωση της έντασης των χρήσεων γης τόσο στις εντός όσο και στις εκτός σχεδίου περιοχές της χώρας
- ii. στη συνειδητοποίηση από τους πολίτες των προβλημάτων που προκύπτουν από το όλο κύκλωμα της ποιότητας ζωής.

Θα πρέπει να τονιστεί ότι οι αναφορές αρμοδιότητας του Κύκλου Ποιότητας Ζωής άπτονται συχνά σοβαρών συμφερόντων τρίτων, οι οποίοι σε πολλές περιπτώσεις αντιδρούν έντονα, με αποτέλεσμα να διευρύνεται η έρευνα των αναφορών. Από τον χειρισμό των υποθέσεων του έτους 2000 προκύπτουν μερικά γενικά συμπεράσματα. Τα συμπεράσματα αυτά δεν αναφέρονται τόσο στις περιπτώσεις με θετική έκβαση, για τις οποίες ο Συνήγορος του Πολίτη λαμβάνει ένα πλήθος ευχαριστήριων επιστολών. Αντίθετα, προβάλλονται οι δυσκολίες διερεύνησης μερικών ιδιαίτερα προβληματικών περιπτώσεων με γνώμονα την απαραίτητα λυσιτελή αντιμετώπιση τους εκ μέρους της πολιτείας. Έτσι, από την εμπειρία του 2000:

α) Καταγράφεται για άλλη μια χρονιά η δυσχέρεια αναίρεσης ήδη παγιωμένων καταστάσεων παρανομίας, η διατήρηση των οποίων εξακολουθεί ακόμη και σε περίπτωση έκδοσης δικαστικών αποφάσεων με αντίθετο περιεχόμενο.

β) Διαπιστώνεται πνεύμα αυθαιρεσίας από αρκετούς Ο.Τ.Α. (που εκφράζεται με καταφανώς μη σύννομες ενέργειες τους, αγνόηση δικαστικών αποφάσεων, αδιαφορία για τα δικαιώματα πολιτών τους κ.λ.π.). Η εν λόγω αυθαιρεσία βρίσκει δυστυχώς πρόσφορο έδαφος ανάπτυξης χάρη στη συστηματική παράλειψη άσκησης ελέγχου εκ μέρους των αρμόδιων περιφερειακών και κεντρικών οργάνων της διοίκησης.

γ) Η προβληματική συνεργασία με ορισμένες δημόσιες υπηρεσίες και τις εξομοιούμενες με αυτές υπηρεσίες που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Κύκλου συνεπάγεται την παράλογη επιμήκυνση του χρόνου διερεύνησης ή και την πλήρη στασιμότητα στην πρόοδο του χειρισμού των αναφορών των πολιτών.

1.7.δ. ΚΥΚΛΟΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΚΡΑΤΟΥΣ – ΠΟΛΙΤΗ

Εποπτεύεται και συντονίζεται από τη Βοηθό Συνήγορο, **Αλίκη Κουτσουμάρη**.

Αντικείμενο του κύκλου αποτελούν τα θέματα πληροφόρησης και επικοινωνίας, ποιότητας παρεχομένων υπηρεσιών και κακοδιοίκησης που αφορά τους Ο.Τ.Α., τις επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας και τους φορείς που έχουν αρμοδιότητα για τις μεταφορές, τις επικοινωνίες, την εργασία, τη βιομηχανία, την ενέργεια, τη φορολογία και γενικότερα τα δημοσιονομικά θέματα, καθώς και τα τελωνεία, το εμπόριο και τις κρατικές προμήθειες, τη γεωργία, την αγροτική πολιτική και την παιδεία.

Από την επεξεργασία των αναφορών αυτών προκύπτουν χρήσιμα συμπεράσματα τόσο για την έκταση του φαινομένου της κακοδιοίκησης και τις

α) Καταγράφεται για άλλη μια χρονιά η δυσχέρεια αναίρεσης ήδη παγιωμένων καταστάσεων παρανομίας, η διατήρηση των οποίων εξακολουθεί ακόμη και σε περίπτωση έκδοσης δικαστικών αποφάσεων με αντίθετο περιεχόμενο.

β) Διαπιστώνεται πνεύμα αυθαιρεσίας από αρκετούς Ο.Τ.Α. (που εκφράζεται με καταφανώς μη σύννομες ενέργειες τους, αγνόηση δικαστικών αποφάσεων, αδιαφορία για τα δικαιώματα πολιτών τους κ.λ.π.). Η εν λόγω αυθαιρεσία βρίσκει δυστυχώς πρόσφορο έδαφος ανάπτυξης χάρη στη συστηματική παράλειψη άσκησης ελέγχου εκ μέρους των αρμόδιων περιφερειακών και κεντρικών οργάνων της διοίκησης.

γ) Η προβληματική συνεργασία με ορισμένες δημόσιες υπηρεσίες και τις εξομοιούμενες με αυτές υπηρεσίες που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Κύκλου συνεπάγεται την παράλογη επιμήκυνση του χρόνου διερεύνησης ή και την πλήρη στασιμότητα στην πρόοδο του χειρισμού των αναφορών των πολιτών.

1.7.δ. ΚΥΚΛΟΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΚΡΑΤΟΥΣ – ΠΟΛΙΤΗ

Εποπτεύεται και συντονίζεται από τη Βοηθό Συνήγορο, **Αλίκη Κουτσουμάρη**.

Αντικείμενο του κύκλου αποτελούν τα θέματα πληροφόρησης και επικοινωνίας, ποιότητας παρεχομένων υπηρεσιών και κακοδιοίκησης που αφορά τους Ο.Τ.Α., τις επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας και τους φορείς που έχουν αρμοδιότητα για τις μεταφορές, τις επικοινωνίες, την εργασία, τη βιομηχανία, την ενέργεια, τη φορολογία και γενικότερα τα δημοσιονομικά θέματα, καθώς και τα τελωνεία, το εμπόριο και τις κρατικές προμήθειες, τη γεωργία, την αγροτική πολιτική και την παιδεία.

Από την επεξεργασία των αναφορών αυτών προκύπτουν χρήσιμα συμπεράσματα τόσο για την έκταση του φαινομένου της κακοδιοίκησης και τις

μορφές με τις οποίες εμφανίζεται όσο και για τους φορείς με τους οποίους συνεργάστηκε ο Κύκλος Σχέσεων Κράτους-Πολίτη στο πλαίσιο της διαμεσολαβητικής του δραστηριότητας. Παρά το γεγονός ότι κάθε φορέας συνδέεται αναπόσπαστα με συγκεκριμένες μορφές κακοδιοίκησης που προσιδιάζουν στη φύση του και στον ρόλο που αυτός καλείται να επιτελέσει, τα γενικά προβλήματα της δημόσιας διοίκησης μπορούν να κατηγοριοποιηθούν με σχετική ευκολία.

Ενδεικτικά μόνο, σημαντική εμφανίζεται και κατά το έτος 2000 η καθυστέρηση ή η άρνηση των δημόσιων υπηρεσιών να απαντήσουν σε αιτήματα πολιτών και να τους παράσχουν τις πληροφορίες που ζητούν. Δεν λείπουν φαινόμενα ευθείας παράβασης των κανόνων ουσιαστικού δικαίου, αντισυμβατικής συμπεριφοράς ή παράλειψης οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας. Η μη εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων αναδεικνύεται πάντα ως η ποιοτικά προέχουσα παραβίαση της νομιμότητας.

Οι κύκλοι δραστηριότητας συνεργάζονται μεταξύ τους στις υποθέσεις που αφορούν περισσότερους από έναν κύκλους.

A) Συντονισμός – Βοηθοί Συνήγοροι.

Οι Βοηθοί Συνήγοροι επικουρούν τον Συνήγορο στο έργο του, προϊστανται του κύκλου που εποπτεύουν και συντονίζουν τις εργασίες του. Συνεργάζονται, κατευθύνουν και αξιολογούν τους ειδικούς και βοηθούς επιστήμονες του κύκλου τους.

B) Οργάνωση και λειτουργία στο εσωτερικό κάθε κύκλου.

Οι ειδικοί επιστήμονες διεξάγουν τις έρευνες που τους ανατίθενται, καθώς και κάθε άλλη σχετική εργασία που τους αναθέτει ο Συνήγορος και ο Βοηθός Συνήγορος του κύκλου δραστηριότητας στον οποίο είναι τοποθετημένοι. Οι βοηθοί επιστήμονες επικουρούν και συνεργάζονται με τους ειδικούς επιστήμονες για την καλύτερη εκτέλεση του έργου του κύκλου δραστηριότητάς τους και εκτελούν κάθε εργασία που τους ανατίθεται από τον Συνήγορο του Πολίτη, τον

Βοηθό Συνήγορο του κύκλου τους ή τους ειδικούς επιστήμονες με τους οποίους συνεργάζονται.

Προκειμένου να διασφαλιστεί η ευελιξία στη διεκπεραίωση των υποθέσεων και στη λειτουργία του θεσμού, η οργάνωση όλων των κύκλων του Συνηγόρου του Πολίτη, στηρίχθηκε σε ομάδες εργασίας, στις οποίες, κατά κανόνα, περιλαμβάνονται ένας αποσπασμένος διοικητικός υπάλληλος, ένας νομικός και ένας επιστήμονας σχετικής ειδίκευσης, τόσο στο επίπεδο του Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού (ΕΕΠ), όσο και στο επίπεδο της συνεργασίας ΕΕΠ με το Βοηθητικό Επιστημονικό Προσωπικό (ΒΕΠ). Η σύνθεση κάθε ομάδας, εφ' όσον ήταν δυνατόν να τηρηθεί στην πράξη «ο ιδεατός αυτός τύπος», είχε ως επί πλέον στόχο την ευρύτερη και πολύπλευρη κάλυψη κάθε υπόθεσης, καθώς και την ορθότερη αντιμετώπιση των ασαφών περιοχών. Η εμπειρία των πρώτων μηνών λειτουργίας του Συνηγόρου του Πολίτη επιβεβαιώνει τη λειτουργικότητα αυτής της επιλογής.

1.7.v. ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ²⁸

Ο Κανονισμός Λειτουργίας του Συνηγόρου του Πολίτη προβλέπει τη λειτουργία μονάδας Γραμματείας της Αρχής σε επίπεδο διεύθυνσης.

Η Γραμματεία συγκροτείται από τα ακόλουθα πέντε τμήματα και δύο γραφεία:

➤ Το *Τμήμα Διοίκησης* και το υπαγόμενο σε αυτό Γραφείο Διοικητικής Μέριμνας ασχολούνται με θέματα υπηρεσιακής κατάστασης και γενικότερης διοικητικής μέριμνας.

➤ Το *Τμήμα Οικονομικής Διαχείρισης* και το υπαγόμενο σε αυτό Γραφείο Προμηθειών καλύπτουν όλο το φάσμα των οικονομικών δραστηριοτήτων της Αρχής, συμπεριλαμβανόμενης της προμήθειας των απαραίτητων υλικών.

²⁸ “Ετήσια Έκθεση του 1999”, του Συνηγόρου του Πολίτη, σελ. 21.

➤ Το *Τμήμα Γραμματειακής Υποστήριξης* μεριμνά για την πρωτοκόλληση και την κατανομή των αναφορών στους κύκλους, τη διακίνηση της αλληλογραφίας και την προώθηση σειράς διαδικαστικών θεμάτων.

➤ Το *Τμήμα Μηχανογραφικών Εφαρμογών* έχει την ευθύνη της μηχανογραφικής υποστήριξης, καθώς και της εν γένει υποστήριξης και συντήρησης του συνόλου του ηλεκτρονικού συστήματος.

➤ Το *Τμήμα Επικοινωνίας και Διεθνών Σχέσεων* φροντίζει για την επικοινωνιακή πολιτική και τη δραστηριότητα της Αρχής σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, καθώς και για τη λειτουργία της βιβλιοθήκης.

Αποστολή αυτών των μονάδων είναι να προάγουν μεθόδους οργάνωσης της Αρχής βασισμένες σε σύγχρονες μηχανογραφικές και ηλεκτρονικές εφαρμογές και ικανές να ανταποκριθούν στις επιταγές που απορρέουν από τους ιδεοτυπικούς κανόνες της «βέλτιστης πρακτικής» καθώς και από την αρχή της «εύρυθμης και αγαθής διοίκησης».

Στις 10.12.1999 δημοσιεύθηκε στον ημερήσιο Τύπο δημόσια πρόσκληση για την κάλυψη 28 θέσεων της Γραμματείας, διαφόρων ειδικοτήτων και εκπαιδευτικής βαθμίδας, καθώς και δημόσια ανακοίνωση για την επιλογή του διευθυντή της ίδιας μονάδας.

Για την επιλογή του προσωπικού τηρήθηκε η διαδικασία της δημόσιας συνέντευξης, και η επιλογή πραγματοποιήθηκε μέσα στο πρώτο τρίμηνο του 2000. έως το τέλος του έτους ολοκληρώθηκε η απόσπαση και η ανάληψη καθηκόντων του διοικητικού προσωπικού και της Διευθύντριας της Γραμματείας, ενώ μέσα στο ίδιο διάστημα αποχώρησαν δύο υπάλληλοι.

Στις 31.12.2000 το σύνολο του διοικητικού προσωπικού της Γραμματείας της Αρχής, των ήδη υπηρετούντων συνυπολογιζόμενων, ανερχόταν σε 26 αποσπασμένους δημοσίους υπαλλήλους διαφόρων ειδικοτήτων, από τους οποίους 11 κατείχαν πτυχίο ΑΕΙ, 3 πτυχίο ΤΕΙ, 10 απολυτήριο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και 2 στοιχειώδους εκπαίδευσης.

Με την ολοκλήρωση της στελέχωσης των διοικητικών υπηρεσιών του, ο Συνήγορος του Πολίτη κατέστη διοικητικά αυτοδύναμος, με συνέπεια η διοικητική και οικονομική υποστήριξη να μην εξαρτάται πλέον από τις υπηρεσίες του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

1.8. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ ΠΟΥ ΚΑΤΟΙΚΟΥΝ ΕΚΤΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

1) Ο όγκος των υποθέσεων και η ποικιλομορφία των θεμάτων που αντιμετωπίζονται από την Αρχή και αφορούν το σύνολο της χώρας καθιστούν επιβεβλημένη την αποκέντρωση του θεσμού με τη σύσταση περιφερειακών γραφείων.

Η σύσταση των περιφερειακών γραφείων, που μπορεί να γίνει με τον κανονισμό λειτουργίας της Αρχής κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 5 του Ν. 2477/97 θα βοηθήσει στην αποσυμφόρηση του ήδη υπέρμετρα βεβαρημένου κεντρικού οργάνου και θα οδηγήσει στην ποιοτική αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών στην περιφέρεια, αφού τα όργανα του Συνηγόρου του Πολίτη θα έχουν άμεση αντίληψη της πραγματικής κατάστασης και των δυνατοτήτων επίλυσης των υποθέσεων, θα παρέχεται επίσης η δυνατότητα παρακολούθησης της υλοποίησης και των αποτελεσμάτων των παρεχόμενων λύσεων, που βοηθούν στη συναγωγή χρήσιμων πορισμάτων για την αντιμετώπιση ανάλογων υποθέσεων στο μέλλον.

2) Έως ότου υπάρξουν οι αναγκαίοι όροι για την πραγματοποίηση μιας επιτυχούς αποκέντρωσης (στελέχωση, υλικοτεχνική υποδομή κ.ά.), προγραμματίζονται αποστολές κλιμακίων σε πόλεις της περιφέρειας, για τη βελτίωση της επικοινωνιακής δυνατότητας του θεσμού τόσο με τους πολίτες όσο και με τα αρμόδια περιφερειακά υπηρεσιακά όργανα, σε μια προσπάθεια

αποφυγής της εντύπωσης ότι ο θεσμός είναι «αθηνοκεντρικός». Ήδη έχει πραγματοποιήσει πολυήμερες επισκέψεις στην Κόρινθο και τη Θεσσαλονίκη το έτος 1999 αφού δεν έχει καταστεί δυνατή η ενεργοποίηση της από τον νόμο προβλεπόμενης δημιουργίας περιφερειακών γραφείων και δύο επισκέψεις, την πρώτη στη Θεσσαλονίκη και τη δεύτερη στη Μυτιλήνη το 2000.

3) Οι δραστηριότητες δε έχουν κύριο στόχο την ενημέρωση του πολίτη, των δημόσιων υπηρεσιών, αλλά και σημαντικών διαμορφωτών γνώμης (Μ.Μ.Ε., επιστημονικές και επαγγελματικές οργανώσεις κ.ά.) σχετικά με την κοινωνική διάσταση της Αρχής και την προσήλωση της στην εφαρμογή των ιδεοτυπικών κανόνων της «βέλτιστης πρακτικής», της «εύρυθμης και αγαθής» διοίκησης και της εναλλακτικής διοικητικής κουλτούρας που αυτά συνεπάγονται.

Τα κριτήρια, στα οποία πρέπει να ανταποκρίνεται κάθε επαφή των εκπροσώπων της Αρχής με πολίτες και δημόσιες υπηρεσίες εκτός Αττικής, είναι τα εξής :

α) συστηματική προετοιμασία και προβολή της επικείμενης επίσκεψης του Συνηγόρου του Πολίτη, με στόχο την εκτενέστερη δυνατή ενημέρωση των πολιτών και των εκπροσώπων της διοίκησης,

β) σύσκεψη με ευρύ φάσμα στελεχών δημοτών υπηρεσιών και φορέων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της Αρχής,

γ) επαφή με τις αρχές του δήμου, της νομαρχίας και της περιφέρειας,

δ) συνέντευξη Τύπου,

ε) δημόσια ομιλία του Συνηγόρου του Πολίτη που απευθύνεται τόσο στο ευρύ κοινό όσο και στους τοπικούς διαμορφωτές γνώμης, και

στ) διάθεση επαρκούς χρόνου για άμεση επαφή με πολίτες που επιθυμούν να ενημερωθούν για την πορεία των αναφορών τους ή να καταθέσουν αναφορά ή, τέλος, να πληροφορηθούν για θέματα που τους απασχολούν.

Με βάση τις παραπάνω εμπειρίες και έως ότου δημιουργηθούν οι αναγκαίες προϋποθέσεις για την ολοκληρωμένη αποκέντρωση της Αρχής, μέσω της δημιουργίας περιφερειακών μονάδων, ο Συνήγορος του Πολίτη θα

συνεχίσει συστηματικά την πολιτική της άμεσης επικοινωνίας με τους πολίτες που βρίσκονται εκτός Αττικής, αντλώντας επιτόπου πληροφορίες για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν, προκειμένου να διασφαλίσει στον μέγιστο δυνατό βαθμό την ποιοτική επάρκεια του ελεγκτικού και διαμεσολαβητικού του ρόλου.

1.9. ΠΑΡΑΛΛΗΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Βασική αρχή που διέπει τη λειτουργία του Συνηγόρου του Πολίτη είναι ότι η συνεχής και έντονη επαφή με το διεθνές του περιβάλλον συμβάλλει ουσιαστικά στην ικανότητα της Αρχής να αντιμετωπίζει τα ευρύτερα και πολύπλοκα προβλήματα που αναδεικνύουν οι αναφορές των πολιτών, κατά τρόπο που αξιοποιεί τις αρχές της διαφάνειας, της λογοδοσίας, της αξιοκρατίας και της βέλτιστης πρακτικής. Ολοένα και περισσότερο, οι αρχές αυτές τείνουν να διέπουν τις σχέσεις κράτους-πολίτη στις σύγχρονες, προηγμένες δημοκρατίες. Σημειώνεται ότι ο θεσμός του Ombudsman, όπως ο Συνήγορος του Πολίτη είναι διεθνώς γνωστός, έχει πολύχρονη παράδοση και λειτουργία στον ευρωπαϊκό χώρο. Ήδη λειτουργεί σε περισσότερες από 90 χώρες στον κόσμο, από τις οποίες οι 27 στην Ευρώπη. Στο πλαίσιο αυτό, ο Συνήγορος του Πολίτη ανέλαβε τέσσερις πρωτοβουλίες μέσα στο πρώτο έτος της λειτουργίας του: (α) επίσκεψη του Συνηγόρου του Πολίτη στον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή, (β) συνάντηση εργασίας με Ευρωπαίους Συνηγόρους του Πολίτη, (γ) επίσκεψη του Συνηγόρου του Πολίτη στον Βρετανό Κοινοβουλευτικό Επίτροπο για τη Διοίκηση και (δ) συμμετοχή στην ετήσια συνάντηση των Ευρωπαϊών Συνηγόρων του Πολίτη.

Ύστερα από πρόσκληση του Ευρωπαϊού Διαμεσολαβητή, Jacob Soderman, ο Συνήγορος του Πολίτη επισκέφθηκε το Στρασβούργο τον Δεκέμβριο 1998. Τον

ίδιο μήνα, διοργάνωσε διήμερη συνάντηση εργασίας στα γραφεία του στην Αθήνα, με τη συμμετοχή τεσσάρων Ευρωπαίων Συνηγόρων του Πολίτη (Ombudsmen), οι οποίοι αποτελούν το προεδρείο του ευρωπαϊκού σκέλους του International Ombudsman Institute (IOI). Τα κυριότερα συμπεράσματα από τις αναλυτικές παρουσιάσεις και τις διεξοδικές συζητήσεις που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της συνάντησης αυτής είναι τα ακόλουθα:

- * Ο Συνήγορος του Πολίτη κατοχυρώνεται σε όλες τις παραπάνω χώρες με συνταγματικές εγγυήσεις ως ανεξάρτητη διοικητική αρχή.

- * Η συνταγματικά θεσμοθετημένη ανεξαρτησία του θεσμού προσδίδει ηθικό κύρος και αξιοπιστία και καθιστά αποδεκτές τις παρεμβάσεις του.

- * Ο ρόλος του θεσμού είναι η επίλυση των προβλημάτων με βάση την επικοινωνία μεταξύ του δημοσίου και των πολιτών και όχι με την απειλή κυρώσεων, πέραν των προβλεπόμενων από το νόμο δυνατοτήτων (συστάσεις, δημοσιοποίηση πορισμάτων και ενημέρωση κοινοβουλίου). Πάντως, τις περισσότερες φορές ελλείπει το στοιχείο του καταναγκασμού, αφού σπάνια οι δημόσιες υπηρεσίες αρνούνται να συμμορφωθούν προς τις συστάσεις που τους γίνονται.

- * Κατά κοινή διαπίστωση, το περιεχόμενο των αιτήσεων-αναφορών αφορά στα ίδια περίπου θέματα κακοδιοίκησης, με ιδιαίτερη ευαισθησία στο θέμα των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (αστυνομία, μετανάστες κ.α.). Σε όλες τις χώρες αναφέρονται περιπτώσεις αυτεπάγγελτης παρέμβασης του Συνηγόρου του Πολίτη.

- * Τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας είναι ο μηχανισμός που χρησιμοποιείται προκειμένου να γίνουν ευρέως γνωστά τόσο ο θεσμός και οι αρμοδιότητες του όσο και τα πορίσματα που ενδεχομένως καταλογίζουν ευθύνες σε υπηρεσίες της διοίκησης.

Με στόχο τη σύναψη μιας πρώτης επαφής με τους Ευρωπαίους ομολόγους του, ο Συνήγορος του Πολίτη έλαβε μέρος στις εργασίες της ετήσιας συνάντησης

των Ευρωπαίων Συνηγόρων του Πολίτη, που έγινε στη Μάλτα στις 6 Οκτωβρίου 1998.

Ο Συνήγορος του Πολίτη συνέχισε και ενέτεινε τις επαφές του με ομόλογους θεσμούς του εξωτερικού και, κατά τη διάρκεια του 1999 :

α) Συναντήθηκε με τον Ευρωπαίο Διαμεσολαβητή, τους Συνηγόρους του Πολίτη της επαρχίας της Αλμπέρτα (Καναδάς), της Κυπριακής Δημοκρατίας, της Πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας, της Ουγγαρίας και της Σουηδίας, καθώς και με υψηλόβαθμα κυβερνητικά στελέχη της Δημοκρατίας της Τσεχίας.

β) Συνεργάστηκε με το Συμβούλιο της Ευρώπης για την οργάνωση διεθνούς συνάντησης με στόχο την προώθηση του θεσμού του Ombudsman στη Νοτιοανατολική Ευρώπη.

γ) Είχε συνάντηση εργασίας με εκπροσώπους της European Commission Against Racism and Intolerance του Συμβουλίου της Ευρώπης.

δ) Έδωσε σειρά διαλέξεων σε διεθνή συνέδρια, πανεπιστήμια και κέντρα έρευνας δημόσιας πολιτικής και συμμετέσχε σε διεθνείς συναντήσεις που αφορούσαν τον θεσμό του Ombudsman.

ε) Επισκέφθηκε την έδρα του International Ombudsman Institute (IOI).

Τον Δεκέμβριο του 1999, η Αρχή συνεργάστηκε με το Συμβούλιο της Ευρώπης και την Κοινοβουλευτική Επιτροπή της Ουγγαρίας για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα για τη διοργάνωση διεθνούς συνάντησης, που στόχο είχε την προώθηση του θεσμού του Ombudsman στη Νοτιοανατολική Ευρώπη, στα πλαίσια του Συμφώνου Σταθερότητας που δημιουργήθηκε πρόσφατα για την περιοχή αυτή.

Ήδη από τα τέλη του 1999, η Αρχή είχε αρχίσει να συνεργάζεται με το Συμβούλιο της Ευρώπης στο πλαίσιο της Πρώτης Τράπεζας του Συμφώνου Σταθερότητας για την υλοποίηση δράσεων θεσμικής οικοδόμησης στη Νοτιοανατολική Ευρώπη, με έμφαση στη δημιουργία διαμεσολαβητικών θεσμών τύπου Ombudsman. Στόχος αυτών των δραστηριοτήτων είναι η συμβολή στη

συγκρότηση και η μεσοπρόθεσμη στήριξη των νέων διαμεσολαβητικών θεσμών στις χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, η κατάρτιση και η επιμόρφωση του προσωπικού τους, καθώς και η δημιουργία άτυπων διεθνών δικτύων παρακολούθησης και ενίσχυσης τους σε μεγαλύτερο χρονικό βάθος.

Τον Φεβρουάριο του 2000, ο Συνήγορος του Πολίτη συναντήθηκε με τον ομόλογο του της Ολλανδίας, κύριο Roel Ferhout, σε επίσημο ταξίδι που έκανε στις Κάτω Χώρες. Επίσης, στο πλαίσιο αυτό συναντήθηκε με τον κύριο Marten Oosting, πρώην πρόεδρο του Διεθνούς Ινστιτούτου Ombudsman και προκάτοχο του κ. Ferhout. Τον Μάιο, η Βοηθός Συνήγορος Μαρία Μητροσύλη είχε συνάντηση εργασίας με τον γάλλο Συνήγορο κύριο Bernard Stasi, τον Βοηθό Συνήγορο G. Delbauffe.

Τον Δεκέμβριο, ο Συνήγορος του Πολίτη Νικηφόρος Διαμαντούρος συμμετέσχε σε συνάντηση των δυτικοευρωπαϊών Ombudsmen με τον Αρμοστή του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, που έγινε στο Παρίσι. Άκρως διαφωτιστικές συναντήσεις με Ombudsmen του εξωτερικού πραγματοποιήθηκαν και στο πλαίσιο συμμετοχής αντιπροσωπείας της Αρχής στο 7ο Συνέδριο του Διεθνούς Ινστιτούτου Ombudsman, το οποίο πραγματοποιήθηκε κατά τα τέλη Οκτωβρίου-αρχές Νοεμβρίου στο Durban της Νότιας Αφρικής. Το συνέδριο είχε θέμα «Η ισορροπία μεταξύ της άσκησης της κυβερνητικής εξουσίας και των μηχανισμών λογοδοσίας της: ο ρόλος του Ombudsman».

1.10. ΤΡΟΠΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΜΕ ΤΟΝ ΣΥΝΗΓΟΡΟ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ²⁹

1.10.α. ΓΡΑΠΤΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Σύμφωνα με τον ιδρυτικό νόμο της Αρχής, για να διερευνηθούν οι αναφορές πρέπει να είναι έγγραφες και ενυπόγραφες. Οι αναφορές υποβάλλονται είτε αυτοπροσώπως από τους ενδιαφερόμενους πολίτες είτε αποστέλλονται με απλό ταχυδρομείο, τηλεομοιοτυπία (fax) ή ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, προκειμένου να διευκολυνθούν είτε προσωρινά (λόγω ασθένειας, εργασιακών περιορισμών κ.τ.λ.) είτε μόνιμα (υπερήλικες, άτομα με ειδικές ανάγκες κ.α.) αδυνατούν να υποβάλουν αυτοπροσώπως την αναφορά τους. Η χρήση ηλεκτρονικών μέσων για την κατάθεση των αναφορών αντανακλά την πρόθεση της Αρχής να προβάλει έναν σύγχρονο τρόπο οργάνωσης και επικοινωνίας με τους πολίτες.

Αίτηση μπορεί να υποβάλει οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ένωση προσώπων που συναλλάσσεται με το ελληνικό δημόσιο, εντός ή εκτός επικράτειας.

²⁹ Ιστοσελίδα, “

: Πως επικοινωνώ με τον Συνήγορο του Πολίτη”.

Έντυπο αναφοράς

Προς το Συνήγορο του Πολίτη
(ΥΠΟΒΑΛΛΕΤΑΙ ΑΤΕΛΩΣ)

1. ΑΤΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

(Παρακαλούμε συμπληρώστε με ΚΕΦΑΛΑΙΑ γράμματα)

ΟΝΟΜΑ:

ΕΠΩΝΥΜΟ:

ΠΟΛΗ:

ΤΑΧ. ΚΩΔ.:

ΑΡΙΘΜ. ΔΕΛΤΙΟΥ ΑΣΤΥΝ. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ Η ΔΙΑΒΑΤΗΡΙΟΥ:

ΤΗΛΕΦΩΝΟ:

FAX:

e-mail:

2. ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ Η ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ Ή ΤΟ ΠΑΡΑΠΟΝΟ ΣΑΣ

3. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΣΑΣ

(Παρακαλούμε συμπληρώστε με καθαρά και ευανάγνωστα γράμματα με μπλέ ή μαυρο στυλό, και εξηγήστε σύντομα και με τρόπο σαφή και κατανοητό, το πρόβλημα σας. Είναι απαραίτητο να αναφέρετε στοιχεία. Όπως για παράδειγμα: την ακριβή ημερομηνία και τις περιστάσεις κάτω από τις οποίες ανέκυψε το πρόβλημα σας, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο Ζητάτε να επιλυθεί, αν εχετε ήδη απευθυνθεί στην εμπλεκόμενη υπηρεσία, αν λάβατε απάντηση, αν εχετε ασκήσει ένσταση ή προσφυγή, ή αν η υπόθεση σας εκκρεμεί ενώπιον δικαστικής αρχής)

ΣΥΝΗΜΜΕΝΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΕΠΤΡΑΦΑ:

- α. _____
- β. _____
- γ. _____
- δ. _____
- ε. _____

Ημερομηνία

Υπογραφή

1.10.β. ΠΡΟΦΟΡΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Η Αρχή, εκτός από τις γραπτές αναφορές, δέχεται καθημερινά και μεγάλο αριθμό προφορικών ερωτημάτων, μέσω του Γραφείου Εξυπηρέτησης Πολιτών. Τα ερωτήματα αυτά υποβάλλονται είτε τηλεφωνικώς είτε αυτοπροσώπως.

1.10.γ. ΤΟ ΕΛΑΧΙΣΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ³⁰

Προκειμένου να ξεκινήσει η διαδικασία εξέτασης της αναφοράς από το επιστημονικό προσωπικό του Συνηγόρου του Πολίτη, πρέπει αυτή να περιέχει απαραίτητως τα ακόλουθα στοιχεία:

α) Τα στοιχεία ταυτότητας του ενδιαφερομένου. Ο ενδιαφερόμενος μπορεί να ζητήσει να μην ανακοινωθούν στην εμπλεκόμενη δημόσια υπηρεσία προσωπικά του στοιχεία. Εάν όμως η έρευνα της υπόθεσης προϋποθέτει την ανακοίνωση των

³⁰ “Ετήσια Έκθεση του 1999”, του Συνηγόρου του Πολίτη, σελ. 25.

στοιχείων αυτών, ειδοποιείται σχετικά και η έρευνα δεν προχωράει χωρίς τη συναίνεση του.

β) Τα στοιχεία επικοινωνίας, δηλαδή ταχυδρομική διεύθυνση και, εφόσον υπάρχει, αριθμό τηλεφώνου.

γ) Την εμπλεκόμενη δημόσια υπηρεσία και ενδεχομένως τον αρμόδιο υπάλληλο που έχει χειριστεί την υπόθεση.

δ) Σύντομη και κατά το δυνατόν ακριβή περιγραφή της υπόθεσης, μαζί με τα έγγραφα (ή αντίγραφα αυτών) που σχετίζονται με την υπόθεση και διευκολύνουν τη διερεύνηση της. Εάν ανακύψει ανάγκη περαιτέρω διευκρίνισης, μπορεί να ζητηθεί συμπληρωματικά και οποιοδήποτε άλλο στοιχείο.

ε) Τυχόν ενέργειες του πολίτη ενώπιον της διοίκησης. Πάντως, η εξέταση της υπόθεσης από τον Συνήγορο του Πολίτη δεν αναστέλλεται από την παράλληλη άσκηση διοικητικών προσφυγών, εκτός εάν έχει ασκηθεί ενδικοφανής προσφυγή και δεν έχει παρέλθει η προβλεπόμενη χρονική προθεσμία των τριών μηνών προκειμένου να αποφασίσει το αρμόδιο όργανο.

στ) Τυχόν εκκρεμοδικία της υπόθεσης. Εκ του νόμου, η εκκρεμοδικία εμποδίζει την παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη στη συγκεκριμένη υπόθεση.

1.10.8. ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ

Οι ειδικοί επιστήμονες και οι βοηθοί επιστήμονες όλων των κύκλων αναλαμβάνουν εκ περιτροπής την πληροφόρηση και την εξυπηρέτηση των πολιτών, σύμφωνα με ειδικό πρόγραμμα το οποίο καταρτίζεται σε μηνιαία βάση. Συχνά, αναλαμβάνουν καθήκοντα στην εξυπηρέτηση των πολιτών τόσο οι τέσσερις Βοηθοί Συνήγοροι όσο και ο Συνήγορος του Πολίτη. Το Γραφείο Εξυπηρέτησης Πολιτών λειτουργεί καθημερινά (Δευτέρα – Παρασκευή) από τις

8.30 π.μ. έως τις 2.00 μ.μ., στα γραφεία του Συνηγόρου του Πολίτη, κατά τις εργάσιμες μέρες

Στόχοι του Γραφείου Εξυπηρέτησης είναι :

1) Η παροχή πληροφοριών σχετικών με τη λειτουργία του θεσμού, την εξέλιξη των αναφορών των πολιτών, καθώς και, όπου αυτό είναι δυνατόν, η παροχή πληροφόρησης για υποθέσεις που δεν εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της Αρχής.

2) Η παροχή βοήθειας στη σύνταξη των αναφορών, ώστε τα αιτήματα των πολιτών να διατυπώνονται με σαφήνεια, τόσο για τη διευκόλυνση των επιστημόνων που τα χειρίζονται όσο και για ταχεία εξυπηρέτηση των ίδιων των πολιτών.

Με τους διάφορους αυτούς τρόπους επικοινωνίας, ο Συνήγορος του Πολίτη διασφαλίζει μια άμεση, προσωπική και φιλική επαφή με τον πολίτη.

1.11. ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ ΑΝΑΦΟΡΩΝ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

Οι αναφορές που παραλαμβάνονται από τον Συνήγορο του Πολίτη καταγράφονται στο ηλεκτρονικό πρωτόκολλο της Αρχής, μέσω του οποίου διασφαλίζεται τόσο η συνεχής και απρόσκοπτη παρακολούθηση κάθε αναφοράς, όσο και ο ουσιαστικός έλεγχος και η διαφάνεια στη λειτουργία του θεσμού.

Αμέσως μετά την καταγραφή των αναφορών στο ηλεκτρονικό πρωτόκολλο, ακολουθεί προκαταρκτική εξέταση, προκειμένου, ανάλογα με το περιεχόμενό τους, να χρεωθούν στον κατάλληλο κύκλο δραστηριότητας του Συνηγόρου του Πολίτη. Έπειτα έγγραφη ενημέρωση των πολιτών, στην οποία προσδιορίζεται το ονοματεπώνυμο και το τηλέφωνο του μέλους του επιστημονικού προσωπικού που έχει την ευθύνη παρακολούθησης της αναφοράς.

Στη συνέχεια, ο χειριστής κάθε αναφοράς εξετάζει αν συντρέχουν λόγοι αναρμοδιότητας, σύμφωνα με τον ιδρυτικό νόμο του Συνηγόρου του Πολίτη. Σε περίπτωση αναρμοδιότητας, ακολουθεί έγγραφη ενημέρωση του πολίτη και, όπου αυτό είναι δυνατόν, υπόδειξη άλλου αρμόδιου οργάνου ή τρόπων θεραπείας των λόγων της αναρμοδιότητας του Συνηγόρου του Πολίτη. Σε αντίθετη περίπτωση, ο χειριστής προχωρά σε έρευνα ουσίας, η οποία περιλαμβάνει :

- Συγκέντρωση της σχετικής νομοθεσίας, ενδεχομένως με τη συνδρομή της αρμόδιας υπηρεσίας ή φορέα.
- Ενδεχόμενη αναζήτηση συμπληρωματικών στοιχείων από τον πολίτη.
- Ενημέρωση από την αρμόδια υπηρεσία με την παροχή πληροφοριών, εγγράφων ή άλλων αποδεικτικών στοιχείων σχετικών με την υπόθεση.

Είναι, επίσης, δυνατή :

- Η εξέταση προσώπων,
- Η διενέργεια αυτοψίας,
- Η παραγγελία πραγματογνωμοσύνης.

Στο πλαίσιο της έρευνας μπορεί να ζητηθεί και η συνδρομή του Σώματος Επιθεωρητών – Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης.

Ύστερα από την ανάλυση των συλλεγέντων στοιχείων, και εφ' όσον ο υπεύθυνος χειριστής της υπόθεσης δεν διαπιστώνει παρανομία ή κακοδιοίκηση, θέτει την υπόθεση στο αρχείο, προβαίνοντας παράλληλα στην ενημέρωση του ενδιαφερόμενου πολίτη. Σε αντίθετη περίπτωση, ακολουθούν προτάσεις – συστάσεις προς τη διοίκηση. Τα επόμενα βήματα χειρισμού της υπόθεσης εξαρτώνται από την πορεία υλοποίησης (ή μη) αυτών των προτάσεων.

Σε περίπτωση μη ικανοποιητικών ενεργειών από πλευράς διοίκησης, σε σχέση με τις προτάσεις – συστάσεις του Συνηγόρου του Πολίτη, συντάσσεται πόρισμα, το οποίο υποβάλλεται στη διοίκηση και στον αρμόδιο υπουργό για πιθανές δικές του ενέργειες, με παράλληλη ενημέρωση των ενδιαφερόμενων πολιτών. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να θέτει προθεσμίες μέσα στις οποίες η διοίκηση οφείλει να προβεί στην υιοθέτηση των προτάσεων – συστάσεών του. Στη

διακριτική ευχέρεια του Συνηγόρου του Πολίτη περιλαμβάνεται, επίσης, και η δυνατότητα δημοσιοποίησης της εν γένει στάσης της διοίκησης έναντι των προτάσεων – συστάσεών του.

Στο πλαίσιο της εξέτασης της υπόθεσης, με πρωτοβουλία του Συνηγόρου του πολίτη και εφ' όσον διαπιστωθεί άρνηση συνεργασίας από μέρους της διοίκησης ή προκύψουν αποχρώσεις ενδείξεις για τέλεση αξιόποινων πράξεων, είναι δυνατόν να κινηθούν πειθαρχικές διαδικασίες, για την έναρξη των οποίων διαβιβάζεται σχετική έκθεση στον αρμόδιο εισαγγελέα.

Σε όλα τα στάδια διερεύνησης της πορείας εξέτασης των υποθέσεων ακολουθούνται μέθοδοι καταγραφής και ταξινόμησης των εργασιών, οι οποίες, σε συνδυασμό με τη χρήση σύγχρονης τεχνολογίας (χρήση τοπικού δικτύου, αποϋλοποίηση εγγράφων – scanning), βοηθούν στην ταχύτερη διεκπεραίωση των υποθέσεων και διασφαλίζουν τη δυνατότητα μελλοντικής εξαγωγής στατιστικών συμπερασμάτων.

Τέλος, ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να επληφθεί αυτεπάγγελτα υποθέσεων που έχουν προκαλέσει το ιδιαίτερο ενδιαφέρον της κοινής γνώμης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

1. ΚΥΚΛΟΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

1.1. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑΣ

Η Διοίκηση αδυνατεί να εγγυηθεί το απόρρητο στοιχείο της ιδιωτικής ζωής του πολίτη που συναλλάσσεται με αυτή και αποτελεί προσβολή της προσωπικότητας. Η αδυναμία αυτή δεν οφείλεται σε νομοθετικές ελλείψεις ή παραδεδομένες προκαταλήψεις, αλλά στην απροθυμία των εφαρμοστών του νόμου να αντιληφθούν την αξία του ανθρώπου ως ερμηνευτική αρχή διέπουσα το νομικώς καθεστώς μιας σειράς διαδικασιών της διοικητικής καθημερινότητας.

ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΟΝΟΜΑΤΟΣ³¹

Ο Συνήγορος του Πολίτη έχει επληφθεί πολυάριθμων αναφορών που σχετίζονται με τον καθορισμό και τη μεταβολή ονόματος και επωνύμου. Στα ζητήματα αυτά συγκρούεται συχνά η ανάγκη ασφάλειας των συναλλαγών, την οποία εγγυάται η αυστηρότητα των σχετικών διαδικασιών με την πεποίθηση των πολιτών περί «φυσικής» αυτοδιάθεσής τους στο θέμα της μεταβολής ονόματος.

³¹ “Ετήσια Έκθεση του 1999” του Συνηγόρου του Πολίτη, σελ. 64.

Μετά τη διόρθωση του κυρίου ονόματος στη ληξιαρχική πράξη γέννησης του γιου τους συνεπεία τελεσίδικης δικαστικής απόφασης, οι ενδιαφερόμενοι γονείς διαπίστωσαν ότι η Νομαρχία Αθηνών καθυστερούσε την έκδοση απόφασης, προκειμένου να διορθωθεί η αντίστοιχη εγγραφή στα Μητρώα Αρρένων του Δήμου Αιγάλεω. Ο Συνήγορος του Πολίτη επισήμανε ότι τυχόν άρνηση της Νομαρχίας Αθηνών να ικανοποιήσει το αίτημα των γονέων θα προσέκρουε στην αρχή της χρηστής διοίκησης, καθώς θα είχε ως αποτέλεσμα το ίδιο πρόσωπο να εμφανίζεται στα δημόσια έγγραφα που αφορούν την αστική του κατάσταση με δύο διαφορετικές εγγραφές του κυρίου ονόματός του. Εξάλλου, η πρόβλεψη από τον νόμο της αρμοδιότητας του νομάρχη να αποφασίζει τη διόρθωση εσφαλμένων στοιχείων των εγγραφών στα Μητρώα Αρρένων δεν έχει σε καμία περίπτωση την έννοια ότι το αρμόδιο όργανο θα μπορούσε να αποφασίζει δίχως να δεσμεύεται από τις σχετικές δικαστικές αποφάσεις. Τυχόν επανεκτίμηση εκ μέρους της διοίκησης των ουσιαστικών λόγων που επιβάλλουν τη διόρθωση των στοιχείων της ληξιαρχικής πράξης και οι οποίοι έχουν ήδη εκτιμηθεί από το δικαστήριο δεν θα ήταν νόμιμη, καθώς μάλιστα η προηγούμενη δικαστική κρίση δεν αφορά μεταβολή στοιχείων της ληξιαρχικής πράξης, αλλά διόρθωσή τους, δηλαδή την αποκατάσταση της αλήθειας ως προς τα γεγονότα που ήδη βεβαιώνονται σε αυτήν. Παρά ταύτα, το αίτημα διόρθωσης του κυρίου ονόματος του γιου των ενδιαφερομένων απορρίφθηκε τελικά από τη νομαρχία, με αιτιολογία μη νόμιμη σύμφωνα με τα παραπάνω. Στην υπόθεση αυτή βασίζεται και σχετική νομοθετική πρόταση του Συνηγόρου του Πολίτη.

1.2. ΚΑΤΑΧΡΗΣΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΗΣ ΕΥΧΕΡΕΙΑΣ – ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ

Το δικαίωμα στην αξιοπρεπή απόδοση τιμών στους νεκρούς με την αρωγή της Πολιτείας τέθηκε στον Συνήγορο του Πολίτη με σειρά αναφορών, από τις οποίες προκύπτει η πρακτική πολλών δήμων να θέτουν υπερβολικά εμπόδια, όπως διαδικασίες και τέλη μεταβίβασης, επιβολή συγκεκριμένων κατασκευών κ.α.

ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΩΝ ΓΙΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΙΚΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ³²

Το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Νέας Σμύρνης, με την απόφαση του, όρισε ιδιαίτερα υψηλές τιμές παραχώρησης τάφων (από 15.000.000 έως 45.000.000 δραχμές), οι οποίες είναι, σε ορισμένες περιπτώσεις, ακόμα και τριάντα φορές υψηλότερες από εκείνες που ίσχυαν μέχρι την εφαρμογή της παραπάνω απόφασης. Κατ' αυτόν τον τρόπο καθίσταται αδύνατη για την πλειοψηφία των ενδιαφερομένων, η αγορά τάφου για τον εαυτό τους ή τους οικείους τους.

Με το έγγραφο του προς τον Δήμαρχο Νέας Σμύρνης, ο Σ.τ.Π. επεσήμανε το πρόβλημα της νομιμότητας της προαναφερόμενης απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου, στο μέτρο που ο καθορισμός της τιμής παραχώρησης τάφου σε τόσο υψηλά επίπεδα περιορίζει την ευχέρεια της μετά θάνατον απόδοσης τιμής με τον συγκεκριμένο αυτό τρόπο στον πολύ μικρό αριθμό των ιδιαίτερα εύπορων ατόμων και οικογενειών. Εισάγεται, επομένως, διάκριση σαφώς αντίθετη προς τη συνταγματική αρχή της ισότητας, βάσει κριτηρίου το οποίο προδήλως στερείται της ιδιότητας του ευλόγου και αντικειμενικού. Παράλληλα, υπάρχει αντίθεση προς τη συνταγματική απαίτηση της προστασίας της αξίας του ανθρώπου (άρθρο 2 παρ. 1 του Συντάγματος), στην οποία περιλαμβάνεται και η δυνατότητα απόδοσης τιμής στους νεκρούς με κάθε εφικτό τρόπο που συνάδει ή πάντως δεν

³² “Ειδική Έκθεση Για Τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης του 2000” του Συνηγόρου του Πολίτη, σελ. 37

είναι αντίθετος προς θεμελιώδεις αξίες της κοινωνικής ζωής. Τέλος, σε καμία περίπτωση, δεν θα ήταν ανεκτό η ανεπάρκεια χώρου στα δημοτικά κοιμητήρια να αποτελεί τελικά ευκαιρία και πρόσχημα για την ενίσχυση, με οποιοδήποτε τρόπο, των εσόδων του Δήμου.

Ενόψει των προ εκτιθεμένων ο Σ.τ.Π., με το έγγραφο του, κάλεσε τον Δήμαρχο να μεριμνήσει, ώστε να επανεξετασθεί το θέμα της νομιμότητας της προαναφερόμενης απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου.

Με το έγγραφο του Δήμου προς τον Συνήγορο του Πολίτη προβάλλεται ότι η πώληση τάφων δεν είναι επιθυμητή στον Δήμο και ότι ο καθορισμός των ιδιαίτερα υψηλών τιμών πώλησης τους έχει απλώς την έννοια του αντικινήτρου.

Η απάντηση αυτή δεν θεωρήθηκε ικανοποιητική και ο Σ.τ.Π. επανήλθε στο ζήτημα με το έγγραφο του, στο οποίο επισημαίνει αφενός ότι αυτή η λειτουργία αντικινήτρου επιβεβαιώνει ακριβώς το γεγονός της προνομιακής μεταχείρισης των ολίγων που θα μπορούσαν να ανταποκριθούν σε δαπάνες αυτού του ύψους, αφετέρου δε, ότι δύσκολα θα μπορούσε να αποσυνδεθεί το θέμα από τον σκοπό της ενίσχυσης των εσόδων του Δήμου, εφόσον ο Δήμος, παρά τις αντίθετες προθέσεις του, οφείλει να παραχωρήσει τη χρήση των τάφων στους ενδιαφερόμενους οι οποίοι προτίθενται να καταβάλουν το ανάλογο αντίτιμο. Διευκρινίζει, τέλος, ο Σ.τ.Π. ότι η λήψη αποφάσεων, που οδηγούν σε τόσο σημαντικά αποκλίνουσες κατά τόπο ρυθμίσεις, δεν θα μπορούσε ποτέ να αποκτήσει έρεισμα και νομιμοποιητική βάση στη «διοίκηση τοπικών υποθέσεων», όπως το Σύνταγμα αναγνωρίζει και κατοχυρώνει χάριν των Ο.Τ.Α.

Η υπόθεση εκκρεμεί.

ΚΑΤΑΧΡΗΣΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΕΞΟΥΣΙΑΣ³³

Η πολεοδομία Νέων Μουδανιών εξέδωσε οικοδομική άδεια για την ανέγερση κτιρίου για τις λειτουργικές ανάγκες του Σωματείου Μαρτύρων του Ιεχωβά

³³ “Ειδική Έκθεση Για Τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης του 2000”, του Συνηγόρου του Πολίτη, σελ. 40.

Κασσάνδρειας Χαλκιδικής. Ωστόσο, ο χώρος όπου επρόκειτο να ανεγερθεί το κτίριο κατέστη επανειλημμένα θέατρο μισαλλόδοξων διαδηλώσεων και ξυλοδαρμών, που κορυφώθηκαν το καλοκαίρι του 1999, όταν επιχειρήθηκε η έναρξη των οικοδομικών εργασιών. Μηχανήματα του Δήμου έσκαψαν περιμετρική τάφρο, ώστε να μην είναι δυνατή η πρόσβαση στο εργοτάξιο, ενώ η Πολεοδομία Νέων Μουδανιών διέταξε προσωρινή διακοπή των οικοδομικών εργασιών, προκειμένου να διευκρινισθεί αν η λειτουργία ευκτήριου οίκου αποτελούσε νόμιμη χρήση του συγκεκριμένου χώρου, μολονότι αυτό ήταν κάτι το οποίο υποτίθεται πως η αρχή αυτή είχε κατ' ανάγκην ελέγξει, προκειμένου να εκδώσει την άδεια. Όπως διαπίστωσαν δύο μέλη του επιστημονικού προσωπικού του Σ.τ.Π. κατά τη διάρκεια αυτοψίας, η αντίδραση τοπικών αιρετών αρχόντων και θρησκευτικών λειτουργών υπήρξε τόσο απόλυτη και δριμεία, ώστε παρέσυρε τις κατά τόπον αρμόδιες αρχές σε πράξεις ή παραλείψεις οι οποίες είναι δυνατό να εκθέσουν διεθνώς τη χώρα, ιδίως αν το θέμα αυτό άχθη ενώπιον διεθνούς δικαστηρίου.

Η παρέμβαση του Σ.τ.Π. προς το Υπουργείο Περιβάλλοντος οδήγησε στην άρση της προσωρινής διακοπής των εργασιών, αλλά στη συνέχεια ο Δήμαρχος, με το επιχείρημα ότι η εκδοθείσα από την αρμόδια Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων άδεια εκσκαφής ήταν μεταγενέστερη κατά ορισμένους μήνες της οικοδομικής άδειας, κάλεσε την τοπική Πολεοδομία ν' ανακαλέσει την άδεια ως παράνομη. Επί πλέον, η αρμόδια Διεύθυνση της Περιφέρειας έθεσε ζήτημα χρονικής προτεραιότητας μεταξύ οικοδομικής άδειας και άδειας Υπουργού Παιδείας, η οποία ως γνωστόν δεν χορηγείται μέχρι προσφάτως. Στις επανειλημμένες επαφές του, ο Σ.τ.Π. εξασφάλισε τη διαβεβαίωση των αρμόδιων υπηρεσιών του Υπουργείου Περιβάλλοντος ότι δεν τίθεται θέμα νομικών ελαττωμάτων και ανάκλησης της οικοδομικής άδειας, καθώς και ότι τυχόν διαφορές στη χρονική προτεραιότητα έκδοσης των αδειών θεραπεύονται από την πληρότητα του σχετικού φακέλου κατά τη χρονική στιγμή αναθεώρησης της οικοδομικής άδειας.

Η ανέγερση του ευκτήριου οίκου ολοκληρώθηκε, παρά τα πρωτοφανή και παράνομα, που προέβαλε ο Δήμος.

Η υπόθεση έκλεισε.

1.3. ΙΣΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΣ

Η έννοια της ισότητας είναι απόλυτη, επομένως διακρίσεις δεν πρέπει να γίνονται για κανέναν πολίτη. Παρά το πλέγμα αυξημένης προστασίας των προσώπων έναντι της Δημόσιας Διοίκησης, παρουσιάζεται με μεγάλη συχνότητα ένα ευρύ φάσμα άρνησης της Διοίκησης, να εφαρμόσει μια ευνοϊκή νομοθετική διάταξη υπέρ κατηγορίας ομογενών και με εχθρότητα έναντι συγκεκριμένων φυλετικών μειονοτήτων.

ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ³⁴

Στο Δήμο Νέας Κίου έχει δημιουργηθεί ιδιαίτερο κλίμα έντασης μεταξύ δημοτών και σημαντικού αριθμού Ρομά που κατοικούν μόνιμα σε καταυλισμό εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου. Ειδικότερα, επισημάνθηκαν περιστατικά άσκησης σωματικής βίας μεταξύ πολιτών, καθώς και συγκεκριμένες ενέργειες από την πλευρά δημόσιων φορέων της περιοχής, οι οποίες όξυναν το κλίμα έντασης και φυλετικής αντιπαράθεσης. Έτσι, καταγγέλθηκε ότι η διεύθυνση τοπικών σχολείων εξεδίωξε όσα τέκνα οικογενειών Ρομά φοιτούσαν εκεί, ενώ άλλες τοπικές αρχές και επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας έγιναν αποδέκτες ισχυρών πιέσεων για ενέργειες σε βάρος της κοινότητας των Ρομά. Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς των αναφερομένων, κεντρικό ρόλο στον συντονισμό και την καθοδήγηση ενεργειών σε βάρος της κοινότητας Ρομά, διαδραμάτιζε ο ίδιος ο Δήμος. Όπως άλλωστε καταγράφεται στο απόσπασμα του πρακτικού της συνεδρίασης του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου της 20.5.2000, το Δ.Σ.

³⁴ "Ειδική Έκθεση Για Τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης του 2000" του Συνηγόρου του Πολίτη, σελ. 42

εξήγγειλε δέσμη κινητοποιήσεων και «μέτρων» για την αντιμετώπιση του οξυμένου προβλήματος. Μεταξύ άλλων, στο εν λόγω πρακτικό τα μέλη του Δ.Σ., δηλώνουν ότι δεν επιθυμούν "την παρουσία, διέλευση και παραμονή τσιγγάνων στο Δήμο...", καταγγέλλουν "όλους όσους μέχρι σήμερα πούλησαν χωράφια σε τσιγγάνους...", ζητούν "από τους καταστηματάρχες του Δήμου να αναλάβει ο καθένας τη δική του ευθύνη απέναντι στο μέλλον αυτού του τόπου" και καταλήγουν στην αναγγελία "συγκρότησης ομάδας περιφρούρησης με σκοπό την προστασία των κατοίκων του Δήμου ...».

Ο Σ.τ.Π. επισήμανε σε σχετικό έγγραφο του ότι οι ανωτέρω ενέργειες στοιχειοθετούν ποινικά και πειθαρχικά αδικήματα, αφού η διαρκής αναφορά όχι σε μεμονωμένα πρόσωπα, τα οποία δρουν ενδεχομένως παρανόμως, αλλά σε ολόκληρη κατηγορία προσώπων, προσδιοριζόμενη φυλετικά, αποτελούν εκδηλώσεις μισαλλόδοξου λόγου και προτροπή άλλων σε φυλετικές διακρίσεις και πράξεις φυλετικού μίσους.

Επιπλέον επισημάνθηκε ότι ενδεχόμενη δυναμική στάση που θα περιελάμβανε μορφές αυτοδικίας και πολιτικής ανυπακοής, όπως η αναγγελόμενη ανάληψη μέτρων προστασίας της ασφάλειας των κατοίκων από ομάδες περιφρούρησης, ενέχει ιδιαίτερους κινδύνους κατά της προσωπικής ασφάλειας και της σωματικής ακεραιότητας των Ρομά, αλλά και της κοινωνικής ειρήνης των διαβιούντων στην περιοχή.

Καταλήγοντας, ο Σ.τ.Π. συνέστησε στον Δήμο και τους δημότες Νέας Κίου που υποστηρίζουν την προαναφερθείσα απόφαση, ψυχραιμία και ετοιμότητα για καλόπιστο διάλογο και συνεργασία τόσο με τις αρμόδιες για την αντιμετώπιση του όποιου προβλήματος αρχές, όσο και με την «άλλη πλευρά».

Η υπόθεση εκκρεμεί.

1.4. ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ

Η ιθαγένεια αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα στοιχεία της προσωπικότητας του ατόμου. Στο άρθρο 15 της «Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων» υπογραμμίζεται ότι κάθε άνθρωπος δικαιούται να έχει ιθαγένεια, ότι δεν πρέπει να στερείται αυθαίρετα την ιθαγένειά του, ούτε το δικαίωμα να αλλάξει ιθαγένεια.

Η διοίκηση, συχνά, παραβιάζει τη νόμιμη υποχρέωσή της να επεκτείνει κοινωνικές παροχές και σε κατηγορίες αλλοδαπών ομογενών και αποκλείει αλλοδαπούς από την άσκηση ατομικού δικαιώματος, θέτοντας ως προϋπόθεση την ελληνική ιθαγένεια, μολονότι το δικαίωμα κατοχυρώνεται στο Σύνταγμα ανεξαρτήτως ιθαγένειας.

ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΕΠΙΔΟΜΑΤΟΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΣΕ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ³⁵

Οι αναγνωρισμένοι πολιτικοί πρόσφυγες ανεξάρτητα από την εθνικότητα τους, δικαιούνται την ίδια μεταχείριση με τους Έλληνες στα θέματα κοινωνικής πρόνοιας, σύμφωνα με τη ρητή διάταξη του άρθρου 23 της Σύμβασης της Γενεύης του 1951, η οποία, από τη στιγμή που κυρώθηκε από την Ελλάδα με το ΝΔ 3989/59, κατ'επίσημον τρόπο, αντικαθιστά κάθε αντίθετης διάταξης νόμο, σύμφωνα με το άρθρο 28, παραγρ. 1 του Συντάγματος.

Παρά ταύτα, στον Συνήγορο του Πολίτη κατατέθηκε αναφορά αναγνωρισμένου πολιτικού πρόσφυγα, ιρακινής ιθαγένειας, με διαπιστωμένη βαριά ψυχική νόσο, στον οποίο η Διεύθυνση Κοινωνικής Πρόνοιας της Νομαρχίας Αθηνών αρνήθηκε την καταβολή του επιδόματος Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες (ΑΜΕΑ), με το επιχείρημα ότι ο αιτών είναι αλλοδαπός. Σε επιστολή του προς τη Διεύθυνση ΑΜΕΑ του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας, όπου

³⁵ "Ειδική Έκθεση Για Τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης του 2000" του Συνηγόρου του Πολίτη, σελ. 69

διαβιβάστηκε ο σχετικός φάκελος, ο Συνήγορος του Πολίτη ζήτησε την άμεση καταβολή του επιδόματος ΑΜΕΑ στον ενδιαφερόμενο και την αναγνώριση του δικαιώματος αυτού σε όλους τους πολιτικούς πρόσφυγες της ίδιας κατηγορίας, προκειμένου να ανταποκριθεί η Ελλάδα στις διεθνείς συμβατικές της υποχρεώσεις, σε ζήτημα μάλιστα που εμφανίζει ιδιαίτερο ανθρωπιστικό ενδιαφέρον (υπόθεση 7188/99). Το Υπουργείο δεν είχε απαντήσει έως το τέλος του 1999. Στην υπόθεση αυτή βασίζεται σχετική νομοθετική πρόταση του Συνηγόρου του Πολίτη.

1.5. ΑΠΡΟΘΥΜΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΣΥΝΗΓΟΡΟ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Δυστυχώς, στη σύγχρονη διοικητική πραγματικότητα παρατηρείται το φαινόμενο ότι Κράτος και πολίτης δεν μιλούν την ίδια γλώσσα. Συχνά είναι τα φαινόμενα σύγκρουσης και έλλειψης επικοινωνίας μεταξύ τους, με αποτέλεσμα να υπάρχει αδράνεια στη Δημόσια Διοίκηση και ένα κλίμα διαφθοράς, το οποίο οφείλεται σε μη ελεγκτικούς μηχανισμούς.

ΜΗ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ – ΑΠΡΟΘΥΜΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΜΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟΝ ΣΥΝΗΓΟΡΟ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ³⁶

Ο Δήμος Νέας Ερυθραίας δεν έχει καταβάλει αποζημίωση για φθορές που υπέστη αυτοκίνητο από πτώση κλαδιού λεύκας σε δρόμο αρμοδιότητάς του, δεν έχει απαντήσει σε σχετικές αιτήσεις του αναφερομένου και δεν έχει λάβει μέτρα για την απομάκρυνση των επικίνδυνων κλαδιών.

Παρά την αποστολή σειράς εγγράφων, ο Σ.τ.Π. δεν έχει λάβει μέχρι σήμερα τύχει οποιασδήποτε απαντήσεως.

Η υπόθεση εκκρεμεί.

³⁶ “Ειδική Έκθεση Για Τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης του 2000”, του Συνηγόρου του Πολίτη, σελ. 71.

ΑΠΡΟΘΥΜΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕ ΤΟ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ³⁷

Προκειμένης της επιλογής των εργαστηριακών εξετάσεων που διενεργούνται με σκοπό τη χορήγηση άδειας ασκήσεως του επαγγέλματος του ψυχολόγου, η Υγειονομική Επιτροπή του Σπηλιοπούλειου Νοσοκομείου Αθηνών «Η Αγία Ελένη», υποχρέωσε πολίτη να υποβληθεί στις εξετάσεις VDRL και HBSag. Οι εξετάσεις αυτές αφορούν σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα, η μετάδοση των οποίων δεν έχει καμία σχέση ή συνάφεια με το επάγγελμα του ψυχολόγου.

Μετά από επικοινωνία που είχε ο Σ.τ.Π. με τη Διεύθυνση Επαγγελματιών Υγείας, με το Τμήμα Διοικητικής Οργάνωσης της Διεύθυνσης Οργάνωσης και Πληροφορικής του Υπουργείου Υγείας, με την Προϊσταμένη των Υγειονομικών Επιτροπών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αθηνών, καθώς και με την Πρόεδρο της Υγειονομικής Επιτροπής του Σπηλιοπούλειου Νοσοκομείου, δεν κατέστη δυνατός ο προσδιορισμός του σχετικού νομοθετικού πλαισίου, που καθορίζει τα αρμόδια όργανα για την επιλογή των ενδεδειγμένων εξετάσεων καθώς και το περιεχόμενο αυτών. Ταυτόχρονα διαπιστώθηκε ότι στην πράξη δεν έχει διαμορφωθεί ένα ενιαίο σύστημα για τον καθορισμό των ιατρικών εξετάσεων, οι οποίες απαιτούνται, προκειμένου να χορηγηθεί άδεια ασκήσεως επαγγέλματος ψυχολόγου και γενικά για τη διαδικασία χορήγησης πιστοποιητικού υγείας. Προέκυψε δε ότι τα κριτήρια και ο τρόπος διενέργειας των εργαστηριακών και λοιπών ιατρικών εξετάσεων επαφίενται στην κρίση της εκάστοτε υγειονομικής επιτροπής και ότι οι σχετικές εξετάσεις διαφοροποιούνται ανάλογα με την υγειονομική επιτροπή που τις διενεργεί. Αν αυτό είναι αληθές, τότε δημιουργούνται φαινόμενα άνισης μεταχείρισης όμοιων περιπτώσεων.

Ο Σ.τ.Π., επιθυμώντας τη, σε βάθος, διερεύνηση της υπόθεσης με σκοπό την τυχόν υποβολή πρότασης για την οργανωτική βελτίωση των σχετικών διαδικασιών, απέστειλε επιστολή του προς τον προϊστάμενο της Διεύθυνσης Υγιεινής της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αθηνών.

³⁷ "Ειδική Έκθεση Για Τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης του 2000" του Συνηγόρου του Πολίτη, σελ. 69

Με το έγγραφο αυτό, ο Σ.τ.Π. ζήτησε να πληροφορηθεί το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο αναφορικά με τις εργαστηριακές εξετάσεις για την απόκτηση άδεια ασκήσεως επαγγέλματος καθώς και τις απόψεις του προϊσταμένου για τα προαναφερόμενα ζητήματα.

Μετά την παρέλευση τεσσάρων και πλέον μηνών χωρίς να ληφθεί απάντηση οι Ειδικοί Επιστήμονες του Σ.τ.Π. επεχείρησαν να επικοινωνήσουν με το γραφείο του προϊσταμένου της Διεύθυνσης Υγιεινής της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αθηνών, για να πληροφορηθούν της λόγους της καθυστέρησης και να επισημάνουν την υποχρέωση της διοίκησης να παρέχει άμεσα κάθε πληροφορία και συνδρομή στο Σ.τ.Π.

Μετά από πολλά τηλεφωνήματα, κατέστη δυνατόν να διαπιστωθεί ότι σύμφωνα με τους ισχυρισμούς των υπαλλήλων της Διεύθυνσης, η συγκεκριμένη επιστολή δεν είχε παραληφθεί και δεν είχε λάβει αριθμό πρωτοκόλλου, οπότε εστάλη εκ νέου από τον Σ.τ.Π. με τηλεομοιοτυπία (fax) στις 03.11.1999.

Στη συνέχεια και παρά τις τηλεφωνικές οχλήσεις, δεν κατέστη δυνατή η άμεση επικοινωνία με τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης, οπότε κρίθηκε σκόπιμη η αποστολή με fax και της επιστολής της 18.11.1999 όπου επισημαίνεται η υπερβολική καθυστέρηση και γίνεται επίκληση των σχετικών διατάξεων (αρθρ. 4, παρ. 5 του Ν. 2477/97) που υποχρεώνουν τη διοίκηση να διευκολύνει με κάθε τρόπο την έρευνα του Σ.τ.Π., καθώς και της συνέπειες από την παράβαση της υποχρέωσης της. Παραταύτα, ακόμα και μετά την παρέλευση 6 μηνών από την αποστολή και του εγγράφου αυτού, δεν λήφθηκε καμιά απάντηση από τη διοίκηση, παρά μόνο η πληροφορία ότι οι επιστολές του Σ.τ.Π. έχουν διαβιβαστεί στη Διευθύντρια των Υγειονομικών Επιτροπών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αθηνών, η οποία και θα απαντήσει.

Στη συνέχεια και με σκοπό την αποκατάσταση της συνεργασίας μεταξύ του Σ.τ.Π. και της αρμόδιας υπηρεσίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, η αρμόδια Βοηθός Σ.τ.Π. επικοινωνήσε με τη Νομάρχη Αθηνών και ζήτησε τη συνδρομή

της, ώστε να απαντηθεί το έγγραφο και να δοθούν οι σχετικές πληροφορίες στο Σ.τ.Π.

Η απάντηση δεν έχει ακόμα ληφθεί, αν και η Νομάρχης Αθηνών ζήτησε από τον Απρίλιο του έτους 2000 από τον αρμόδιο Διευθυντή της Διεύθυνσης Υγιεινής να απαντήσει άμεσα στο Σ.τ.Π., ενημερώνοντας την ταυτόχρονα για την εξέλιξη της υπόθεσης και της λόγους της καθυστέρησης.

Ανεξάρτητα από το περιεχόμενο της τελικής απάντησης, η υπέρμετρη καθυστέρηση, η ολιγωρία και η αδιαφορία των αρμόδιων, η έλλειψη επαρκούς οργάνωσης και κυρίως η απροθυμία συνεργασίας με το Σ.τ.Π. έχει δυσχεράνει στη συγκεκριμένη περίπτωση το διαμεσολαβητικό ρόλο μας σε εξαιρετικό βαθμό.

Η υπόθεση εκκρεμεί.

ΑΠΩΛΕΙΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗΣ ΑΓΩΝΙΣΤΗ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ³⁸

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αιτωλοακαρνανίας δεν γνωστοποίησε τη χορήγηση πιστοποιητικού αναγνώρισης στον θανόντα σύζυγο της αναφερομένης της ιδιότητας του ως αγωνιστή της εθνικής αντίστασης. Το πιστοποιητικό αυτό απαιτείται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους για την υποβολή αίτησης για τη χορήγηση σύνταξης Χήρα του δικαιούχου.

Η υπηρεσία δεν ενημέρωσε για την έκδοση και τη δυνατότητα παραλαβής του πιστοποιητικού από τον ενδιαφερόμενο, με αποτέλεσμα να παρέλθουν οι σχετικές προθεσμίες υποβολής των δικαιολογητικών για τη χορήγηση της σύνταξης και να απωλεσθεί το σχετικό δικαίωμα.

Ο Σ.τ.Π. επικοινωνήσε με την αρμόδια Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, από την απάντηση της οποίας προέκυπταν τα εξής. Το Τμήμα Αστικής και Περιφερειακής Κατάστασης είχε ένα τυποποιημένο έγγραφο με το οποίο ειδοποιούσε τους

³⁸ “Ειδική Έκθεση Για Τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης του 2000”, του Σινηγόρου του Πολίτη, σελ. 71.

ενδιαφερόμενους ότι είχαν εγγραφεί στον πίνακα αναγνώρισης Αγωνιστών Εθνικής Αντίστασης του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας. Ο πίνακας αυτός διαβιβαζόταν στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, η οποία ενημέρωνε τους πολίτες. Το τυποποιημένο αυτό έγγραφο περιείχε και οδηγίες για τον τρόπο με τον οποίο ο ενδιαφερόμενος θα ελάμβανε το πιστοποιητικό που είχε ζητήσει.

Το εν λόγω πιστοποιητικό χορηγήθηκε εν τέλει από τη Νομαρχία με το υπ' αρ. 1710/31.07.1996 έγγραφο, δηλαδή μετά την πάροδο επτά ετών από την υποβολή της αίτησης.

Ο Σ.τ.Π. επεσήμανε στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση θα έπρεπε να αναγνωρισθεί η από μέρους της παράλειψη έγκαιρης ενημέρωσης κατά τη διαδικασία που είχε καθιερωθεί να ακολουθείται για όλους τους ενδιαφερόμενους δικαιούχους. Μετά από συνάντηση κλιμακίου του Σ.τ.Π. με τον Νομάρχη και άλλους υπηρεσιακούς παράγοντες της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης υπήρξε δέσμευση για άμεση αποστολή εγγράφου προς το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, όπου θά αναγνωρίζεται η παράληψη ενημέρωσης της ενδιαφερόμενης από τα αρμόδια όργανα της Νομαρχίας. Το έγγραφο αυτό θα χρησιμοποιηθεί από τον Σ.τ.Π. για να ζητηθεί η κατ' εξαίρεση συνταξιοδότηση της ενδιαφερόμενης που στερήθηκε το σχετικό δικαίωμα εξ αιτίας των παραλείψεων που διαπιστώθηκαν.

Η υπόθεση εκκρεμεί.

1.6. ΠΑΙΔΕΙΑ

ΥΛΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ³⁹

Ο Συνήγορος του Πολίτη προσέγγισε το ζήτημα της υλικοτεχνικής υποδομής και των συνθηκών παροχής της εκπαίδευσης, με βάση αναφορά της Συντονιστικής Επιτροπής Φορέων για την επίλυση των χρόνιων προβλημάτων και την ανάπλαση του συγκροτήματος των σχολικών κτιρίων της περιοχής της Γκράβας Αττικής. Ο Συνήγορος του Πολίτη εξέτασε το αίτημα της φύλαξης και ειδικότερα του διορισμού φυλάκων και της τοποθέτησης τους σε σχολεία. Σύμφωνα με τα άρθρα 31 και 32 του Ν. 2218/94 περί Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, σε συνδυασμό με τον «Οργανισμό Υπηρεσιών Ενιαίας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αθηνών-Πειραιώς», ο διορισμός επιστατών, φυλάκων και νυχτοφυλάκων ανήκει πλέον στην αποκλειστική αρμοδιότητα των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων. Ο Συνήγορος του Πολίτη, υπογραμμίζοντας την ανάγκη λήψης μέτρων για τη φύλαξη του σχολικού συγκροτήματος της Γκράβας, ζήτησε ενημέρωση από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αθηνών για τυχόν ενέργειες που έχουν γίνει προς αυτήν την κατεύθυνση. Η Νομάρχης Αθηνών αναφέρθηκε στην έλλειψη των απαιτούμενων πιστώσεων για τη λήψη των σχετικών μέτρων, υπογραμμίζοντας ταυτόχρονα ότι δεν είχε ενημερωθεί για τις πρόσφατες πρωτοβουλίες που έχουν ήδη ληφθεί από το Υπουργείο Εσωτερικών σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας, όπως δημοσιεύθηκαν στον Τύπο, σχετικά με το θέμα του διορισμού φυλάκων στα σχολεία. Η Νομαρχία Αθηνών είχε επισημάνει την έλλειψη των απαραίτητων πιστώσεων στον Συνήγορο και με αφορμή παρόμοια υπόθεση μη διορισμού φυλάκων στο σχολικό συγκρότημα του θησείου Αττικής. Η πρόταση του Συνηγόρου του Πολίτη προς τα δύο συναρμόδια Υπουργεία Εσωτερικών και Παιδείας είναι η άμεση προώθηση του

³⁹ "Ετήσια Έκθεση του 1999" του Συνηγόρου του Πολίτη, σελ. 83.

διορισμού φυλάκων στα σχολεία και η εξασφάλιση των αναγκαίων πιστώσεων για τον σκοπό αυτόν.

1.7. ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

Με το δικαίωμα αναφοράς συναρτάται και η ουσιαστική υποχρέωση της διοίκησης να ενεργεί για την ικανοποίηση δίκαιων αιτημάτων. Ο Συνήγορος του Πολίτη, χωρίς να έχει έννομη δυνατότητα καταλογισμού αποζημιώσεων⁴⁰, αντιμετώπισε τέτοιες περιπτώσεις με διαμεσολαβητικό πνεύμα, καλώντας τη διοίκηση να αντιληφθεί ότι αποτελεί υποχρέωσή της η εξωδικαστική διεκπεραίωση αιτημάτων αποζημίωσης, τουλάχιστον στις περιπτώσεις όπου δεν συντρέχει αντιδικία ως προς το ύψος της οφειλής ή την υπαιτιότητα.

ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ ΧΩΡΙΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗΣ⁴¹

Διερχόμενο από δημοτική οδό, ιδιωτικής χρήσης αυτοκίνητο έπεσε σε λακκούβα που είχε προκληθεί από καθίζηση του οδοστρώματος. Από την πτώση αυτή προκλήθηκε ζημία ύψους 70.000 δρχ. στο όχημα. Η ιδιοκτήτρια του οχήματος απευθύνθηκε με αίτημα αποζημίωσης στον Δήμο Βριλησίων, στα όρια του οποίου υπάγεται η εν λόγω οδός. Ο δήμος αρνήθηκε την καταβολή αποζημίωσης, παραπέμποντας το σχετικό αίτημα στην αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΕΧΩΔΕ, η οποία αναπαρέπεμψε στον δήμο. Ο Συνήγορος του Πολίτη, εκτιμώντας τα πραγματικά περιστατικά και το ισχύον εν προκειμένω νομικό καθεστώς αναφορικά με την ευθύνη συντήρησης και επισκευής των οδών αυτών και τη συνακόλουθη ευθύνη αποζημίωσης σε περίπτωση βλάβης ιδιωτών, διαπίστωσε ευθύνη του εμπλεκόμενου δήμου και υπέδειξε άμεση αποζημίωση

⁴⁰ Ο Συνήγορος του Πολίτη επιδιώκει την εφαρμογή υποβολής αποζημίωσης από τον ίδιο, πράγμα που μέχρι τώρα δεν ισχύει στην Ελλάδα. Ο Ombudsman της Αγγλίας κατέχει το δικαίωμα αυτό, κάνοντας την πρόταση αποζημίωσης στον Γενικό Γραμματέα και δίνοντας την πρόταση στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή, η οποία και αποφασίζει.

⁴¹ “Ετήσια Έκθεση του 1999” του Συνηγόρου του Πολίτη, σελ. 94.

της παθούσας. Το δημοτικό συμβούλιο ενέκρινε την αποζημίωση ύστερα από πάροδο ενός χρόνου και τριών μηνών από το συμβάν.

2. ΚΥΚΛΟΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ

2.1. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ – ΚΑΚΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Η Δημόσια Διοίκηση ενεργεί κάτω από ένα πλαίσιο που προϋποθέτει ευθύνες και έλεγχο. Όμως, λόγω του τεράστιου όγκου των υπηρεσιών της και την ποικιλία των αντικειμένων με τα οποία ασχολείται, έχει ως αποτέλεσμα την αδυναμία συντονισμού και αποτελεσματικότητας, την έλλειψη συνέπειας και γενικότερα την κακοδιοίκηση και την αύξηση της γραφειοκρατίας.

ΑΡΣΗ ΠΑΡΑΝΟΜΗΣ ΧΡΕΩΣΗΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΔΑΤΟΣ⁴²

Κατά το περιεχόμενο της αναφοράς, ο Δήμος Λουτρακίου χρέωνε τον αναφερόμενο με πάγια τέλη κατανάλωσης ύδατος, παρά το γεγονός ότι ο πολίτης δεν είχε παροχή νερού και υδρομετρητή. Η έγγραφη αίτηση του αναφερομένου για απαλλαγή από τα τέλη υδροδότησης έγινε την 1.7.1994. Παρ' όλα αυτά, δεν ακολούθησε απαλλαγή του από την υποχρέωση πληρωμής των πάγιων τελών, έως την ημέρα της υποβολής της αναφοράς στον Συνήγορο του Πολίτη.

Ο Συνήγορος του Πολίτη ζήτησε την απαλλαγή του αναφερομένου από την υποχρέωση να καταβάλει το ποσό που προκύπτει από τα πάγια τέλη κατανάλωσης νερού από το 1991 και εντεύθεν, τόσο με τη βάση την αρχή της απαγόρευσης του αδικαιολόγητου πλουτισμού που ισχύει και για τις δημόσιες υπηρεσίες όσο και την αρχή της χρηστής διοίκησης που επιτάσσει την επιεική

⁴² "Ετήσια Έκθεση του 1999" του Συνηγόρου του Πολίτη, σελ. 187.

αντιμετώπιση ανάλογων περιπτώσεων. Ως αποτέλεσμα της παρέμβασης του Συνηγόρου του Πολίτη και της σχετικής εισήγησης του τμήματος ύδρευσης του Δήμου Λουτρακίου σταμάτησε η χρέωση και ταυτόχρονα ο ενδιαφερόμενος απηλλάγη αναδρομικά από την υποχρέωση καταβολής πάγιων τελών για το διάστημα μετά το 1991.

2.2. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΡΥΜΟΤΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ

Ο Συνήγορος του Πολίτη σε πολλές αναφορές, όπως και στην παρακάτω, έχει να αντιμετωπίσει την αποκατάσταση της Αρχής της Νομιμότητας, την υποχρέωση, δηλαδή, της Δημόσιας Διοίκησης να αναπτύσσει τη δραστηριότητά της μέσα στα πλαίσια που διαγράφουν οι κανόνες δικαίου.

ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΟΝ ΟΙΚΙΣΜΟ ΠΕΡΙΒΟΛΙΑ ΡΕΘΥΜΝΟΥ⁴³

Η κατ' εξαίρεση ιδιαίτερα εκτενής παρουσίαση της περίπτωσης που ακολουθεί καταδεικνύει τη σπουδαιότητα του συγκεκριμένου ζητήματος, αποτελεί δε περίληψη εκτενέστερου ειδικού πορίσματος του Συνηγόρου του Πολίτη που αφορά συναφή θέματα.

Ο Συνήγορος του Πολίτη έλαβε έξι αναφορές σχετικά με τη σύνταξη και την κύρωση Μεμονωμένων Πράξεων Εφαρμογής (ΜΠΕ) στην περιοχή Περιβόλια του Δήμου Ρεθύμνου. Οι αναφορές των πολιτών που προσέφυγαν στον Συνήγορο του Πολίτη εστιάζονταν κυρίως στη μη τήρηση του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου που αφορά τη διαδικασία σύνταξης και κύρωσης των ΜΠΕ. Με τις αναφορές αυτές ζητήθηκε η παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη για την επίλυση μιας σειράς προβλημάτων τα οποία δημιουργούνται από τις εν λόγω

⁴³ "Ετήσια Έκθεση του 1999" του Συνηγόρου του Πολίτη, σελ. 188.

ΜΠΕ και ιδίως για την αντιμετώπιση των άνισων καταστάσεων που συνεπάγονται για τους θιγόμενους πολίτες.

Κατά την άσκηση του διαμεσολαβητικού και διερευνητικού του έργου, ο Συνήγορος του Πολίτη ζήτησε από τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες (Νομαρχία Ρεθύμνης, Διεύθυνση Πολεοδομίας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ρεθύμνης και Δήμο Ρεθύμνου) πληροφορίες σχετικά με τη ΜΠΕ 25. Από την απάντηση των τεχνικών υπηρεσιών του Δήμου Ρεθύμνου προέκυψαν ερωτήματα αφενός ως προς την τήρηση του νομοθετικού πλαισίου των ΜΠΕ και αφετέρου ως προς την ποιότητα των ελέγχων που διενεργήθηκαν από τη Διεύθυνση Πολεοδομίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ρεθύμνης, προκειμένου να διαπιστωθούν περιπτώσεις αυθαίρετης δόμησης.

Ειδικότερα, από την απάντηση της Διεύθυνσης Πολεοδομίας της Νομαρχίας δεν προέκυψαν παρά γενικές αιτιολογίες και παράλληλη επίκληση της «ιδιαιτερότητας της περιοχής» (αντίδραση των κατοίκων στην εφαρμογή του Ν. 1337/83).

Επίσης, από το απαντητικό έγγραφο του Δήμου Ρεθύμνου προέκυψε ότι, ενώ καταβλήθηκε προσπάθεια επίλυσης του προβλήματος της αυθαίρετης δόμησης με την τροποποίηση του σχεδίου πόλεως, δεν αποσαφηνίστηκαν τα ζητήματα της νόμιμης ή μη έκδοσης της 395/97 οικοδομικής άδειας ή της μη τήρησης του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου.

Τέλος, πρέπει να επισημανθεί ότι σε σχετικό έγγραφο της Διεύθυνσης Πολεοδομίας της Νομαρχίας επισημαίνεται ότι «επειδή στα Περιβόλια υπήρξε πρόβλημα (αντιδράσεις των κατοίκων στην εφαρμογή του σχετικού νόμου), η υπηρεσία, από του έτους 1994, προχώρησε στην τμηματική κύρωση κάποιων τετραγώνων».

Παρά τους ισχυρισμούς των εν λόγω υπηρεσιών, από τη διερεύνηση των φακέλων των συγκεκριμένων ΜΠΕ, της υπάρχουσας νομοθεσίας και του εγγράφου της Διεύθυνσης Τοπογραφικών Εφαρμογών του ΥΠΕΧΩΔΕ,

διαφάνηκε ότι δεν ακολουθήθηκε η νόμιμη διαδικασία για τη σύνταξη και την κύρωση των ΜΠΕ.

Από την παράθεση των απόψεων που προηγήθηκαν κατέστη σαφής η ανάγκη διοργάνωσης μιας σύσκεψης μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων φορέων και προσώπων, με σκοπό την ανταλλαγή απόψεων και τη συναγωγή συμπερασμάτων για την πρακτική επίλυση του ζητήματος και την αποτελεσματική αντιμετώπιση των πιθανών παρατυπιών που σημειώθηκαν. Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του και ιδίως της συγκεκριμένης διάταξης του ιδρυτικού του νόμου, η οποία επιτάσσει τη διαμεσολάβηση «με κάθε πρόσφορο μέσο» (άρθρο 4, παράγρ. 6, Ν. 2477/97) για την επίλυση των προβλημάτων των πολιτών, ο Συνήγορος του Πολίτη ανέλαβε την πρωτοβουλία να διοργανώσει αυτή τη σύσκεψη σε συνεργασία με τον Νομάρχη Ρεθύμνης. Για τον σκοπό αυτόν και με στόχο τη συναινετική επίλυση του ζητήματος, ζήτησε τη συμμετοχή όλων των αρμόδιων φορέων και ενδιαφερόμενων πολιτών.

Κατόπιν τούτου, ο Συνήγορος του Πολίτη κάλεσε τους εμπλεκόμενους φορείς να συμμετάσχουν στη σύσκεψη, με αντικείμενο τα ακόλουθα ζητήματα :

1. αποσαφήνιση του νομικού πλαισίου που διέπει τη σύνταξη των ΜΠΕ, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν τηρήθηκαν οι νόμιμες διαδικασίες από τη διοίκηση, και

2. δρομολόγηση των νόμιμων διαδικασιών για την επίλυση των προβλημάτων που έχουν δημιουργηθεί από την έγκριση των ΜΠΕ, ώστε να διασφαλιστεί ταυτόχρονα η κοινωνική αποδοχή εκ μέρους των κατοίκων και η τήρηση της νομιμότητας.

Αυτή η πράξη εφαρμογής δεν κυρώθηκε στο σύνολό της από τον νομάρχη, αλλά έγιναν «τμηματικές κυρώσεις» ανά οικοδομικό τετράγωνο. Συνεπώς, με την 5849/95 απόφαση του νομάρχη δεν πραγματοποιήθηκε «επικύρωση ΜΠΕ», αλλά «τμηματική επικύρωση της συνολικής πράξης εφαρμογής», γεγονός που επιβάλλει «φραστική διόρθωση» της παραπάνω απόφασης.

Από τη σχετική έρευνα στην οποία προέβη ο Συνήγορος του Πολίτη, προκύπτει ότι η «τακτική των τμηματικών κυρώσεων» ή, αλλιώς, η διαδικασία της «τμηματικής επικύρωσης της συνολικής πράξης εφαρμογής» δεν προβλέπεται από καμία διάταξη νόμου. Εξάλλου, η τήρηση της αρχής της νομιμότητας της διοικητικής δράσης επιτάσσει να υπάρχει συγκεκριμένο νομοθετικό έρεισμα για οποιαδήποτε πρακτική ακολουθεί η διοίκηση, προϋπόθεση που ουδόλως συνέτρεξε.

Στην αρ. 73166/2396/34/9.7.92 εγκύκλιο του ΥΠΕΧΩΔΕ, παρέχονται σαφείς οδηγίες για τη διαδικασία σύνταξης των ΜΠΕ, οι οποίες δεν φαίνεται να τηρήθηκαν στην εξεταζόμενη περίπτωση. Ειδικότερα, από την εξέταση των στοιχείων που τέθηκαν υπόψη του Συνηγόρου του Πολίτη και τις σχετικές απαντήσεις των υπηρεσιών προέκυψε ότι δεν τηρήθηκαν οι ακόλουθες προϋποθέσεις :

1. Σαφής αναφορά στην αίτηση των ενδιαφερομένων των λόγων για τους οποίους ζητήθηκε η σύνταξη ΜΠΕ.
2. Εκτίμηση από την πολεοδομική υπηρεσία για την έκταση και τον ελάχιστο χρόνο εκπόνησης της ΜΠΕ.
3. Επισύναψη της εκτίμησης στην εισήγηση που υποβάλλεται στον νομάρχη για έκδοση της απόφασης κύρωσης της ΜΠΕ.
4. Εμπεριστατωμένη αιτιολόγηση, στην απόφαση του νομάρχη, της ανάγκης σύνταξης της ΜΠΕ.
5. Προσκόμιση, από τους επισπεύδοντες, αξιόπιστων στοιχείων για τις ιδιοκτησίες που περιλαμβάνονται στη ΜΠΕ.
6. Συναίνεση των εμπλεκόμενων ιδιοκτητών, των οποίων η τακτοποίηση δεν υλοποιείται με την τμηματική κύρωση.

Από τη διερεύνηση της δαιδαλώδους αυτής περίπτωσης, ο Συνήγορος του Πολίτη κατέληξε στα ακόλουθα συμπεράσματα :

Από την ουσιαστική και νομική διερεύνηση των αναφορών διαπιστώθηκε ότι η μη τήρηση των νόμιμων προϋποθέσεων σύνταξης και των διατυπώσεων

δημοσιότητας των ΜΠΕ στην πολεοδομική ενότητα των Περιβολίων συνιστά «πράξη κακοδιοίκησης», από την οποία θίγονται έννομα αγαθά και συμφέροντα συγκεκριμένων πολιτών.

Στην εξεταζόμενη περίπτωση, η αρχή της νομιμότητας επιτάσσει την κατ' αρχήν κύρωση της ενιαίας πράξης εφαρμογής, η οποία έχει ήδη συνταχθεί και αναρτηθεί, με στόχο τη συνολική αντιμετώπιση των πολεοδομικών αναγκών της περιοχής και την ταυτόχρονη ικανοποίηση του δημόσιου και ιδιωτικού συμφέροντος.

Εξάλλου, όπως ήδη τονίστηκε, η διαδικασία των ΜΠΕ δεν μπορεί, ακριβώς λόγω του εξαιρετικού της χαρακτήρα, να υποκαταστήσει τη συνολική έγκριση της πράξης εφαρμογής, ιδιαίτερα όταν αυτή έχει ήδη συνταχθεί και αναρτηθεί. Στην περίπτωση δε που το σύνολο της πολεοδομικής μελέτης εφαρμοστεί με ΜΠΕ, τότε καταστρατηγείται πλήρως το πλαίσιο του Ν. 1337/83, άρθρο 12, καθώς και η αντίληψη από την οποία διαπνέεται για τη συνολική τακτοποίηση των ακινήτων της περιοχής στην οποία εφαρμόζεται η πολεοδομική μελέτη.

Κρίσιμη είναι η επισήμανση ότι η πρακτική της εφαρμογής σημαντικού μέρους της πολεοδομικής μελέτης με ΜΠΕ (για τη σύνταξη των οποίων δεν ακολουθήθηκε η προβλεπόμενη διαδικασία) έχει συμβάλει στη δημιουργία τετελεσμένων καταστάσεων, από τις οποίες πιθανόν να προκύψουν προβλήματα, σε περίπτωση απόπειρας συνολικής κύρωσης της ενιαίας πράξης εφαρμογής. Στην περίπτωση αυτή, η διοίκηση θα πρέπει να αναλογιστεί τις μη αναστρέψιμες συνέπειες που προκύπτουν. Σε κάθε περίπτωση όμως, προτείνεται εφεξής η αυστηρή τήρηση των προϋποθέσεων σύνταξης των ΜΠΕ και των νόμιμων διαδικασιών, όπως έχουν περιγραφεί παραπάνω.

Στην περίπτωση δε που λόγω των παρατυπιών που έχουν σημειωθεί (π.χ. παράλειψη επίδοσης ατομικών προσκλήσεων) έχουν δημιουργηθεί καταστάσεις άνισης μεταχείρισης των διοικούμενων που προσβάλλουν συγκεκριμένα ιδιοκτησιακά δικαιώματα, προτείνεται η τροποποίηση ή η ανάκληση των επίμαχων ΜΠΕ, όπως, εξάλλου, είχε εισηγηθεί και το Τμήμα Κρίσεως

Προσφυγών του ΥΠΕΧΩΔΕ, έτσι ώστε να αποκαταστηθεί η αρχή της νομιμότητας.

Πρέπει, ωστόσο, να ελεγχθεί εάν η τροποποίηση του προεδρικού διατάγματος, που αφορά την έγκριση της πολεοδομικής μελέτης με σκοπό την ολική ή μερική κατάργηση της απόφασης «περί υπαγωγής της περιοχής Περιβολίων» του Ν. 1337/83, άρθρο 13 αποτελεί μια «πρακτικά εφικτή ρύθμιση», όπως προτείνει η Διεύθυνση Πολεοδομικού Σχεδιασμού του ΥΠΕΧΩΔΕ, για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που έχουν δημιουργηθεί σε ορισμένα οικοδομικά τετράγωνα από τις ήδη κυρωμένες ΜΠΕ της μελέτης. Στην περίπτωση που επιλεγεί αυτή η λύση, θα πρέπει να ακολουθηθεί η διαδικασία που ορίζεται στο προμνημονευθέν έγγραφο της Διεύθυνσης Πολεοδομικού Σχεδιασμού και να διερευνηθεί η δυνατότητα του δήμου να διαθέσει τις αναγκαίες πιστώσεις για την απαλλοτρίωση των προβλεπόμενων κοινόχρηστων και κοινωφελών χώρων. Τέλος, στο πλαίσιο της διερεύνησης των ΜΠΕ, πρέπει να ελεγχθεί και το αληθές του περιεχομένου των αναφορών σχετικά με την καταγγεληθείσα πλαστογράφηση των υπεύθυνων δηλώσεων.

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω, ο θεσμός των συσκέψεων του Συνηγόρου του Πολίτη με τους εμπλεκόμενους φορείς αποτελεί πρόσφορο μέσο για την προώθηση της διαδικασίας λυσιτελούς αντιμετώπισης φλεγόντων θεμάτων γενικότερου ενδιαφέροντος, όπως το ζήτημα των ΜΠΕ, των ΧΥΤΑ κ.α.

2.3. ΑΔΕΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Ποικίλα είναι τα προβλήματα που προκύπτουν από την ύπαρξη ή την κακή λειτουργία καταστημάτων ή μονάδων που λειτουργούν χωρίς άδεια, καθ' υπέρβαση της άδειάς τους ή κατά παράβαση κείμενων ειδικών διατάξεων. Επιπτώσεις αυτών είναι αισθητές κυρίως στο περιβάλλον, στους κανόνες υγιεινής

και πυρασφάλειας, στις επιτρεπόμενες χρήσεις γης, καθώς και στην κοινή ησυχία.

ΗΧΟΥΡΥΠΑΝΣΗ ΚΑΙ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΝΥΧΤΕΡΙΝΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ⁴⁴

Δυο υπαίθρια νυχτερινά κέντρα που λειτουργούν στον Δήμο Καλυβιών έχουν κάνει αφόρητη τη διαβίωση στη γύρω περιοχή εξαιτίας της ισχυρής ηχορύπανσης αλλά και των κυκλοφοριακών προβλημάτων που προκαλούν. Η κατάσταση αυτή έχει ως επιπλέον συνέπεια τη μείωση της αξίας των περιουσιών των περιοίκων. Προτού απευθυνθούν στον Συνήγορο του Πολίτη, οι περίοικοι είχαν επανειλημμένα στραφεί προς τον Δήμο καθώς και την Αστυνομία Σαρωνίδας, οι οποίοι δεν είχαν προβεί σε καμία ενέργεια.

Στο άρθρο 14 του Ν. 1650/1986 προβλέπεται με σαφή τρόπο η προστασία του περιβάλλοντος από τον θόρυβο. Επιπροσθέτως, στο άρθρο 2, παραγρ. 5 του Π.Δ. 1180/1981 ορίζονται τα ανώτατα επιτρεπόμενα όρια θορύβου, τα οποία στις περιοχές όπου επικρατεί το αστικό στοιχείο είναι 50 dBA.

Ο Συνήγορος του Πολίτη απευθύνθηκε στον Δήμαρχο Καλυβιών, ζητώντας την άμεση επίλυση του προβλήματος. Έπειτα από τρεις συνεχείς βεβαιώσεις της Αστυνομίας Σαρωνίδας για παραβάσεις του ίδιου περιεχομένου, διατάχθηκε η προσωρινή σφράγιση των παραπάνω καταστημάτων για δέκα ημέρες. Στη συνέχεια όμως τα καταστήματα επαναλειτούργησαν προκαλώντας τα ίδια προβλήματα. Με βάση τον νόμο, η οριστική σφράγιση είναι δυνατή μόνον έπειτα από τρεις διαδοχικές αποφάσεις προσωρινής αφαίρεσης της άδειας λειτουργίας.

Επισημαίνεται ότι η κύρωση αυτή δεν συνοδεύεται από επιβολή αυστηρού χρηματικού προστίμου για τις παραπάνω παραβάσεις. Από έγγραφο της Διεύθυνσης Υγιεινής της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ανατολικής Αττικής, που κοινοποιήθηκε στον Συνήγορο του Πολίτη, προκύπτει ότι ο Δήμος Καλυβιών δεν είχε ζητήσει από την παραπάνω υπηρεσία γνωμάτευση για την τήρηση των

⁴⁴ "Ετήσια Έκθεση του 2000" του Συνηγόρου του Πολίτη, σελ. 176.

συγκεκριμένων διατάξεων, η οποία είναι απαραίτητη για την ανανέωση της άδειας λειτουργίας. Η κατάσταση παρέμεινε στάσιμη, αφού τα δύο καταστήματα έκλεισαν για τη χειμερινή περίοδο.

Ο Συνήγορος του Πολίτη ειδοποίησε εγγράφως τον δήμο ότι για να ανανεωθεί η άδεια λειτουργίας για τη νέα χρονιά, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη όλες οι παραβάσεις που έγιναν κατά το παρελθόν και να δοθεί οριστική λύση στο πρόβλημα, με τρόπο που να καλύπτει τις ανάγκες των περιοίκων. Η υπόθεση εκκρεμεί.

2.4. ΑΔΕΙΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΑΡΑΝΟΜΙΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΛΑΚΑ ΑΘΗΝΩΝ⁴⁵

Μέλη κοινωφελούς σωματίου επισήμαναν παρανομίες στη λειτουργία εστιατορίου-μπαρ στην Πλάκα. Συγκεκριμένα, έγινε αναφορά για την ανέγερση αυθαίρετων κατασκευών, παράνομη κατάληψη δημόσιου χώρου και παράνομη λειτουργία μεγαφωνικών εγκαταστάσεων. Για την υπόθεση αυτή οι αναφερόμενοι είχαν ήδη υποβάλει αιτήματα στο Αστυνομικό Τμήμα Ακροπόλεως και στο Τμήμα Ανακλήσεων Αδειών Καταστημάτων του Δήμου Αθηναίων.

Οι παραπάνω υπηρεσίες προέβησαν στην ανάκληση της άδειας λειτουργίας, αλλά, ύστερα από αυτοψία της διεύθυνσης του πολεοδομικού γραφείου του δήμου, ακυρώθηκε η παραπάνω ανάκληση «λόγω ελλείψεως στοιχείων παρανομίας». Οι αναφερόμενοι επισήμαναν εκ νέου την παράνομη λειτουργία του καταστήματος και την προσωρινή απομάκρυνση των αυθαίρετων κατασκευών, επανήλθαν δε με αιτήματα στις αρμόδιες υπηρεσίες και ζήτησαν τη διαμεσολάβηση του Συνηγόρου του Πολίτη για την αποκατάσταση της νομιμότητας.

⁴⁵ “Ετήσια Έκθεση του 1999” του Συνηγόρου του Πολίτη, σελ. 200.

Μετά τη διαμεσολάβηση του Συνηγόρου του Πολίτη στο Τμήμα Ανακλήσεων και Αφαιρέσεων Αδειών Λειτουργίας Καταστημάτων του Δήμου Αθηναίων, ανακλήθηκε η άδεια. Οι ενδιαφερόμενοι πληροφόρησαν την Αρχή ότι δεν υπήρξε συμμόρφωση από την πλευρά των ιδιοκτητών και η υπηρεσία προέβη στη σφράγιση του καταστήματος.

ΠΑΡΑΝΟΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΣΕ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΣΙΚΗ- ΑΝΑΔΑΣΩΤΕΑ ΕΚΤΑΣΗ⁴⁶

Έχει ζητηθεί η διοικητική αποβολή εταιρείας από τη δημόσια δασική-αναδασωτέα έκταση του κτήματος Ομορφοκλησιάς στα Τουρκοβούνια (Βεΐκου). Η έκταση αυτή ορίζεται βόρεια από τα διοικητικά όρια του Δήμου Γαλατσίου και του Δήμου Νέας Ιωνίας (οδός Καποδιστρίου), νότια από την οδό Πρωτοπαπαδάκη, ανατολικά από την κορυφογραμμή που συνορεύει με τους Δήμους Ψυχικού και Φιλοθέης και δυτικά από τη λεωφόρο Ομορφοκλησιάς.

Με την αρ. 1077/1979 απόφαση του Υπουργείου Βιομηχανίας αφαιρέθηκε από την εν λόγω εταιρεία η άδεια λειτουργίας, επειδή δεν πληρούσε τις νόμιμες προϋποθέσεις. Με την 1147/1994 απόφαση του Νομάρχη Αθηνών η περιοχή αυτή κηρύχθηκε αναδασωτέα, ενώ στη συνέχεια, με δικαστική απόφαση (Πολ. Πρ. Αθηνών 2889/1999) και σχετική απόφαση του Δασάρχη Αθηνών, κατοχυρώθηκε ο δασικός και αναδασωτέος χαρακτήρας της έκτασης.

Παρά τις παραπάνω αποφάσεις, η εταιρεία εξακολουθεί απρόσκοπτα να ασκεί τις δραστηριότητες της. Παράλληλα, από τη Διεύθυνση Πολεοδομίας της Νομαρχίας Αθηνών έχουν βεβαιωθεί κατά της εταιρείας πολεοδομικές παραβάσεις και αυθαίρετες κατασκευές.

Κατά τη διερεύνηση της υπόθεσης διαπιστώθηκε η έκδοση εγγράφου της Διεύθυνσης Δασών της Περιφέρειας Αττικής, με το οποίο η εταιρεία καλούνταν να κατεδαφίσει τις αυθαίρετες κατασκευές και να απομακρύνει τα μπάζα. Η μη συμμόρφωση της όμως δεν προκάλεσε την έκδοση της σχετικής απόφασης

⁴⁶ “Ετήσια Έκθεση του 2000” του Συνηγόρου του Πολίτη, σελ. 184.

κατεδάφισης, όπως επιβάλλει ο νόμος. Κατά της εταιρείας έχει εκδοθεί πρωτόκολλο διοικητικής αποβολής, το οποίο επίσης δεν εκτελέστηκε.

Ο Συνήγορος του Πολίτη επιμένει στην εκτέλεση του πρωτοκόλλου διοικητικής αποβολής, στην κατεδάφιση των αυθαίρετων κατασκευών, καθώς και στην αποκατάσταση του δασικού και αναδασωτέου χαρακτήρα της έκτασης. Η υπόθεση εκκρεμεί.

2.5. ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ

Οι δυνατότητες των Δήμων να προβούν, σύμφωνα με τις αποκλειστικές και συντρέχουσες αρμοδιότητες που ασκούν, στην κατασκευή έργων που προστατεύουν και διαμορφώνουν το φυσικό, οικιστικό και πολιτιστικό περιβάλλον, ενισχύονται σημαντικά από την παράλληλη δυνατότητά τους να προβαίνουν στην αναγκαστική απαλλοτρίωση ακινήτων για τους σκοπούς αυτούς⁴⁷. Ιδιαίτερη αιχμή παρουσιάζουν οι αναγκαστικές απαλλοτριώσεις, λόγω του χαρακτηρισμού των χώρων ως αρχαιολογικών, στις οποίες εμπλέκεται καθοριστικά το ΥΠΠΟ.

ΜΗ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ ΓΙΑ ΔΕΣΜΕΥΣΗ ΟΙΚΟΠΕΔΩΝ⁴⁸

Ο Συνήγορος του Πολίτη έλαβε δύο αναφορές, σύμφωνα με τις οποίες το οικοδομικό τετράγωνο 26 του Δήμου Τριανδρίας στον νομό Θεσσαλονίκης, όπου βρίσκονται οι ιδιοκτησίες των αναφερομένων, έχει δεσμευθεί από το 1986 έως και σήμερα, αρχικά ως χώρος πρασίνου, αργότερα ως χώρος πρασίνου και στάθμευσης και πρόσφατα ως χώρος ανέγερσης σχολείου, χωρίς να έχει προχωρήσει η διαδικασία αποζημίωσης των ιδιοκτητών τους. Σύμφωνα δε με φωτογραφίες που συνοδεύουν τις αναφορές, ο Δήμος Τριανδρίας έχει τοποθετήσει πινακίδες στους χώρους αυτούς, στις οποίες αναγράφεται η ένδειξη

⁴⁷ U. Battis, "Νομικά προβλήματα της πολεοδομίας στην Δημοκρατία", Δακτυλογραφημένη αφήγηση που αναπτύχθηκε στη Νομική Σχολή του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, 1982, σελ. 68.

⁴⁸ "Ετήσια Έκθεση του 1999" του Συνηγόρου του Πολίτη, σελ. 192.

«Ελεύθερο Δημοτικό Parking». Με αυτή την πρόδηλα παράνομη ενέργεια του Δήμου Τριανδρίας, η οποία χρήζει άμεσης θεραπείας, αμφισβητούνται τα ιδιοκτησιακά δικαιώματα των αναφερόμενων πολιτών.

Επιπλέον, το γεγονός ότι για δεκατρία συναπτά έτη οι ιδιοκτησίες των πολιτών αυτών υφίστανται νομικό και οικονομικό περιορισμό ως προς την εκμετάλλευσή τους, συνιστά χαρακτηριστική περίπτωση κακοδιοίκησης, αφού αντίκειται στο άρθρο 17 του Συντάγματος, το οποίο προβλέπει την προστασία της ατομικής ιδιοκτησίας από το ίδιο το κράτος.

Σύμφωνα και με το άρθρο 1 του Πρώτου Πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, το οποίο κυρώθηκε από την Ελλάδα με το ΝΔ 53/74, «...παν φυσικό ή νομικό πρόσωπο δικαιούνται σεβασμού της ιδιοκτησίας του. Ουδείς δύναται να στερηθεί της ιδιοκτησίας αυτού...». Σύμφωνα δε με πάγια νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, «...η προστασία της ιδιοκτησίας που προκύπτει από το άρθρο 17 του Συντάγματος δεν καλύπτει μόνο την ύπαρξη αυτής, αλλά, κατά κανόνα, εγγυάται αυτήν ως νομικό θεσμό με το κατά περιουσιακό δικαιο περιεχόμενό του...» (ΣτΕ 3521 και 3522/92).

Ο Συνήγορος του Πολίτη, χωρίς να παραγνωρίζει τη σοβαρότητα ανέγερσης δημοτικού σχολείου στον εν λόγω χώρο, δεν μπορεί να παραβλέψει δικαιώματα πολιτών κατοχυρωμένα από το Σύνταγμα. Γι' αυτό και απηύθυνε έγγραφο στις 27.7.1999 προς την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Θεσσαλονίκης και προς τον Δήμο Θεσσαλονίκης αναφορικά με το θέμα. Στην απάντηση της νομαρχίας αναφέρεται ότι η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Θεσσαλονίκης, έχοντας την ευθύνη της εξαγοράς του επίμαχου οικοπέδου, το ενέταξε στο πρόγραμμα σχολικής στέγης και αποφάσισε τη διάθεση πίστωσης 200.000.000 δρχ. για την εξαγορά του. Όμως, έως και τις 31.12.1999 η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση δεν είχε προχωρήσει στην εξαγορά του οικοπέδου, διότι, όπως ανέφερε, τόσο κατά το 1998 όσο και κατά το 1999 σημειώθηκαν σημαντικότερες περικοπές στο ύψος της χρηματοδότησης του προγράμματος της σχολικής στέγης, οι οποίες

πλησιάζουν σχεδόν το 50% του ποσού που είχε συνολικά προβλεφθεί. Ο Δήμαρχος Τριανδρίας, εξάλλου, στην από 30.7.1999 απάντησή του τονίζει την αναγκαιότητα ανέγερσης του 4^{ου} δημοτικού σχολείου, αλλά και την αναγκαιότητα να εξευρεθεί από πλευράς νομαρχίας η απαιτούμενη πίστωση για την αγορά των οικοπέδων.

Επειδή από την κατάσταση αυτή εξακολουθούν προφανώς να θίγονται δικαιώματα πολιτών κατοχυρωμένα από το Σύνταγμα και δεδομένου ότι οι προαναφερθείσες απαντήσεις της διοίκησης δεν προσέφεραν λύση στο πρόβλημα των ιδιοκτησιών των πολιτών οι οποίοι προσέφυγαν, ο Συνήγορος του Πολίτη απηύθυνε έγγραφο στις 13.8.1999 προς τον Νομάρχη Θεσσαλονίκης, τον Δήμαρχο Τριανδρίας και τον Πρόεδρο του ΟΣΚ, με το οποίο ζήτησε τη συνεργασία των αρμόδιων φορέων, προκειμένου το θέμα να εξεταστεί κατ' απόλυτη προτεραιότητα και να αναζητηθεί άμεση λύση στο χρονίζον αυτό πρόβλημα. Ταυτόχρονα, στις 15.10.1999 απέστειλε άλλη επιστολή προς τον Νομάρχη Θεσσαλονίκης και τον Δήμαρχο Τριανδρίας, με την οποία ζητούσε την άρση της δέσμευσης των ιδιοκτησιών των αναφερόμενων πολιτών, εκτός εάν η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Θεσσαλονίκης ενέτασσε την καταβολή του οφειλόμενου ποσού στον προγραμματισμό της, θεωρώντας, την ως θέμα άμεσης προτεραιότητας. Ο Δήμος Τριανδρίας, στο από 18.10.1999 έγγραφό του προς τον Συνήγορο του Πολίτη, ανέφερε ότι κατέβαλε κάθε προσπάθεια προς την πλευρά της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Θεσσαλονίκης, προκειμένου να πραγματοποιηθεί η εξαγορά των συγκεκριμένων οικοπέδων, χωρίς όμως αποτέλεσμα. Στο ίδιο έγγραφο ο δήμος επιβεβαίωσε την εμμονή του στην προσπάθεια εξεύρεσης των απαιτούμενων πιστώσεων για την πραγματοποίηση της εξαγοράς. Ωστόσο, έως τις 31.12.1999 η υπόθεση παρέμενε εκκρεμής.

Το ζήτημα της δέσμευσης της ακίνητης περιουσίας των πολιτών επί μακρό χρονικό διάστημα ή της απαλλοτριώσης της χωρίς την καταβολή αποζημίωσης παρουσιάζει ανησυχητικά αυξητική συχνότητα. Το φαινόμενο αυτό οφείλεται στην έλλειψη προγραμματισμού από την πλευρά της διοίκησης, η οποία συνεπικουρείται από την παγιωμένη έλλειψη σεβασμού στοιχειωδών ατομικών δικαιωμάτων που προστατεύονται από συνταγματικούς κανόνες και διεθνείς συμβάσεις.

Η μονίμως προβαλλόμενη δικαιολογία «δεν έχουμε χρήματα», σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί νόμιμη βάση για ενέργειες αυτού του είδους, ενώ η έκφραση «κατανόησης» προς τους θιγόμενους πολίτες δεν μπορεί να βελτιώσει την δεινότητα της οικονομικής κατάστασης εκείνων οι οποίοι βλέπουν την, ενίοτε, μοναδική τους ακίνητη περιουσία να τελεί υπό καθεστώς αχρησίας.

Έτσι, για παράδειγμα, ο Δήμος Τριανδρίας έχει προβεί ήδη από το 1986 στη δέσμευση οικοδομικού τετραγώνου (αρχικά ως χώρο πρασίνου, αργότερα ως χώρο πρασίνου και στάθμευσης και πρόσφατα ως χώρο ανέγερσης σχολείου), χωρίς ωστόσο να έχει προχωρήσει η διαδικασία αποζημίωσης των ιδιοκτητών. Κατά τη Ν.Α. Θεσσαλονίκης, η οποία έχει την ευθύνη της αποζημίωσης, αιτία είναι οι σημαντικότερες περικοπές της χρηματοδότησης του προγράμματος σχολικής στέγης που πλησιάζουν σχεδόν το 50%.

Σε άλλη περίπτωση, ο Δήμος Ηρακλείου Κρήτης έχει προβεί από το 1988 στη δέσμευση έκτασης, για την ανέγερση αθλητικών εγκαταστάσεων κατά την μελλοντική επέκταση του σχεδίου της πόλης του Ηρακλείου και επομένως δεν προτίθεται να αποζημιώσει τους δικαιούχους. Η Γενική Γραμματεία Αθλητισμού σε επαφή που είχε με το Συνήγορο του Πολίτη τόνισε ότι αρμόδιος για τις συγκεκριμένες δεσμεύσεις ή απαλλοτριώσεις είναι ο Δήμος Ηρακλείου, ενώ από την άλλη πλευρά η Διεύθυνση Πολεοδομικών Λειτουργιών του Δήμου

⁴⁹ “Ειδική Έκθεση Για Τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης του 2000” του Συνηγόρου του Πολίτη, σελ. 55

Ηρακλείου τονίζει ότι τα χρήματα πρέπει να διεκδικηθούν από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού.

Ο ίδιος Δήμος έχει προβεί σε απαλλοτρίωση άλλου ακινήτου από το 1989 χωρίς την καταβολή των οφειλών του λόγω οικονομικής αδυναμίας, ενώ παράλληλα εισήγαγε μία νέα αντίληψη για τα νομικά πράγματα, αφού σε έγγραφο του αναφέρεται ότι «φρονούμε ότι αποζημιώσεις μεταξύ των απέναντι ιδιοκτητών μπορούν να δοθούν εφόσον έχει προκύψει το όφελος της διάνοιξης (του δρόμου) και όχι με την πρόθεση και μόνο» του Δήμου να εφαρμόσει το σχέδιο πόλεως. Ωστόσο η πρόθεση είχε ήδη εκδηλωθεί αφού ο Δήμος είχε προβεί στην πράξη απαλλοτρίωσης. Το γεγονός ότι σε νεότερο έγγραφο του Δήμου Ηρακλείου (8968/10-09-99) που αφορά σε άλλη υπόθεση, αναφέρεται ότι «... ο Δήμος Ηρακλείου είναι εις θέση και μπορεί να εξασφαλίσει τους απαραίτητους πόρους για την όποια τυχόν μελλοντική απαλλοτρίωση...», οδηγεί στην έγερση αμφιβολιών για τις πραγματικές οικονομικές δυνατότητες του Δήμου Ηρακλείου και τις προθέσεις ως προς την καταβολή των οφειλών του³⁰.

Ομοίως ο Δήμος Πολίχνης δεν έχει καταβάλει, εδώ και δύο δεκαετίες περίπου, αποζημίωση για ακίνητο το οποίο προορίζεται για την δημιουργία χώρου πρασίνου, ενώ η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αχαΐας δεν είναι σε θέση να αποζημιώσει πολίτες, των οποίων η ακίνητη περιουσία έχει δεσμευτεί από το 1978 για την κατασκευή σχολείου, μολονότι από το 1997 οι ιδιοκτήτες έχουν προσφερθεί να δεχθούν τιμή μονάδος 30% κατώτερη της αντικειμενικής αξίας. Λειτουργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο, ο Δήμος Πολίχνης εμμένει σε καταχρηστική συμπεριφορά και μάλιστα παρά την επιδειχθείσα καλή θέληση των αναφερομένων.

Η ίδια κατάσταση εμφανίζεται και στο Δήμο Άνω Λιοσίων όπου πολλά ακίνητα παραμένουν δεσμευμένα για διάστημα άνω των 10 ετών ή έχουν απαλλοτριωθεί χωρίς την καταβολή αποζημίωσης. Η όλη κατάσταση

³⁰ Επειδή η Αντιδήμαρχος Ηρακλείου με διάφορα προσχήματα απέφυγε τόσο τη συνεργασία με το Συνήγορο του Πολίτη, όσο και τη λήψη μέτρων για τον τερματισμό της παραβίασης των δικαιωμάτων των πολιτών, ο Σ.τ.Π. προσανατολίζεται προς την κατεύθυνση της αποστολής του σχετικού φακέλου στον αρμόδιο εισαγγελέα, ενώ ήδη έχει ζητήσει την άσκηση πειθαρχικού ελέγχου της από το Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας.

συνοψίζεται, σε έγγραφο του Δήμου που αναφέρει ότι «... ο Δήμος έχει οικονομικές υποχρεώσεις λόγω αποζημιώσεων ύψους περίπου 8 δισεκατομμυρίων δραχμών και έχει ένα πενταετές πρόγραμμα μέσα στο οποίο προτίθεται να τις εξοφλήσει...».

Σε χειρότερη κατάσταση φαίνεται ότι βρίσκεται ο Δήμος Αχαρνών ο οποίος σε έγγραφο του αναφέρει ότι έχει απροσδιορίστου ύψους οικονομικές υποχρεώσεις που αφορούν στην καταβολή αποζημιώσεων για απαλλοτριώσεις ακινήτων, για τα οποία έχουν εκδοθεί δικαστικές αποφάσεις για τον καθορισμό τιμής μονάδας.

Η αυθαιρεσία ωστόσο της διοίκησης σε θέματα που αφορούν στην ακίνητη περιουσία πολιτών μπορεί να λάβει διάφορες μορφές πέραν των όσων έχουν ήδη παρουσιαστεί. Έτσι για παράδειγμα, ο Δήμος Γέρακα, μετά την αναγκαστική προσκύρωση οικοπεδικής έκτασης σε πολίτη, αρνήθηκε παρανόμως την με έκπτωση 20% εφάπαξ καταβολή του ποσού από τον πολίτη προς το Δήμο, προβάλλοντας καταρχάς το επιχείρημα ότι δεν είχε το απαραίτητο προσωπικό για να αναπτύξει σύστημα δόσεων και στη συνέχεια ότι η παροχή της έκπτωσης θα επέφερε μείωση των εσόδων του Δήμου. Τελικά ο Δήμος μετά τη συνδυασμένη παρέμβαση του Σ.τ.Π. και της Περιφέρειας Αττικής συμμορφώθηκε. Ο σχετικός φάκελος ευρίσκεται πλέον στον αρμόδιο εισαγγελέα για τον καταμερισμό ευθυνών.

Εκτός της τελευταίας, όλες οι παραπάνω υποθέσεις εκκρεμούν.

2.6. ΜΗ ΤΗΡΗΣΗ ΣΥΜΒΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ

Οι δημόσιοι φορείς καλούνται να αναλάβουν τις υποχρεώσεις και ευθύνες τους σπάζοντας τους φραγμούς της ανευθυνότητας και αμέλειας που πολλές φορές τους κατακλύζει, θέτοντας σε αποκατάσταση τις ζημιές που προκλήθηκαν κατά τη κατασκευή έργων ή την εκτέλεση και συντήρηση αυτών ή από φυσικές καταστροφές.

ΜΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΔΡΟΜΟΥ⁵¹

Ο Δήμος Θιναλίου φέρεται ότι δεν μεριμνά για την επισκευή δρόμου που οδηγεί στον συνοικισμό Πόρτες Περιθειας και έχει υποστεί εκτεταμένη καταστροφή λόγω της παράνομης λειτουργίας λατομείου. Για το θέμα της λειτουργίας του λατομείου έχει ήδη εκδοθεί πόρισμα του Σώματος Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης και έχει επληφθεί η Δικαιοσύνη. Η παρέμβαση του Σ.τ.Π. αφορά στην κυκλοφοριακή ασφάλεια λόγω της κατάστασης του δρόμου.

Ο Σ.τ.Π. κατέβαλε επανειλημμένα προσπάθειες για να επιτύχει την αποκατάσταση του δρόμου από το Δήμο Θιναλίου, ο οποίος έχει την υποχρέωση της συντήρησης του οδικού δικτύου. Ωστόσο, η θέση του Δήμου ότι «... στα πλαίσια του τεχνικού μας προγράμματος και των οικονομικών μας δυνατοτήτων θα προσπαθήσουμε να καλυτερέψουμε την υπάρχουσα κατάσταση του δρόμου ...», δεν βοήθησε μέχρι σήμερα στην εξεύρεση λύσης. Στο σημείο αυτό πρέπει να σημειωθεί ότι η παράλειψη της αποκατάστασης του δρόμου από το Δήμο, αποτελεί βάση για την έγερση αξίωσης αποζημίωσης για ζημιές που οφείλονται στην κακή κατάσταση του δρόμου.

Επειδή οι επαφές με το Δήμο απέβησαν άκαρπες, ο Σ.τ.Π. απευθύνθηκε στο Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, τονίζοντας την άρνηση συνεργασίας του Δημάρχου και ζητώντας την λήψη άμεσων μέτρων για την αποκατάσταση του δρόμου. Μέχρι σήμερα όμως ο Γ.Γ.Π. δεν άσκησε καμία ουσιαστική παρέμβαση.

Η υπόθεση εκκρεμεί.

⁵¹ "Ειδική Έκθεση Για Τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης του 2000" του Σινηγόρου του Πολίτη, σελ. 97

2.7. ΠΑΡΑΝΟΜΕΣ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΕΣ ΑΔΕΙΕΣ, ΑΥΘΑΙΡΕΤΑ, ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΕΙΣ

Η δημόσια υπηρεσία παρακάμπτει τη νομιμότητα του ίδιου του νόμου που υπηρετεί για χάρη του ιδιωτικού συμφέροντος.

Η αυθαίρετη δόμηση έχει εξαιρετικά ισχυρές χωρικές, οικονομικές και πολιτικές ρίζες στην ελληνική κοινωνία και η κύρια προϋπόθεση μιας νέας πολιτικής είναι η ανακοπή του «παραβατικού» κυκλώματος.

ΟΙΚΟΔΟΜΗ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΚΥΜΑ, ΣΤΟ ΤΟΛΟ ΑΡΚΑΔΙΑΣ⁵²

Στον Συνήγορο του Πολίτη καταγγέλθηκε η κατασκευή επταώροφου κτιρίου, επί της ζώνης της παραλίας στο Τολό, σε απόσταση ενός μέτρου από το κύμα, κατά παράβαση κάθε διάταξης που αφορά τις υποχρεωτικές αποστάσεις από τη γραμμή του αιγιαλού. Σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις, σε περίπτωση παραλιακών οικισμών, «...η οικοδομή τοποθετείται εις απόσταση δέκα πέντε μέτρων τουλάχιστον, από της κατά τις κείμενες διατάξεις καθοριζομένης γραμμής αιγιαλού...».

Συγκεκριμένα, με βάση ανακριβή τοπογραφικά στοιχεία (όπου εν γνώσει του αρμόδιου πολεοδομικού γραφείου σημειώνονταν ως απόσταση της οικοδομής από το χειμέριο κύμα 15 μ.) εκδόθηκε αρχικά οικοδομική άδεια ισογείου και τριών ορόφων. Αργότερα, και κατά παρέκκλιση του οικοδομικού κανονισμού, χορηγήθηκε άδεια δύο επιπλέον ορόφων, καθώς και λειτουργίας του ως ξενοδοχείου. Έπειτα από παρέλευση αρκετών ετών, το πολεοδομικό γραφείο Ναυπλίου ενέκρινε νέα αλλαγή χρήσης, από ξενοδοχείο σε κατοικία και καταστήματα, κατά παρέκκλιση των όρων δόμησης της περιοχής. Σήμερα έχει σχεδόν ολοκληρωθεί το κτίριο και πολλά από τα διαμερίσματα έχουν ήδη πουληθεί.

Τα παραπάνω συνιστούν σειρά πολεοδομικών παραβάσεων που έγιναν εν γνώσει των πολεοδομικών αρχών. Αυτό τεκμηριώνεται από το γεγονός ότι για το

⁵² “Έτησια Έκθεση του 1999” του Συνηγόρου του Πολίτη, σελ. 200.

συγκεκριμένο κτίριο, για το οποίο και εγκρίθηκαν παρεκκλίσεις, δεν επιτρεπόταν η έκδοση άδειας αναθεώρησης, εφόσον η μεταβολή αυτή αντίκειται στους όρους δόμησης της περιοχής, οι οποίοι τροποποιήθηκαν με το Π.Δ. στις 29.11.1983 και εξακολουθούν να ισχύουν. Κατά την έκδοση της αρχικής άδεια δεν ίσχυαν συγκεκριμένοι όροι για τους προ του 1923 οικισμούς. Η άδεια όμως αυτή αντικαταστάθηκε με την 177/75 οικοδομική άδεια προσθήκης και αναθεώρησης μελέτης υφιστάμενου κτίσματος (δηλαδή, νομιμοποίηση υφιστάμενου αυθαιρέτου), κατά την έκδοση της οποίας η περιοχή είχε ενταχθεί στο σχέδιο πόλεως με καθορισμένους όρους και περιορισμούς δόμησης. Επιπλέον, από το σχετικό διάγραμμα της 1005/96 απόφασης «περί καθορισμού οριογραμμών αιγιαλού-παραλίας στη θέση Ψιλή Άμμος μέχρι το λιμάνι κοινότητας Τολού» προέκυψε ότι το κτίριο βρίσκεται μέσα στη ζώνη της παραλίας και του παλαιού αιγιαλού. Συνεπώς, η αλλαγή χρήσης σε κατοικία με καταστήματα, που προβλεπόταν με τις 177/75 και 341/87 οικοδομικές άδειες, αντιβαίνει στους ισχύοντες όρους δόμησης για την περιοχή.

Με το αρ. πρωτ. 18803/4087/15.5.99 έγγραφο της Διεύθυνσης Νομοθετικού Έργου του ΥΠΕΧΩΔΕ στο οποίο είχε προσφύγει το πολεοδομικό γραφείο Ναυπλίου αμφισβητήθηκε η νομιμότητα της αλλαγής χρήσης αλλά και ο χαρακτηρισμός του κτιρίου ως εντός σχεδίου. Στη συνέχεια, με έγγραφο της Γενικής Διευθύντριας του Πολεοδομικού Γραφείου Αργολίδας, στην οποία υπάγεται το πολεοδομικό γραφείο του Ναυπλίου, και στην οποία έφθασε ιεραρχικά το θέμα, διακόπηκαν οι εργασίες. Η διακοπή των εργασιών έγινε κατά τη φάση της διερεύνησης της υπόθεσης από τον Συνήγορο του Πολίτη και πριν ξεκινήσει τη διαμεσολαβητική του προσπάθεια στο πολεοδομικό γραφείο Αργολίδας. Στις 31.12.1999 η υπόθεση παρέμενε εκκρεμής.

ΑΥΘΑΙΡΕΤΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ⁵³

Ύστερα από αναφορά κατοίκου δήμου της μείζονος περιοχής Αθηνών, σχετικά με αυθαίρετες κατασκευές σε οικοδόμημα όμορο της ιδιοκτησίας της, προέκυψαν τα ακόλουθα: Με αυτοψία που έγινε το 1993 από την αρμόδια διεύθυνση πολεοδομίας διαπιστώθηκε η αυθαιρεσία της κατασκευής και έκτοτε, για διάστημα τριών ετών, ακολουθεί μια σειρά εγγράφων με τα οποία επαναβεβαιωνόταν η πρόθεση για κατεδάφιση του αυθαιρέτου, ενώ με τα δύο τελευταία έγγραφα δηλωνόταν η αδυναμία κατεδάφισης λόγω έλλειψης μέσων και ότι το αυθαίρετο κτίσμα έχει λάβει αριθμό προτεραιότητας κατεδάφισης 15. Περαιτέρω, νέες αυθαίρετες οικοδομικές εργασίες στο ίδιο ακίνητο διαπιστώθηκαν από νεότερη αυτοψία που διενεργήθηκε το 1996 από τη διεύθυνση πολεοδομίας του δήμου. Εκτός από τα παραπάνω, η αιτουμένη ανέφερε και εν γένει προβλήματα πρόσβασης σε έγγραφα της πολεοδομίας.

Έκτοτε, η αυθαίρετη κατασκευή, η οποία τώρα χρησιμοποιείται κανονικά και ως επαγγελματική στέγη, εξακολουθεί να έχει αριθμό προτεραιότητας κατεδάφισης 15.

Κατά τη διερεύνηση της υπόθεσης απεστάλη επιστολή στον Νομάρχη Αθηνών και στην πολεοδομία, με την οποία ζητούνταν εξηγήσεις για τη μη κατεδάφιση της αυθαίρετης κατασκευής και για τα προβλήματα πρόσβασης σε έγγραφα της πολεοδομίας.

Η θέση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αθηνών επί του θέματος είναι ότι, σύμφωνα με τη 2/96 απόφαση του νομαρχιακού συμβουλίου, η αυθαίρετη αυτή κατασκευή δεν εμπίπτει στις περιπτώσεις εκείνες για τις οποίες έχει δοθεί προτεραιότητα κατεδάφισης (κατασκευές σε κοινόχρηστους χώρους, ήτοι άλση, ρέματα, πλατείες, δρόμοι, δημόσιες δασικές ή αναδασωτές εκτάσεις, παραλίες). Η θέση, όμως, αυτή παραβλέπει τη διασφάλιση των ατομικών συμφερόντων και δικαιωμάτων των θιγόμενων πολιτών. Διαπιστώσεις

Από τη διερεύνηση της υπόθεσης προέκυψαν τα εξής συμπεράσματα:

⁵³ "Ετήσια Έκθεση του 1998" του Σινηγόρου του Πολίτη, σελ. 87.

Οι μοναδικές ενέργειες στις οποίες προέβη η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αθηνών σε διάστημα τριών ετών από την ημερομηνία λήψης της απόφασης 2/96 αφορά τρεις μονάχα εργολαβίες κατεδάφισης αυθαίρετων, εν γένει, κατασκευών. Αξίζει να σημειωθεί ότι το κόστος των εργολαβιών αυτών ανήλθε στο ύψος των 84.417.969 δρχ. Το σημαντικό αυτό κόστος επιβολής του νόμου αναδεικνύει και το ουσιαστικό μέγεθος του προβλήματος των αυθαίρετων κατασκευών.

Το οικονομικό κόστος εφαρμογής της νομοθεσίας στην περίπτωση των αυθαιρέτων, λόγω του εξαιρετικά μεγάλου αριθμού αυθαιρέτων κατασκευών, υπαγορεύει τη διεξαγωγή μελετών κόστους-οφέλους για τη διαπίστωση της πλέον οικονομικά επωφελούς επιλογής εφαρμογής της κατά περίπτωση (εργολαβίες - ιδιότητα - χρηματοοικονομική μίσθωση μέσω κατεδάφισης). Η αδυναμία της διοίκησης να επιβάλλει τις κείμενες διατάξεις, επικαλούμενη την προσωρινή ανυπαρξία των υλικών μέσων και των οικονομικών πόρων, ουσιαστικά αποτελεί παρότρυνση των διοικούμενων για τέλεση παράνομων οικοδομικών δραστηριοτήτων. Δεδομένου δε ότι μεσολαβεί μεγάλο διάστημα μεταξύ της χρονικής στιγμής τέλεσης του αδικήματος και της τιμωρίας (κατεδάφισης), είναι δυνατόν να δημιουργείται συνείδηση δικαίου στους τελέσαντες την παρανομία. Από την άλλη μεριά, υποβαθμίζεται ο ρόλος των πολεοδομικών γραφείων της χώρας, τα οποία μετατρέπονται σε μηχανισμούς διαπίστωσης παραβάσεων και επιβολής διοικητικών κυρώσεων.

Το σημείο β της απόφασης της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αθηνών, το οποίο αναφέρεται στην προμήθεια εξοπλισμού για την αντιμετώπιση περιπτώσεων που δεν απαιτούν ιδιαίτερο εξοπλισμό, δεν έχει υλοποιηθεί, ενώ η επ' αυτοφώρω διαδικασία της κατεδάφισης των υπό κατασκευή εντοπιζόμενων κατασκευών δεν εφαρμόστηκε.

2.8. ΘΕΜΑΤΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΟΥΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

ΜΗ ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΗ ΑΥΘΑΙΡΕΤΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ⁵⁴

Η Πολεοδομία της Νομαρχίας Ροδόπης χορήγησε την 77/98 οικοδομική άδεια με την οποία νομιμοποιούνταν κτίσματα, τα οποία είχαν κριθεί τελεσιδικώς κατεδαφιστέα. Ο ενδιαφερόμενος ζήτησε με αίτηση του να μάθει τη νομική βάση νομιμοποίησης των αυθαιρέτων, αλλά ουδέποτε έλαβε απάντηση. Αξίζει να σημειωθεί ότι είχε προηγηθεί έκθεση του Σώματος Επιθεωρητών Δημόσιας Διοίκησης, η οποία στιγματίζε τη μη κατεδάφιση των εν λόγω κατασκευών, βάσει της οποίας ο Προϊστάμενος της Πολεοδομίας με το 244/1997 Βούλευμα του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών Ροδόπης παραπέμφθηκε ενώπιον του Τριμελούς Εφετείου Θράκης διότι «...με πρόθεση παρέβη τα καθήκοντα της υπηρεσίας του με σκοπό να προσπορίσει σε άλλο παράνομο όφελος...». Κατά την διερεύνηση της υπόθεσης διαπιστώθηκε αδικαιολόγητη καθυστέρηση από την πλευρά της Πολεοδομίας να απαντήσει στα ερωτήματα που τέθηκαν επανειλημμένα από το Σ.τ.Π., ενώ σε πιο πρόσφατο έγγραφο της παραδέχτηκε ότι η οικοδομική άδεια κακώς εκδόθηκε, γεγονός το οποίο και οδήγησε στην εν μέρει ανάκληση της παρανόμως εκδοθείσας οικοδομικής άδειας μετά από παρέμβαση του Σ.τ.Π.

Η υπόθεση εκκρεμεί.

⁵⁴ “Ειδική Έκθεση Για Τους ΟΤΑ του 2000”, του Σινηγόρου του Πολίτη, σελ. 78.

2.9. ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ, ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η διαρκώς εντεινόμενη προσβολή του περιβάλλοντος και η άμεση σχέση του με την επιβίωση του ίδιου του ανθρώπου, δεν μπορούσε να αφήσει αδιάφορο το σύγχρονο κράτος που ανήγαγε την προστασία του περιβάλλοντος σε μείζον θέμα της εσωτερικής του πολιτικής.⁵⁵

Πρέπει, όμως, να παρατηρήσουμε ότι μέχρι σήμερα στο νέο πεδίο αυτό δράση της η διοίκηση δεν έχει να επιδείξει θετικό έργο. Τη σημαντικότερη ίσως αιτία για το φαινόμενο αυτό –πέρα από τη φύση των οικολογικών ζημιών⁵⁶ και την αδράνεια και ανοχή σε πολλές περιπτώσεις των αρμόδιων οργάνων- αποτελεί αναμφίβολο η σύγχυση των σχετικών αρμοδιοτήτων ανάμεσα στα όργανα της κεντρικής και αποκεντρωμένης κρατικής διοίκησης, διαφόρων Ν.Π.Δ.Δ. και των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.⁵⁷

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΡΥΠΑΝΣΗΣ ΑΠΟ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΕΛΑΙΟΥΡΓΕΙΩΝ ΚΑΙ ΠΥΡΗΝΕΛΑΙΟΥΡΓΕΙΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΣΣΗΝΗΣ ΚΑΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ⁵⁸

Οι αναφορές έχουν ως αντικείμενο τη ρύπανση από ελαιουργεία και πυρηνελαιουργεία στις περιοχές Μεσσηνίας και Καλαμάτας Μεσσηνίας. Από τα στοιχεία των αναφορών προέκυψε ότι τα απόβλητα διατίθενται ανεξέλεγκτα στο περιβάλλον και ότι δεν επιβάλλονται οι κυρώσεις που προβλέπονται από τη σχετική νομοθεσία.

⁵⁵ Κ. Ρεμέλης, "Περιβάλλον και Τ.Α. : Αρμοδιότητες των ΟΤΑ σε θέματα χωροταξίας, πολεοδομίας και Περιβάλλοντος", 1989, σελ. 11 • H-J von der Heide, "Die Herausforderung der Rechtsordnung durch die Umweltgefahren der Industriegesellschaft, DOV, 1985, σελ. 461 • R. Breuer, "Umweltschutzrecht, σε : I, von Munch, Besonderes Verwaltungsrecht, 1987, σελ. 542.

⁵⁶ Η οικολογική ζημιά δεν είναι πάντοτε αισθητή και εμφανής με αποτέλεσμα να μην είναι συχνά δυνατή και η απόδειξή της αν και η επίλευση της στο μέλλον θεωρείται βέβαιη ή πιθανή, βλ. σχτ. Γ. Καρακάστα, "Περιβάλλον και Αστικό Δίκαιο", σελ. 12.

⁵⁷ Κ. Ρεμέλης, "Περιβάλλον και Τ.Α. : Αρμοδιότητες των ΟΤΑ σε θέματα χωροταξίας, πολεοδομίας και Περιβάλλοντος", 1989, σελ. 12.

⁵⁸ "Έτησια Έκθεση του 1999" του Συνηγόρου του Πολίτη, σελ. 208.

Η εκτεταμένη επικοινωνία με τις υπηρεσίες της νομαρχίας οδήγησε στην πραγματοποίηση σύσκεψης με τις αρμόδιες υπηρεσίες στην Καλαμάτα, με στόχο την εξεύρεση μεθόδων προστασίας του περιβάλλοντος και ελέγχου της τήρησης της ισχύουσας νομοθεσίας. Από την έρευνα προέκυψε ότι δεν τηρείται η νομοθεσία περί προστασίας του περιβάλλοντος και δεν επιβάλλονται οι προβλεπόμενες κυρώσεις. Οι περιβαλλοντικοί όροι για τη διαχείριση των αποβλήτων κρίνονται ανεπαρκείς, ενώ λόγω του μεγάλου αριθμού των σχετικών μονάδων δεν είναι δυνατή η διαπίστωση εάν όλα τα εργοστάσια είναι εφοδιασμένα με τις απαραίτητες άδειες. Εξάλλου, σημειώνεται ότι δεν προβλέπονται επαρκείς περιβαλλοντικοί όροι για τη συνεχή παρακολούθηση του αέρος, του εδάφους, των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων, καθώς και για την πρόληψη και τη διαπίστωση της ρύπανσης. Διαπιστώνεται επίσης ότι λόγω της πληθώρας των συναρμόδιων υπηρεσιών παρατηρείται μεγάλη καθυστέρηση στην αποτελεσματική αντιμετώπιση των προβλημάτων, με συνέπεια την εκτεταμένη ρύπανση του περιβάλλοντος. Οι αντιδράσεις των θιγόμενων επιχειρηματιών, καθώς και ο φόβος του κοινωνικού και πολιτικού κόστους έχουν οδηγήσει τους αιρετούς άρχοντες των Οργανισμών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στη μη λήψη των μέτρων που προτείνονται από τις υπηρεσίες (πρόστιμα, κλείσιμο εργοστασίων κ.λ.π.). Ύστερα από παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη και συστηματική προσπάθεια ενός και πλέον χρόνου, οι υπηρεσίες της νομαρχίας εξέδωσαν εγκύκλιο για την αυστηρότερη παρακολούθηση των δραστηριοτήτων των εργοστασίων, ενώ ενημέρωσαν την Αρχή ότι έχουν επιβληθεί πρόστιμα σε ορισμένους από τους παρανομούντες.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ
ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΜΗΔΕΑΣ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ⁵⁹

Σύμφωνα με την αναφορά, σε αγροτική περιοχή, που περιλαμβάνει τρία πυκνοκατοικημένα χωριά και βρίσκεται πίσω από τα μυκηναϊκά τείχη της Αρχαίας Τίρυνθας, λειτουργούν δύο εργοστάσια, ένα χυμοποιείο φρούτων και ένα λιθογραφείο, τα οποία δημιουργούν σοβαρά προβλήματα στην περιοχή από την έκλυση καρκινογόνων ουσιών στην ατμόσφαιρα, τη μόνιμη ηχορύπανση και τη ρύπανση του εδάφους και των και των υπόγειων υδάτων από την απόρριψη αποβλήτων σε ασκεπείς τάφρους. Εμπλεκόμενες υπηρεσίες είναι η νομαρχία Αργολίδας και το ΥΠΕΧΩΔΕ.

Από τα στοιχεία που παρατίθενται στην αναφορά ότι οι συγκεκριμένοι χώροι λειτουργούσαν και εξακολουθούν να λειτουργούν χωρίς τήρηση της σχετικής νομοθεσίας, δηλαδή, χωρίς τήρηση των μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος και χωρίς συστηματική παρακολούθηση και έλεγχο της ποιότητας της ατμόσφαιρας, του εδάφους και των υπόγειων υδάτων.

Ύστερα από επικοινωνία με τον νομάρχη και τις υπηρεσίες του ΥΠΕΧΩΔΕ για τη συλλογή πρόσθετων πληροφοριών σχετικά με τη λειτουργία των εργοστασίων, παραγγέλθηκε πραγματογνωμοσύνη στην αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΕΧΩΔΕ, η οποία, παρά την παρέλευση της προθεσμίας που έθεσε ο Συνήγορος του Πολίτη και η οποία ανανεώθηκε για δεύτερη φορά, δεν είχε διενεργηθεί έως τις 31.12.1999.

Εν αναμονή των εξελίξεων κατά τον χειρισμό της υπόθεσης, ο Συνήγορος του Πολίτη επισημαίνεται ότι η νομαρχία και οι αρμόδιες υπηρεσίες της, ως υπεύθυνες για την παρακολούθηση και την εφαρμογή της νομοθεσίας σχετικά με τη ρύπανση του εδάφους, των υπόγειων υδάτων, της ατμόσφαιρας, καθώς και της χλωρίδας και της πανίδας, οφείλουν να διενεργούν συνεχή και προληπτικό έλεγχο, ούτως ώστε αφενός να παρέχεται η δυνατότητα άμεσης παρέμβασης για την αποτροπή εκτεταμένης ρύπανσης και αφετέρου να επιτυγχάνεται

⁵⁹ "Ετήσια Έκθεση του 1999" του Συνηγόρου του Πολίτη, σελ. 208.

αποτελεσματικότερη θεραπεία, σε περίπτωση που διαπιστώνεται ρύπανση του περιβάλλοντος.

2.10. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΓΡΩΝ ΚΑΙ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

Η διαχείριση υγρών και στερεών αποβλήτων συνεπάγεται μεγάλη επιβάρυνση του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος από τη λειτουργία των σχετικών έργων ή δραστηριοτήτων.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΣΤΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΠΑΙΔΩΝ

ΠΕΝΤΕΛΗΣ⁶⁰

Ζητήθηκε η διαμεσολάβηση του Συνηγόρου του Πολίτη προκειμένου να επιτευχθεί η σύνδεση της αποχέτευσης του Νοσοκομείου Παίδων Πεντέλης με τον αποχετευτικό αγωγό της Κοινότητας Πεντέλης. Σύμφωνα με την αναφορά, «εδώ και χρόνια τα νοσοκομειακά απόβλητα του Νοσοκομείου Παίδων Πεντέλης, λόγω παλαιότητας του συστήματος βιολογικού καθαρισμού και κακής ή ανύπαρκτης συντήρησής του και παρά την πρόσφατη περάτωση του αγωγού αποχέτευσης που κατασκευάστηκε αποκλειστικά για το Νοσοκομείο, κυλούν στην πλαγιά προς το ρέμα Κατσουλιέρη...συνεχίζουν τη ροή τους μολύνοντας όλη την περιοχή...».

Με το ίδιο έγγραφο ο ενδιαφερόμενος απευθύνθηκε συγχρόνως και προς τη Διεύθυνση Υγείας και Δημόσιας Υγιεινής της Νομαρχίας Αθηνών, την ΕΥΔΑΠ, καθώς επίσης και στο Γενικό Νοσοκομείο Παίδων Πεντέλης, καταγγέλλοντας ότι «...το μεγάλο αυτό πρόβλημα σας έχει τεθεί υπόψη πολλές φορές, όμως εξακολουθείτε να μη λαμβάνετε κανένα μέτρο, παρά το γεγονός ότι αφορά τη δημόσια υγεία και εμπίπτει στην αρμοδιότητά σας».

⁶⁰ "Ετήσια Έκθεση του 1999" του Συνηγόρου του Πολίτη, σελ. 212.

Σε αυτοψία που διενήργησε το Τμήμα Υγειονομικού Ελέγχου της Διεύθυνσης Υγείας της Νομαρχίας Αθηνών επιβεβαιώθηκε το περιεχόμενο της αναφοράς και διαπιστώθηκε ότι «...λόγω φραγής του τελικού αποδέκτη του βιολογικού καθαρισμού, καθίστανται επιφανειακά ύδατα...». Ο Συνήγορος του Πολίτη, σε γραπτές και προφορικές επικοινωνίες με τον αναφερόμενο και με τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες, δηλαδή το Γενικό Νοσοκομείο Παιδών Πεντέλης, την ΕΥΔΑΠ και την Κοινότητα Πεντέλης, επιδίωξε τη συγκεκριμένη και εμπειριστατωμένη ενημέρωσή του για τις σχετικές ενέργειές τους και διαμεσολάβησε προκειμένου να επισπευτεί η ολοκλήρωση της σύνδεσης και η τελική επίλυση του προβλήματος. Από τα απαντητικά έγγραφα των αρμόδιων υπηρεσιών, τα οποία πιστοποιούν την ικανοποίηση του αιτήματος του αναφερομένου, προκύπτει ότι η αντίδραση τους υπήρξε άμεση.

Επειδή το θεματικό αντικείμενο και οι αρμοδιότητες τόσο της διαχείρισης όσο και της διάθεσης των νοσοκομειακών αποβλήτων εντάσσονται στην κατηγορία των θεμάτων υψηλής προτεραιότητας του Συνηγόρου του Πολίτη, η Αρχή, με αφορμή τη συγκεκριμένη αναφορά, θα παρακολουθήσει στενά την τήρηση των προβλεπόμενων διαδικασιών κατά τον χειρισμό συναφών θεμάτων.

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΣΤΑΘΜΟΥ ΜΕΤΑΦΟΡΤΩΣΗΣ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΧΑΛΑΝΔΡΙΟΥ⁶¹

Σύμφωνα με το περιεχόμενο της αναφοράς, χώρος ο οποίος βρίσκεται δίπλα στο γήπεδο Χαλανδρίου χρησιμοποιείται από τον Δήμο Χαλανδρίου Αττικής ως Σταθμός Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (ΣΜΑ) και ως χώρος στάθμευσης απορριμματοφόρων. Εξάλλου, απορρίμματα προερχόμενα από διάφορες δραστηριότητες του δήμου (κλαδιά, σακούλες από τους καθαρισμούς των δρόμων κ.α.) απορρίπτονται στον ίδιο χώρο χωρίς καμία προφύλαξη. Μερικές φορές μάλιστα υπάρχουν απορρίμματα διάσπαρτα στο δάπεδο του συγκεκριμένου χώρου. Επισημαίνεται ότι ο χώρος αποτελεί εστία μόλυνσης και

⁶¹ "Ετήσια Έκθεση του 1999" του Συνηγόρου του Πολίτη, σελ. 214.

ρύπανσης για τη γύρω περιοχή, με όλες τις πιθανές συνέπειες που αυτό συνεπάγεται. Οι προσφεύγοντες κάτοικοι γνωστοποίησαν το γεγονός στον Δήμο Χαλανδρίου, στον νομίατρο Αγίας Παρασκευής, στην Ελληνική Αστυνομία και στη Νομαρχία Αθηνών (Τομέας Ανατολικής Αττικής, Διεύθυνση Υγείας, Τμήμα Υγειονομικού Ελέγχου), χωρίς όμως να υπάρξει λύση του προβλήματος. Ο Συνήγορος του Πολίτη απευθύνθηκε σε όλες τις αρμόδιες υπηρεσίες του Δήμου Χαλανδρίου και της Νομαρχίας Αθηνών.

Από τη διερεύνηση της υπόθεσης προέκυψε ότι, παρά το γεγονός ότι όλες οι αρμόδιες υπηρεσίες διαπιστώνουν το πρόβλημα και ζητούν την επίλυσή του, μόνο ο Δήμος Χαλανδρίου δεν ανταποκρίνεται ισχυριζόμενος ανυπαρξία του προβλήματος και πάντως αδυναμία αντιμετώπισης. Κατά τη διάρκεια της διερεύνησης πραγματοποιήθηκαν τρεις αυτοψίες και αλληπάλληλες κρούσεις στη νομαρχία και τον δήμο για τη λήψη των μέτρων που προβλέπονται από τη σχετική νομοθεσία. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν διοικητικές κυρώσεις οικονομικού χαρακτήρα, καθώς και απόφαση του αρμόδιου νομάρχη για απαγόρευση-διακοπή των συγκεκριμένων δραστηριοτήτων, εφόσον ο δήμος δεν συμμορφώνεται με τις υποδείξεις της νομαρχίας. Τα απαιτούμενα μέτρα έπρεπε να ληφθούν άμεσα δεδομένου ότι : (α) το πρόβλημα είναι από μακρού χρόνου γνωστό στον δήμο, (β) οι επανειλημμένες προθεσμίες που έθεσε η νομαρχία παρήλθαν και (γ) τα προβλήματα οξύνονται κατά την εαρινή και θερινή περίοδο.

Ύστερα από τις έντονες προσπάθειες του Συνηγόρου του Πολίτη, η Νομάρχης Αθηνών με την απόφασή της διέταξε την «οριστική διακοπή λειτουργίας Σταθμού Μεταμόρφωσης (ΣΜΑ) του Δήμου Χαλανδρίου» και την άμεση σφράγιση του χώρου. Έως και το τέλος του 1999 ο δήμος δεν είχε λάβει υπόψη όλες τις αποφάσεις και δεν είχε προχωρήσει σε σφράγιση του χώρου, με τον ισχυρισμό ότι χρησιμοποιεί τον χώρο και τα απορρίμματα ως μέσο πίεσης προς το ΥΠΕΧΩΔΕ ώστε να επιτύχει την αναγκαστική απαλλοτρίωση του χώρου. Σημειώνεται ότι με δύο έγγραφα του Συνηγόρου του Πολίτη έχει ζητηθεί και η παρέμβαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας, χωρίς όμως αποτέλεσμα έως

τις 31.12.1999, εφόσον σύμφωνα με την προφορική άποψη του γενικού γραμματέα η επιβολή κυρώσεων στον δήμαρχο παρουσιάζεται ως αλυσιτελής και πάντως πολιτικά ανεπιθύμητη.

Κατόπιν αυτών, οι αναφερόμενοι κατέθεσαν μήνυση στον εισαγγελέα. Τα στοιχεία που προκύπτουν από την διερεύνηση της υπόθεσης υποδεικνύουν ότι ο συγκεκριμένος χώρος λειτουργεί ως σταθμός μεταφόρτωσης απορριμμάτων, χωρίς να έχει την απαιτούμενη άδεια και χωρίς να πληροί τις προϋποθέσεις και τις τεχνικές προδιαγραφές που περιγράφονται στον Ν. 1650/86 και στις ΚΥΑ 69269/90, 69728/96, 114218/97 και 113944/97. Ο χαρακτηρισμός της έκτασης ως ΣΜΑ προέκυψε μάλλον από την παρουσία στον χώρο σημαντικού αριθμού μεγάλων υποδοχέων σκουπιδιών (containers), οι οποίοι διαθέτουν και μηχανισμό συμπίεσης και χρησιμοποιούνται για την προσωρινή αποθήκευση απορριμμάτων, με αποτέλεσμα να δημιουργείται κίνδυνος ρύπανσης του περιβάλλοντος, καθώς και να υποβαθμίζεται ο περιβάλλον χώρος. Είναι χαρακτηριστικό ότι στη γύρω περιοχή έχει παρατηρηθεί έντονη δυσοσμία και θόρυβος κατά τις ώρες κοινής ησυχίας.

Ενεργοποιώντας τις διατάξεις του ιδρυτικού του νόμου, ο Συνήγορος του Πολίτη ζήτησε τη λήψη μέτρων πειθαρχικού χαρακτήρα κατά του δημάρχου. Η υπόθεση έως τις 31.12.1999 παρέμενε εκκρεμής.

ΑΝΕΞΕΛΕΓΚΤΗ ΔΙΑΘΕΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ⁶²

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Φωκίδας προβαίνει σε ανεξέλεγκτη διάθεση απορριμμάτων στην ευρύτερη περιοχή στη θέση «Κερατόραχη», αγνοώντας την υπ' αριθμ. 23/1999 σχετική απόφαση του Σ.τ.Ε.

Ο Σ.τ.Π. έθεσε υπόψη του Νομάρχη το ζήτημα της παράβασης της σχετικής νομοθεσίας, χωρίς ωστόσο να λάβει απάντηση επί της ουσίας του προβλήματος. Σε τηλεφωνική επικοινωνία (22.06.99) με το Συνήγορο του Πολίτη δήλωσε ότι

⁶² "Ειδική Έκθεση Για Τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης του 2000", του Συνηγόρου του Πολίτη, σελ. 75.

«...η απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας είναι νομικίστικη και άνευ ουσίας διότι δεν δίνει λύσεις...», αγνοώντας φυσικά ότι η εξεύρεση παρομοίων λύσεων αποτελεί ευθύνη της διοίκησης και όχι των δικαστηρίων, επιλέγοντας έτσι την καταστρατήγηση της απόφασης του Σ.τ.Ε. και του Συντάγματος.

Η συμπεριφορά αυτή συνιστά παράβαση τόσο του εθνικού όσο και του Κοινοτικού δικαίου. Αναλυτικότερα, ο συγκεκριμένος τρόπος διάθεσης των απορριμμάτων παραβαίνει τις διατάξεις της Οδηγίας 75/544/ΕΟΚ για τη διάθεση των απορριμμάτων και πιθανόν της Οδηγίας 91/689/ΕΟΚ για τη διάθεση των επικινδύνων απορριμμάτων. Το γεγονός δε ότι το ελληνικό κράτος έχει ήδη καταδικαστεί από το ΔΕΚ με την απόφαση της 17-05-92, (υπόθεση 45/92 σχετικά με τη διάθεση απορριμμάτων στο χείμαρρο Κουρουπητό στα Χανιά) για παρόμοια πρακτική, δεν απετέλεσε εμπόδιο στην επιλογή του Νομάρχη, αφού η χρηματική ποινή που επιβάλλεται από το ΔΕΚ θα καταβληθεί από το ελληνικό κράτος και όχι από τη Ν.Α. Φωκίδας. Πρόσφατα δε, επειδή το ελληνικό κράτος δεν συμμορφώθηκε με την προαναφερθείσα απόφαση του ΔΕΚ, κατ' εφαρμογή του άρθρου 228 παρ. 2 ΣΕΚ καταδικάσθηκε εκ νέου. Στις προαναφερθείσες υποθέσεις διαπιστώθηκε επίσης από το ΔΕΚ η έλλειψη του επιβαλλόμενου από την οδηγία εθνικού προγράμματος διαχείρισης απορριμμάτων.

Σε συνάντηση κλιμακίου του Σ.τ.Π. με το Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας (22.9.99) ζητήθηκε η παρέμβαση του τελευταίου, για τη διασφάλιση της νομιμότητας, η οποία έως και μέχρι σήμερα δεν έχει επέλθει, διότι ο Γενικός Γραμματέας Στερεάς Ελλάδας συστηματικά αποφεύγει την άσκηση των αρμοδιοτήτων του ως πειθαρχικού προϊσταμένου των Δημοτικών και Νομαρχιακών Αρχών.

Η υπόθεση εκκρεμεί.

3. ΚΥΚΛΟΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΚΡΑΤΟΥΣ - ΠΟΛΙΤΗ

3.1. *ΜΗ ΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑΣ*

Η κυριότερη μορφή κακοδιοίκησης, από πλευράς συχνότητας, είναι η μη τήρηση της αρχής της νομιμότητας. Η αρχή αυτή εκφράζει τη σχέση ανάμεσα στη νομοθετική εξουσία και τη διοίκηση. Η διοίκηση θα πρέπει να τηρεί τους κανόνες που θεσπίζει η νομοθετική εξουσία και να διενεργεί βάση του κανόνα δικαίου.

ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΔΙΚΤΥΟΥ ΥΔΡΕΥΣΗΣ⁶³

Πολίτης προσέφυγε στον Συνήγορο του Πολίτη ζητώντας τη διαμεσολάβησή του προκειμένου να προβεί ο Δήμος Καλάμου στην επισκευή του δικτύου ύδρευσης, γιατί από τη διαρροή ύδατος κινδύνευαν τα θεμέλια της κατοικίας του. Σύμφωνα με τα άρθρα : 9 παράγρ. 8, 10 παράγρ. 5 και 14 παράγρ. 1 και 2 του Ν. 1739/87, ο δήμος είχε υποχρέωση να διατηρεί τις εγκαταστάσεις ύδρευσής του σε άριστη κατάσταση από το υδραγωγείο μέχρι τους υδρομετρητές, ώστε να διασφαλίζεται η υψηλή ποιότητα του πόσιμου ύδατος και να προλαμβάνεται ή να αποφεύγεται κάθε απώλεια του πολύτιμου αυτού αγαθού. Την παραπάνω υποχρέωσή του ο συγκεκριμένος δήμος είχε εκπληρώσει αμελώς και κατά το παρελθόν. Έτσι, για παράδειγμα, σύμφωνα με την αρ. 4781/9.9.93 έκθεση του Σώματος Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης : «η Κοινότητα Καλάμου όφειλε, συμμορφούμενη με τις διατάξεις τόσο του Ν. 1739/87 όσο και του Κανονισμού

⁶³ "Ετήσια Έκθεση του 1999" του Συνηγόρου του Πολίτη, σελ. 260.

Υδρεύσεως, να προχωρήσει αμέσως στην επισκευή της ζημιάς, αποτρέποντας την περαιτέρω διαρροή ύδατος».

Ο Κύκλος Σχέσεων Κράτους-Πολίτη, αφού πραγματοποίησε αυτοψία στον χώρο που παρατηρήθηκε η διαρροή, πρότεινε τις ακόλουθες τρεις λύσεις :

i. Να κατασκευάσει ο Δήμος Καλάμου νέα σύνδεση και να τοποθετήσει νέους υδρομετρητές στα όρια της ιδιοκτησίας του ακινήτου, σύμφωνα με τον Ν. 1739/87 και τον κανονισμό ύδρευσης του Δήμου Καλάμου. Στην περίπτωση αυτή, η κατασκευή του εσωτερικού δικτύου στο οικοπέδο θα γίνει με δαπάνη των ιδιοκτητών και η σύνδεση με το υπάρχον δίκτυο θα γίνει από τον δήμο.

ii. Να κατασκευάσει ο Δήμος Καλάμου, με δική του δαπάνη, νέο αγωγό που θα συνδεθεί με το υπάρχον εσωτερικό δίκτυο του ακινήτου, μετά το σημείο όπου σήμερα βρίσκεται ο κατεστραμμένος αγωγός. Οι υδρομετρητές θα παραμείνουν στη σημερινή τους θέση, επειδή η δαπάνη ανακατασκευής του εσωτερικού δικτύου είναι ιδιαίτερα υψηλή. Από την πλευρά τους, οι ιδιοκτήτες του ακινήτου θα παραιτηθούν, με συμβολαιογραφικό έγγραφο, από την απαίτηση για επισκευές στο δίκτυο που βρίσκεται στο εσωτερικό του οικοπέδου και μέχρι τους υπάρχοντες υδρομετρητές.

iii. Να αναλάβουν οι ιδιοκτήτες του ακινήτου, με δική τους δαπάνη, την κατασκευή επίγειου αγωγού που θα συνδεθεί με το υπάρχον δίκτυο του Δήμου Καλάμου. Τη συντήρηση του νέου επίγειου αγωγού, που θα περιέλθει στην ιδιοκτησία του Δήμου Καλάμου, θα έχει ο δήμος.

Ο Δήμος Καλάμου συμφώνησε να υλοποιήσει μια από τις παραπάνω λύσεις, σε συνεργασία με τον ενδιαφερόμενο πολίτη.

3.2. ΚΑΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΟΥ Σ.τ.Π. ΜΕ ΤΟΥΣ Ο.Τ.Α.

Η δυστοκία που συναντά ο Συνήγορος του Πολίτη στην επικοινωνία του με τους Ο.Τ.Α. και γενικότερα με τις δημόσιες υπηρεσίες, αποτελεί σοβαρό εμπόδιο στην ταχεία διεκπεραίωση του έργου του. Συχνά η Αρχή αναγκάζεται να αποστέλλει επανειλημμένα υπομνηστικά έγγραφα, προκειμένου να γνωρίσει τη θέση της εμπλεκόμενης υπηρεσίας, σχετικά με μια υπόθεση, αφού καθυστερεί να απαντήσει ή δεν απαντά καθόλου.

ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΔΕΣΜΙΑΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ ΝΑ ΕΦΑΡΜΟΣΕΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΜΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟΝ Σ.τ.Π.⁶⁴

Ο Συνήγορος του Πολίτη έλαβε αναφορά από ομάδα πολιτών οι οποίοι ζητούσαν τη διαμεσολάβησή του για την εφαρμογή αποφάσεων του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Θεσσαλονίκης με αντικείμενο εργασιακά ζητήματα. Συγκεκριμένα, ύστερα από θετική γνωμοδότηση της ολομέλειας του ΑΣΕΠ, εκκρεμούσε μόνον η αποστολή περίληψης των αποφάσεων αυτών στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, προκειμένου να δημοσιευθούν στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Συνήγορος του Πολίτη απέστειλε δύο έγγραφα στον Δήμαρχο Θεσσαλονίκης σχετικά με το θέμα αυτό και στη συνέχεια, προκειμένου να διερευνηθεί η υπόθεση περαιτέρω, απέστειλε κλιμάκιο συνεργατών του στη Θεσσαλονίκη, όπου ο χειριστής-επιστήμονας έγινε δεκτός από τον Γενικό Γραμματέα του Δήμου. Τέλος, ο Συνήγορος του Πολίτη επανήλθε για τρίτη και τελευταία φορά στο ζήτημα, με πόρισμα, όπου ενημέρωνε τον δήμαρχο για τη μελλοντική αντιμετώπιση του ζητήματος. Παρ' όλα αυτά, ο Δήμος Θεσσαλονίκης όχι μόνον αρνήθηκε να εφαρμόσει τις αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου, αλλά και δεν απάντησε ούτε μία φορά στις επιστολές του

⁶⁴ "Ετήσια Έκθεση του 1999" του Συνηγόρου του Πολίτη, σελ. 259.

Συνηγόρου του Πολίτη. Η περίπτωση αυτή της Δημοτικής Αρχής της Θεσσαλονίκης, πέρα από την προφανή παραβίαση της αρχής της νομιμότητας, φέρει το πρόσθετο βάρος της απαξιωτικής συμπεριφοράς και της μη συνεργασίας απέναντι στον θεσμό του Συνηγόρου του Πολίτη. Για τους λόγους αυτούς, συντάχθηκε σχετικό πόρισμα το οποίο και στάλθηκε προς την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας και την ηγεσία του Υπουργείου Εσωτερικών.

3.3. ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ Ή ΠΑΡΕΛΚΥΣΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ

Το Δημοτικό Συμβούλιο ως εκτελεστικό όργανο, είναι αρμόδιο για τη λήψη και υλοποίηση αποφάσεων του συγκεκριμένου Δήμου που υπηρετούν, τα μέλη του οποίου υπέχουν για τις πράξεις και παραλείψεις τους και σ' αυτό συγκαταλέγεται και η μη υλοποίηση εγκριμένης απόφασης που έχει παρθεί.

ΜΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ⁶⁵

Ο Δήμος Κορίνθου φέρεται να κωλυσιεργεί στην εκτέλεση αποφάσεων του Δημοτικού Συμβουλίου αναφορικά με την επιβολή κυρώσεων ή με την αφαίρεση των αδειών λειτουργίας πολυκαταστημάτων, τα οποία παραβίαζαν τις άδειες λειτουργίας τους, διακινώντας προϊόντα που δεν προβλέπονταν στις άδειες αυτές.

Κατά την διερεύνηση της υπόθεσης ζητήθηκε από τον Δήμο Κορινθίων και τη Διεύθυνση Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της Περιφέρειας Πελοποννήσου να αιτιολογήσουν την άρνηση τους να εκτελέσουν τις αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου Κορινθίων, σχετικά με την επιβολή κυρώσεων ή με την αφαίρεση αδειών λειτουργίας των πολυκαταστημάτων.

⁶⁵ "Ειδική Έκθεση Για Τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης του 2000", του Συνηγόρου του Πολίτη, σελ. 44.

Όπως διαπιστώθηκε από την διεξαχθείσα έρευνα, η Διεύθυνση Τοπικής Αυτοδιοίκησης της Περιφέρειας Πελοποννήσου είχε προβεί στις νόμιμες ενέργειες προκειμένου να εκτελεστούν οι σχετικές αποφάσεις σχετικά με τον έλεγχο των αδειών λειτουργίας των πολυκαταστημάτων και την επιβολή κυρώσεων σε περίπτωση παραβίασης τους. Ύστερα από έντονες παρεμβάσεις του Σ.τ.Π. ο Δήμος Κορινθίων προέβη στις απαραίτητες ενέργειες και τα πολυκαταστήματα, τα οποία παραβίαζαν τις άδειες λειτουργίας τους, απέσυραν τελικά όσα εμπορεύματα δεν περιλαμβάνονταν σε αυτές τις άδειες λειτουργίας τους και έτσι δεν χρειάστηκε να επιβληθούν ανακλήσεις.

Η υπόθεση έκλεισε.

3.4. ΜΗ ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ ΣΥΜΒΑΤΙΚΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗΣ

ΜΗ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΑΝΤΙΤΙΜΟΥ ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΩΝ ΩΡΩΝ ΣΕ ΩΡΟΜΙΣΘΙΟΥΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ⁶⁶

Ωρομίσθιοι καθηγητές του Μουσικού Γυμνασίου-Λυκείου Μυτιλήνης κατέθεσαν στον Συνήγορο του Πολίτη αναφορά, διαμαρτυρόμενοι για τη μη καταβολή σε αυτούς του αντιτίμου δεδουλευμένων ωρών, παρά το γεγονός ότι είχαν προσληφθεί στο εν λόγω σχολείο από τον Οκτώβριο του 1998 και είχαν υπογράψει τις σχετικές συμβάσεις για την ανάθεση διδασκαλίας με ωριαία αντιμισθία. Πολλοί, μάλιστα, από αυτούς είχαν μεταβεί στη Μυτιλήνη από άλλα μέρη της Ελλάδας και αντιμετώπιζαν σοβαρό πρόβλημα επιβίωσης.

Ο Συνήγορος του Πολίτη, ερευνώντας τα αίτια της καθυστέρησης, διαπίστωσε ότι αυτή οφειλόταν στην έλλειψη των σχετικών πιστώσεων του προϋπολογισμού του οικονομικού έτους 1998. Προκειμένου να καταβληθούν τα αναλογούντα ποσά, έπρεπε να εγκριθεί ο προϋπολογισμός του οικονομικού έτους 1999

⁶⁶ "Ετήσια Έκθεση του 1999" του Συνηγόρου του Πολίτη, σελ. 260.

(δηλαδή τον Μάρτιο του 1999). Το γεγονός αυτό όμως είχε ως αποτέλεσμα να παραμείνουν απλήρωτοι για αρκετούς μήνες οι ενδιαφερόμενοι καθηγητές.

Ο Συνήγορος του Πολίτη γνωστοποίησε την υπόθεση στο Υπουργείο Παιδείας και τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Λέσβου και ζήτησε να αντιμετωπιστεί με περισσότερη ευαισθησία, συνέπεια και ευσυνειδησία το θέμα των ωρομίσθιων καθηγητών, που ενδεχομένως αφορά ωρομίσθιους καθηγητές και άλλων σχολείων. Ταυτόχρονα επισήμανε την ανάγκη καλύτερης συνεργασίας μεταξύ όλων των συναρμόδιων υπηρεσιών σχετικά με την πρόσληψη, την τοποθέτηση και τη μισθοδοσία των ωρομίσθιων καθηγητών, έτσι ώστε τα απαιτούμενα κονδύλια να εγγράφονται έγκαιρα και κατά προτεραιότητα στον σχετικό ετήσιο προϋπολογισμό. Μια τέτοια αντιμετώπιση του θέματος θα συνέβαλε στην εξάλειψη ή τουλάχιστον στη μείωση παρόμοιων φαινομένων κακοδιοίκησης.

Από τη διενεργηθείσα αλληλογραφία προέκυψε ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1337/73 «περί προϋπολογιστικής αποκέντρωσης», οι πιστώσεις για τις δαπάνες αυτές εγγράφονται στους οικείους προϋπολογισμούς, το δε συγκεκριμένο πρόβλημα προέκυψε λόγω μη σωστής διαχείρισης των υφιστάμενων πιστώσεων και μη σωστής αξιολόγησης των προτεραιοτήτων και των οικονομικών υποχρεώσεων από την πλευρά της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Λέσβου.

Η επίλυση του ζητήματος προωθήθηκε από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους και το Υπουργείο Παιδείας και τον Ιούνιο του 1999 οι ενδιαφερόμενοι ενημέρωσαν τον Συνήγορο του Πολίτη ότι ολοκληρώθηκε με επιτυχία η διαδικασία καταβολής των μισθών τους από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Λέσβου.

3.5. ΑΠΟΧΗ ΑΠΟ ΑΣΚΗΣΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ

ΑΔΥΝΑΜΙΑ ΑΣΚΗΣΗΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ⁶⁷

Η διακοπή της μεταφοράς των μαθητών με δημοτικό λεωφορείο από τον Δήμο Αγίας Παρασκευής έθεσε το ζήτημα της οριοθέτησης του κύκλου αρμοδιότητας μεταξύ των δύο βαθμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Η δωρεάν μεταφορά μαθητών, που κατοικούν μακριά από την έδρα του σχολείου, κατοχυρώνεται στον ν. 1566/85 (αρθ. 2 παρ. 9) και υλοποιείται (σύμφωνα με τον ν.2240/94, άρθρο 6 παρ. 25) με κάθε πρόσφορο μέσο από τους οικείους Ο.Τ.Α. Στην ενδεικτική απαρίθμηση των εναλλακτικών δυνατοτήτων των Ο.Τ.Α. περιλαμβάνονται ιδιότητα, μισθωμένα, αστικά και υπεραστικά μεταφορικά μέσα. Περαιτέρω, με τον ν. 2621/98, η κατανομή των σχετικών πιστώσεων στις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις ανατίθεται στον Γ.Γ. Περιφέρειας (αρθρ.24 στοιχ. α') και οι όροι της μεταφοράς ρυθμίζονται με Κοινή Υπουργική Απόφαση (αρθρ. 24 στοιχ. δ').

Η ισχύουσα ΚΥΑ, ΥΠΕΣΔΔΑ, Οικονομικών και ΥΠΕΠΘ ΙΒ 6071/26-8-98, προβλέπει (άρθρο 1 παρ. 1-4) ότι οι μαθητές της Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίοι κατοικούν σε απόσταση μεγαλύτερη των 1200 μέτρων από το σχολείο τους μεταφέρονται από τους Δήμους ή τις Κοινότητες, εφόσον οι τελευταίοι διαθέτουν ιδιότητα ασφαλή και κατάλληλα μεταφορικά μέσα. Άλλως οι μαθητές εφοδιάζονται με ειδικό μαθητικό δελτίο για τη δημόσια συγκοινωνία και, εάν η μεταφορά είναι αδύνατη λόγω ειδικών συνθηκών, μισθώνεται δημόσιο ή ιδιωτικό μέσο από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση. Στην προκειμένη περίπτωση, ο Δήμος ισχυρίσθηκε ότι η ανάθεση της μεταφοράς εναπόκειται στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, δεδομένου ότι το δημοτικό λεωφορείο παροπλίστηκε λόγω παλαιότητας και οι μαθητές του 9ου Δημοτικού Σχολείου Αγ. Παρασκευής, που έμεναν πέρα από την Λεωφ. Αλ. Παναγούλη, δεν εξυπηρετούνταν από δημόσια

⁶⁷ "Ειδική Έκθεση Για Τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης του 2000", του Συνηγόρου του Πολίτη, σελ. 53.

συγκοινωνία. Πρότεινε δε ως εναλλακτική λύση, αντί της μίσθωσης, την έκτακτη επιχορήγηση της Σχολικής Επιτροπής από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.

Το σχετικό αίτημα διαβιβάστηκε στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αθηνών την 16-11-99, μετά την τηλεφωνική και έγγραφη επικοινωνία του Σ.τ.Π. με τον Δήμο, ενώ το σχολικό έτος είχε αρχίσει δύο μήνες πριν. Η αρμόδια υπηρεσία της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης εισηγήθηκε την αποδοχή του αιτήματος. Εν τω μεταξύ, οι σχετικές με την παιδεία αρμοδιότητες αναμεταβιβάστηκαν από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση στο ΥΠΕΠΘ, με τον ν. 2817/14-3-2000. Τον Απρίλιο του 2000 ετέθη σε κυκλοφορία νέο όχημα από τον Δήμο Αγ. Παρασκευής για τη μεταφορά των μαθητών.

Επτά μήνες μετά την έναρξη του σχολικού έτους η υπόθεση έκλεισε.

3.6. ΠΑΡΑΛΕΙΨΗ ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΗΣ ΝΟΜΙΜΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Η παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας είναι η δεύτερη κατά σειρά μορφή κακοδιοίκησης. Η αδυναμία των επιμέρους υπηρεσιών των ΟΤΑ να αντεπεξέλθουν στο βάρος των αρμοδιοτήτων που τους έχουν εκχωρηθεί από τις κεντρικές κρατικές υπηρεσίες ή και να συντονιστούν μεταξύ τους για τη διεκπεραίωση των υποθέσεων που εκκρεμούν.

ΜΗ ΔΙΑΓΡΑΦΗ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ ΑΠΟΣΥΡΘΕΝΤΟΣ ΑΠΟ ΤΟ 1991⁶⁸

Ο ενδιαφερόμενος με αναφορά του ζήτησε τη διαμεσολάβηση του Συνηγόρου του Πολίτη για τη μη διαγραφή από τα αρχεία της Τροχαίας του ήδη από το 1991 αποσυρθέντος αυτοκινήτου του, καθώς και για τη χρέωση από τη ΔΟΥ Νέου Ηρακλείου τελών κυκλοφορίας για το έτος 1992.

Από τη διερεύνηση της υπόθεσης με τις συναρμόδιες υπηρεσίες, δηλαδή τη Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης

⁶⁸ "Ετήσια Έκθεση του 2000" του Συνηγόρου του Πολίτη, σελ. 263.

Ανατολικής Αττικής, το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και τη Διεύθυνση Πληροφορικής του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών, προέκυψε ότι :

i. Ο πολίτης δεν ενημέρωσε την αρμόδια ΔΟΥ για την απόσυρση του αυτοκινήτου και έτσι χρεώθηκαν τα τέλη κυκλοφορίας για το 1992. Ύστερα από ενέργειες του Συνηγόρου του Πολίτη, η ΔΟΥ εξέδωσε Ατομικό Φύλλο Έκπτωσης, στο οποίο φαίνεται η διαγραφή των τελών κυκλοφορίας για το έτος 1992.

ii. Για τη διαγραφή του αυτοκινήτου από τα αρχεία του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης δεν είχε πραγματοποιηθεί η απαραίτητη διαγραφή από το γενικό αρχείο οχημάτων του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών.

Ύστερα από ενέργειες του Συνηγόρου του Πολίτη, ολοκληρώθηκαν οι απαιτούμενες διαδικασίες και τον Αύγουστο του 1999 έγινε η οριστική διαγραφή του αυτοκινήτου από τα αρχεία του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και της Διεύθυνσης Πληροφορικής του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών.

Σε σχετικό πόρισμα του Συνηγόρου του Πολίτη επισημάνθηκε η διαπιστωθείσα υπερβολική και ανεπίτρεπτη αυτή καθυστέρηση στην αντιμετώπιση και την ολοκλήρωση των διαδικασιών απόσυρσης και διαγραφής του ΙΧ αυτοκινήτου από τις υπηρεσίες του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών, καθυστέρηση που είχε ως αποτέλεσμα την ψυχική και σωματική ταλαιπωρία του πολίτη. Παράλληλα ζητήθηκε η πειθαρχική διερεύνηση της υπόθεσης με σκοπό την απόδοση τυχόν ευθυνών στους υπαίτιους και την αποφυγή εμφάνισης παρόμοιων περιστατικών στο μέλλον. Οι αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών έχουν ήδη ενημερώσει την Αρχή για την πορεία της διενεργούμενης πειθαρχικής διερεύνησης της υπόθεσης.

ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΑΙΔΙΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ

ΣΕ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΕΣ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ⁶⁹

⁶⁹ “Ετήσια Έκθεση του 2000” του Συνηγόρου του Πολίτη, σελ. 264.

Ο Συνήγορος του Πολίτη εξέτασε αναφορά πολίτη ο οποίος διαμαρτυρόταν για τη μη λειτουργία του κρατικού παιδικού σταθμού Λουτρακίου, στον οποίο πήγαινε το παιδί του, κατά τις ημερομηνίες 22 και 23.12.1997, 7.1.1998 και 15.4.1998 (Μ. Τετάρτη).

Από τη διερεύνηση της υπόθεσης προέκυψε ότι ο εν λόγω παιδικός σταθμός πράγματι υπολειτουργούσε κατά τις προαναφερθείσες ημερομηνίες. Συγκεκριμένα, στις 22.12.1997 πραγματοποίησε χριστουγεννιάτικη γιορτή, μετά τη λήξη της οποίας τα νήπια αποχώρησαν με τους γονείς του. Στις 23.12.1997, 7.1.1998 και 15.4.1998, ο σταθμός δεν λειτούργησε, χωρίς να έχει δοθεί σχετική άδεια από την Περιφέρεια Πελοποννήσου.

Σύμφωνα με τον Κανονισμό Λειτουργία Κρατικών Παιδικών Σταθμών και Κρατικών Βρεφονηπιακών Σταθμών, που έχει εκδώσει το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας, και με τον Πρότυπο Κανονισμό Λειτουργίας Δημοτικών Νομικών Προσώπων - Παιδικών και Βρεφονηπιακών Σταθμών του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, ο σταθμός έπρεπε να λειτουργήσει κανονικά στις 22 και 23.12.1997, στις 7.1.1998 και 15.4.1998. Αφού, λοιπόν, οι ενέργειες του παιδικού σταθμού ήταν αντίθετες προς τον κανονισμό λειτουργίας κρατικών παιδικών σταθμών και εφόσον δεν είχε παρασχεθεί σχετική έγγραφη άδεια μη λειτουργίας του τις ημερομηνίες αυτές από την Περιφέρεια Πελοποννήσου, ο Συνήγορος του Πολίτη, ασκώντας τη δυνατότητα που του δίνει ο Ν. 2477/97, άρθρα 3 και 4 λαμβάνοντας υπόψη την κοινωνική σοβαρότητα του θέματος, ζήτησε από τους αρμόδιους φορείς που εποπτεύουν τον ΚΠΣ Λουτρακίου να διενεργήσουν έρευνα των στοιχείων της υπόθεσης με ΕΔΕ προκειμένου να αποδοθούν τυχόν ευθύνες στους υπευθύνους και να αποφευχθούν παρόμοια περιστατικά στο μέλλον.

Ήδη με εντολή της Περιφέρειας Πελοποννήσου προς τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Κορινθίας διενεργείται ένορκη διοικητική εξέταση, η οποία δεν είχε ολοκληρωθεί στις 31.12.1999.

ΑΦΑΙΡΕΣΗ ΠΙΕΣΤΙΚΟΥ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΟΣ ΑΠΟ ΥΔΡΑΓΩΓΕΙΟ, ΜΕ
ΣΥΝΕΠΕΙΑ ΤΗ ΔΙΑΚΟΠΗ ΥΔΡΟΔΟΤΗΣΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗΣ
ΜΟΝΑΔΑΣ ΣΤΗΝ ΑΛΟΝΝΗΣΟ⁷⁰

Στον Συνήγορο του Πολίτη προσέφυγε ο ιδιοκτήτης ξενοδοχειακής μονάδας που βρίσκεται στην Αλόνησο, επειδή, με αναιτιολόγητη απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, αποφασίστηκε η αφαίρεση πιεστικού μηχανήματος από τη δημοτική δεξαμενή Αγίου Ανδρέα το οποίο εξασφάλιζε την υδροδότηση του ξενοδοχείου, παρά το γεγονός ότι η τοποθέτησή του είχε εγκριθεί με την αρ. 7/99 προγενέστερη απόφαση του ίδιου δημοτικού συμβουλίου. Αποτέλεσμα αυτής της απόφασης ήταν να διακοπεί η υδροδότηση και η λειτουργία του ξενοδοχείου.

Ο Συνήγορος του Πολίτη επικοινωνήσε με τον Δήμαρχο Αλοννήσου, από τον οποίο έλαβε τη διαβεβαίωση ότι θα διευθετήσει την υπόθεση και θα εξασφαλίσει την υδροδότηση του ξενοδοχείου. Παρά τη διαβεβαίωση αυτή, δεν έγιναν οι απαιτούμενες ενέργειες και εκπρόσωποι του Συνηγόρου του Πολίτη μετέβησαν στην Αλόνησο προκειμένου να διενεργήσουν αυτοψία και να διαμεσολαβήσουν στο δημοτικό συμβούλιο, με στόχο την εξεύρεση λύσης για το πρόβλημα. Μετά την ολοκλήρωση των συνομιλιών, ο Δήμαρχος δεσμεύθηκε να προωθήσει θετική εισήγηση ώστε να αποκατασταθεί η ομαλή υδροδότηση του ξενοδοχείου. Στη συνέχεια όμως και αντίθετα με όσα συμφωνήθηκαν, το δημοτικό συμβούλιο αρνήθηκε να αποκαταστήσει την υδροδότηση, διαψεύδοντας την ύπαρξη συμφωνίας με τον Συνήγορο του Πολίτη.

Η παράλειψη των νόμιμων οφειλόμενων ενεργειών καταγγέλθηκε από τον Συνήγορο του Πολίτη στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας Θεσσαλίας, ο οποίος δεσμεύθηκε να εξετάσει την υπόθεση, να διατάξει αυτοψία από τις τεχνικές υπηρεσίες των δήμων και κοινοτήτων και να δώσει οριστική λύση στο αίτημα της απρόσκοπτης υδροδότησης του ξενοδοχείου, υποκαθιστώντας, εφόσον χρειαστεί, τον δήμο, ο οποίος, με βάση το άρθρο 24 του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα, έχει την υποχρέωση για την κατασκευή, τη συντήρηση και

⁷⁰ "Ετήσια Έκθεση του 2000" του Συνηγόρου του Πολίτη, σελ. 263.

τη λειτουργία των συστημάτων άρδευσης, ύδρευσης και αποχέτευσης. Στην υπόθεση αυτή, οι πράξεις του δημοτικού συμβουλίου, δηλαδή η αφαίρεση του πιεστικού μηχανήματος και η παράλειψη εξασφάλισης νερού σε δημότη, αφενός μεν δεν εναρμονίζονται προς τη βασική αρχή της χρηστής διοίκησης που πρέπει να διέπει τη δράση των οργάνων των ΟΤΑ αφετέρου δε συνιστούν χαρακτηριστική περίπτωση κατάχρησης εξουσίας και οδηγούν στην καταστροφή της συγκεκριμένης επιχείρησης, με προφανείς δυσμενείς επιπτώσεις όχι μόνο για τη συγκεκριμένη επιχείρηση, αλλά και για την ανάπτυξη του τουρισμού στο νησί. Στις 31.12.1999 η υπόθεση εκκρεμούσε.

3.7. ΚΑΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕΤΑΞΥ ΠΟΛΙΤΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΛΑΝΘΑΣΜΕΝΗ ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΣΤΙΜΟΥ ΓΙΑ ΠΑΡΑΝΟΜΗ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗ⁷¹

Πολίτης έλαβε ειδοποιητήριο για καταβολή προστίμου για αυτοκίνητο ΙΧ που δεν της ανήκει, αλλά που είχε αριθμό κυκλοφορίας παρόμοιο με εκείνο του δικού της αυτοκινήτου. Ο αριθμός που αναφερόταν στις κλήσεις αντιστοιχούσε σε αυτοκίνητο άλλης ιδιοκτήτριας, γεγονός που βεβαιώθηκε από το επαρχείο της Κω με έγγραφό του προς την πολίτιδα, ύστερα από αίτηση της τελευταίας. Επειδή η πολίτης πιθανολόγησε ότι η βεβαίωση της οφειλής στο όνομά της έγινε από ανθρώπινο λάθος, απευθύνθηκε στον Συνήγορο του Πολίτη και ζήτησε την παρέμβασή του προκειμένου να απαλλαγεί από κάθε απαίτηση.

Ο Συνήγορος του Πολίτη παρενέβη διαμεσολαβητικά στον Δήμο Αθηναίων, ο οποίος είχε αποστείλει την κλήση, και ζήτησε τη διαγραφή του προστίμου μετά την αποστολή των στοιχείων της ενδιαφερόμενης και του αυτοκινήτου. Με κάποια καθυστέρηση, επιτεύχθηκε η ζητούμενη διαγραφή.

⁷¹ "Ετήσια Έκθεση του 2000" του Συνηγόρου του Πολίτη, σελ. 263.

ΑΠΩΛΕΙΑ ΑΤΟΜΙΚΟΥ ΦΑΚΕΛΟΥ – ΛΑΝΘΑΣΜΕΝΗ
ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΔΕΙΑΣ ΟΔΗΓΗΣΗΣ⁷²

Πολίτης, με αναφορά της στον Συνήγορο του Πολίτη, διαμαρτυρήθηκε για την ταλαιπωρία που είχε υποστεί κατά την επανέκδοση, λόγω απώλειας, της άδειας οδήγησης της. Στη νέα άδεια οδήγησης που της χορηγήθηκε από τη Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αθηνών-Πειραιώς αναγραφόταν ο κωδικός αριθμός «002», ένδειξη που σημαίνει ότι πρέπει να οδηγεί με ακουστικά, ενώ στην αρχική της άδεια υπήρχε η ένδειξη ότι πρέπει να οδηγεί μόνο με γυαλιά. Με δεδομένη την ήδη υπάρχουσα καταχώριση στα μηχανογραφικά αρχεία της υπηρεσίας, η διαγραφή του κωδικού καθιστούσε αναγκαία την παραπομπή της ενδιαφερόμενης σε επιτροπή ιατρών, στην οποία καλούνταν να προσκομίσει και ακουόγραμμα από δημόσιο νοσοκομείο.

Κατά τη διερεύνηση της υπόθεσης από τον χειριστή-επιστήμονα του Κύκλου, καθώς και από επιτόπια επίσκεψη στις αρμόδιες υπηρεσίες, προέκυψε ότι μόνο από τον ατομικό φάκελο μπορούσαν να διασταυρωθούν τα στοιχεία της αρχικής άδειας, αφού το μηχανογραφικό αρχείο που τηρείται στην αρμόδια υπηρεσία περιέχει μόνο την τελευταία εγγραφή, στην οποία αναγράφονται τα στοιχεία του αντιγράφου και όχι της αρχικής άδειας. Κατά συνέπεια, δεν μπορούσε να αποδειχθεί ο ισχυρισμός της ενδιαφερόμενης. Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με το Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών, στις παλαιές άδειες οδήγησης ο κωδικός «002» σημαίνει οδήγηση με γυαλιά, ενώ στις νέου τύπου άδειες οδήγησης σημαίνει οδήγηση με ακουστικά.

Νέα περιπλοκή του θέματος προέκυψε από το γεγονός ότι, όταν η πολίτης παρουσιάστηκε στην αρμόδια επιτροπή των ιατρών προκειμένου να αναγραφεί η σωστή ένδειξη στην άδεια οδήγησης, πληροφορήθηκε με έκπληξη ότι το ακουόγραμμα που προσκόμισε αφενός δεν ήταν πρόσφατο, επειδή δεν είχε

⁷² “Ετήσια Έκθεση του 2000” του Συνηγόρου του Πολίτη, σελ. 262.

εκδοθεί τον Μάιο 1999, και αφετέρου δεν είχε εκδοθεί από πανεπιστημιακή κλινική, αλλά απλώς από δημόσιο νοσοκομείο.

Ύστερα από νέα παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη, έγινε τελικά αποδεκτή η λύση που υπέδειξε η Αρχή και αντικαταστάθηκε η άδεια οδήγησης.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η έννοια της αυτοδιοίκησης είναι αναμφισβήτητα πολύ σημαντική. Οι πολίτες οργανώνονται πολύ καλύτερα με το να διαμορφώνουν οι ίδιοι με τη βοήθεια των δήμων και νομαρχιών τους τη ζωή τους. Αυτή είναι και η έννοια της τοπικής αυτοδιοίκησης. Το κράτος παύει να είναι υδροκεφαλικό, διανέμονται οι εξουσίες, τα δικαιώματα σε υποχρεώσεις σε όλη την περιφέρεια. Δεν παύουν όμως να υπάρχουν προβλήματα.

Οι ανάγκες του πολίτη δεν ικανοποιούνται συχνά και αυτό γιατί η γραφειοκρατία είναι έντονη, οι νόμοι είναι στατικοί, επικρατεί ένα νομικίστικο πνεύμα, αρκετές φορές οι υπάλληλοι στερούνται ενημέρωσης, η κρατική μηχανή αδιαφορεί και δεν μεριμνά για την στελέχωση των υπηρεσιών με υλικοτεχνική υποδομή. Επιπλέον, η εξάρτηση από το κέντρο είναι υπερβολική, χωρίς να δίνεται η δυνατότητα της απόλυτης αυτονομίας. Η ειδίκευση του υπαλλήλου είναι ελλιπής, επειδή ο ίδιος αδιαφορεί να συμβαδίζει με τις τεχνολογικές εξελίξεις. Η μονιμότητα της θέσης του και η έλλειψη ελέγχου από την υπηρεσία του και από το κράτος, τον αποτρέπει από το να δείχνει ο ίδιος ενδιαφέρον για τη δουλειά του και από το να δημιουργεί ο ίδιος κίνητρα προκειμένου να γίνει καλύτερος.

Έτσι, παρατηρείται καθυστέρηση σε σχέση με τη διεκπεραίωση υποθέσεων, απομονώνονται περιοχές, δημιουργείται ένα κλίμα δυσπιστίας προς το δημόσιο, το άτομο αισθάνεται ανασφάλεια και παραμελημένο από το κράτος αφού στην ίδια του την περιφέρεια αδυνατεί να εξυπηρετηθεί. Η αδυναμία αυτή του συγκεντρωτικού δημοσίου μηχανισμού να ανταποκριθεί στις πληθώρες ανάγκες και απαιτήσεις του κοινωνικού συνόλου, αποτέλεσε την αφορμή στην αναζήτηση λύσεων και διεξόδων, ώστε να μπορεί να μετατραπεί από «χώρο απαραβίαστο» σε χώρο «ανοιχτό».

Προκειμένου να αντιμετωπισθούν τα προβλήματα αυτά, ιδρύθηκε ο θεσμός του Συνηγόρου του Πολίτη. Ο θεσμός αυτός, ως νομική πανοπλία, συμβάλει το δημόσιο συμφέρον να βρει το νομικό του έρεισμα και προστασία για την διαφύλαξη των πραγματικών συμφερόντων του πολίτη. Προσπαθεί να δημιουργήσει μια σχέση εμπιστοσύνης ανάμεσα στον πολίτη και στο δημόσιο με τη διαμεσολαβητική του παρέμβαση. Η επιτυχημένη του δράση αποδεικνύεται από την πληθώρα αναφορών που εισρέουν σ' αυτόν και γενικότερα από την επίτευξη των στόχων που θέτει κάθε χρόνο. Το κράτος έχει συνειδητοποιήσει την ανάγκη εκσυγχρονισμού και λήψης κατάλληλων μέτρων ώστε να περιοριστούν – ελαχιστοποιηθούν οι πολύπλοκες και χρονοβόρες διαδικασίες που ταλαιπωρούν τους πολίτες. Κάτω από αυτή την σκέψη, πορεύεται στη ίδρυση των λεγόμενων “Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών”, τα οποία θα βοηθήσουν τον πολίτη στις υποθέσεις του σχετικά με το δημόσιο.

Οι θεσμοί αυτοί είναι αναμφίβολα σημαντικοί στην προσπάθεια που έχει ξεκινήσει από την πλευρά του το κράτος, αλλά δεν επαρκούν. Για την εύρυθμη λειτουργία των ΟΤΑ χρειάζεται μεταρρύθμιση στη δημόσια διοίκηση και οι ίδιοι οι φορείς να αναπροσαρμόσουν ριζικά τη φύση και το ρόλο τους στις νέες συνθήκες. Μερικοί τρόποι επίτευξης της αλλαγής είναι οι εξής :

- Η υποχρεωτική παρακολούθηση σεμιναρίων στα πλαίσια εκσυγχρονισμού και ενημέρωσης των υπαλλήλων, ο καθένας στον τομέα του, αλλά και των αιρετών
- Η δημιουργία κατάστασης-πρότυπο βάσει αυτής να κατευθύνονται προκειμένου να επιλύουν τις υποθέσεις ταχύτερα,
- Αντικειμενικές αξιολογήσεις και προαγωγές,
- Καλλιέργεια μιας σχέσης παραπάνω από τα υπαλληλικά δεδομένα,
- Ικανοποιητικές συνθήκες εργασίας,
- Δημιουργία ομαδικού πνεύματος στους υπαλλήλους,
- Επιβολή ποινών στους παραβάτες – υπαλλήλους της κάθε υπηρεσίας,

- Συστηματικός και αμερόληπτος έλεγχος της κεντρικής διοίκησης ως προς τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Οι ΟΤΑ, «απαραίτητοι κρίκοι μιας αδιάκοπης αλυσίδας νομιμοποίησης» της κρατικής εξουσίας, ως αναγκαίες βαθμίδες για την «κλιμακωτή» ανοικοδόμηση μιας πολυεπίπεδης δημοκρατίας από τα κάτω προς τα πάνω, χρειάζονται παρακολούθηση και καθοδήγηση, ώστε να μπορέσουν να αναπτυχθούν, ωριμάσουν και αναπτύξουν τις δικές τους πρωτοβουλίες.

Ο Συνήγορος του Πολίτη με τη διαμεσολαβητική του πράξη προσφέρει αφιλοκερδώς και αμερόληπτα τη σημαντική αυτή βοήθεια ελέγχου, ως ανεξάρτητη διοικητική αρχή, με φανερά αποτελέσματα.

Οι πολίτες, αποδέκτες των «πταισμάτων» και «λαθών» της Διοίκησης, παύουν σιγά-σιγά να νιώθουν ότι είναι αμέτοχοι σε ζητήματα και ενέργειες που τους αφορούν άμεσα. Εισπράττουν την έγκυρη πληροφόρηση των δικαιωμάτων αλλά και υποχρεώσεών τους, διεκδικούν την άμεση διεκπεραίωση των υποθέσεών τους, απαλλάσσονται από την χρόνια ταλαιπωρία αναζήτησης λύσεων των δίκαιων αιτημάτων τους και το κυριότερο αισθάνονται ότι αντιμετωπίζονται ισότιμα από την πολιτεία. Ο Συνήγορος του Πολίτη είναι μία όαση στο χαοτικό διοικητικό σύστημα και σύμμαχος των πολιτών, στην προσπάθεια και στο δίκαιο αγώνα τους. Η ουσία του θεσμού δεν είναι τόσο η λύση της υπόθεσης του πολίτη που εκκρεμεί, που αναμφίβολα είναι και ο σκοπός του, όσο η ικανοποίηση της ανάγκης των πολιτών να νιώσουν ότι υπάρχει «κάποιος» που ενδιαφέρεται για αυτούς, χωρίς να ζητάει «κάτι» ως αντάλλαγμα.

Ευχής έργον θα ήταν οι ενέργειες αυτές του Συνηγόρου του Πολίτη και κάθε Ανεξάρτητης Διοικητικής Αρχής, να «ξυπνήσουν» τη διοίκηση και να αποτελέσουν την αφορμή, για μια ριζική αλλαγή της δομής και οργάνωσής της και κυρίως να υπενθυμίσει στη διοίκηση τον πρωταρχικό ρόλο και σκοπό της :

Η εξυπηρέτηση του Πολίτη

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ❖ Marília Crespo Allen, “European Ombudsman and National Ombudsman or Similar Bodies”, 2001.
- ❖ Μ. Αντωνόπουλος, “Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές”, Εκδόσεις Σάκκουλα, 1995.
- ❖ Ν. Αρώνη, “Ombudsman : Ο Προστάτης του Πολίτη”, 1975.
- ❖ Υ. Battis, “Νομικά προβλήματα της πολεοδομίας στην Δημοκρατία”, Δακτυλογραφημένη αφήγηση που αναπτύχθηκε στη Νομική Σχολή του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, 1982.
- ❖ Tony Byrne, “Local Government in Britain”.
- ❖ J. Chevallier, “Reflexions sur l’istitution des autorites administratives independantes”, JCP Doctrine, 1986, I 3254.
- ❖ Άρθρο του Colliard στο βιβλίο των Colliard-Timsit, “Les autorites administratives independantes », ed. PUF 1988.
- ❖ Ν. Διαμαντούρος, Περιοδικό Οικονομικός Ταχυδρόμος, 16/02/02.
- ❖ Ν. Διαμαντούρος – Ν. Μουζέλης – Π. Βασιλόπουλος, “Ο Συνήγορος του Πολίτη : Η Δημοκρατία σε Βάθος”, 2000.
- ❖ Ν. Κουλούρης, “Οι Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές : Τα αλλοδαπά πρόσωπα και τα ημεδαπά κακέκτυπα”, Διοικητική Δίκη 5, 1993.
- ❖ Α. Μακρυδημήτρης – Χ. Χρυσανθάκης – Ν. Κουλούρης – Α. Οικονόμου – Ε. Σπηλιωτόπουλος, “Ombudsman : Ο Έλεγχος της Κακοδιοίκησης στην Ελλάδα και στην Ευρώπη”, 1996.
- ❖ Π. Παραρά, “Η Επιστροφή του Corporatisme στη Γαλλία. Σύμμεικτα προς τιμή Φ. Θ. Βεγλερή”, εκδόσεις Α. Σάκκουλα, 1988.
- ❖ Κ. Ρεμέλης, “Περιβάλλον και Τ.Α. : Αρμοδιότητες των Ο.Τ.Α. σε θέματα χωροταξίας, πολεοδομίας και περιβάλλοντος”, 1989.

- ❖ Μ. Στασινόπουλου, “Δίκαιο των Διοικητικών Πράξεων”, 1982.
- ❖ Criton G. Tomaritis, “The Institution of Ombudsman in the English Legal System and especially that of Cyprus”, 1983.
- ❖ “Ετήσια Έκθεση του 1998”, του Συνηγόρου του Πολίτη.
- ❖ “Ετήσια Έκθεση του 1999”, του Συνηγόρου του Πολίτη.
- ❖ “Ετήσια Έκθεση του 2000”, του Συνηγόρου του Πολίτη.
- ❖ “Ειδική Έκθεση για τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης του 2000”, του Συνηγόρου του Πολίτη.
- ❖ Φυλλάδιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, “The European Ombudsman. The First Mandate”.
- ❖ Φυλλάδιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, “Ο Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής – Προστάτης των Πολιτών στα Πλαίσια της Διοίκησης της Ε.Ε.”, 1999.

Ευχαριστούμε ιδιαιτέρως τους :

- ❖ Αλίκη Κουτσουμάρη, Βοηθός Συνήγορος στον Κύκλο Σχέσεων Κράτους-Πολίτη,
- ❖ Βιργινία Νάκου, υπάλληλος στις διοικητικές υπηρεσίες στον Σ.τ.Π.,
- ❖ Αικατερίνη Καλλιοντζή, Ειδικός Επιστήμονας στον Κύκλο Σχέσεων Κράτους-Πολίτη,
- ❖ Δημήτρης Χριστόπουλος, Ειδικός Επιστήμονας στον Κύκλο Σχέσεων Κράτους-Πολίτη,

για τον πολύτιμο χρόνο και σημαντική βοήθειά τους.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	1
ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄	
1. ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ.....	6
1.1. ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΩΝ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ.....	8
2. ΘΕΣΜΟΣ ΤΟΥ ΟΜΒΥΔΣΜΑΝ.....	9
2.1. Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΟΥ ΟΜΒΥΔΣΜΑΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ.....	10
3. ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΗΣ.....	18
3.1. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΕΥΡΩΠΑΙΟ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΗ.....	19
3.2. ΟΙ ΕΞΟΥΣΙΕΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΙΟΥ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΗ.....	19
3.3. ΕΙΔΗ ΠΑΡΑΔΕΚΤΩΝ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΩΝ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΙΟΥ ΔΙΑΜΕΣΟ- ΒΗΤΗ.....	20
3.4. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΕΡΓΟ ΠΟΥ ΕΠΙΤΕΛΕΣΕ Ο ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΗΣ ΑΠΟ 01.01.02 - 31.01.02.....	21
3.5. ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΕΥΡΩΠΑΙΟΥ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΗ.....	26
3.6. ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΕΘΝΙΚΟΥΣ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΕΣ ΚΑΙ ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑ- ΝΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗ.....	28
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄	
1. ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ.....	29
1.1. ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ Σ.τ.Π.....	29
1.2. ΥΠΟΔΟΜΗ ΤΟΥ Σ.τ.Π.....	32
1.3. ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ ΤΗΣ ΗΓΕΣΙΑΣ ΤΟΥ Σ.τ.Π.....	32
1.4. ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ.....	33
1.5. ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΟΥ Σ.τ.Π.....	35
1.6. ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΘΕΣΜΙΚΩΝ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ.....	36
1.7. ΚΥΚΛΟΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ Σ.τ.Π.....	38
1.7.α. Κύκλος Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.....	39
1.7.β. Κύκλος Κοινωνικής Προστασίας.....	40
1.7.γ. Κύκλος Ποιότητας Ζωής.....	42
1.7.δ. Κύκλος Σχέσεων Κράτους-Πολίτη.....	43
1.7.ε. Γραμματεία.....	45
1.8. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ ΠΟΥ ΚΑΤΟΙΚΟΥΝ ΕΚΤΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ.....	47
1.9. ΠΑΡΑΛΛΗΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ.....	49
1.10. ΤΡΟΠΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΜΕ ΤΟΝ Σ.τ.Π.....	53
1.10.α. Γραπτές Αναφορές.....	53
1.10.β. Προφορικά Ερωτήματα.....	55
1.10.γ. Το Ελάχιστο Περιεχόμενο της Αναφοράς.....	55
1.10.δ. Υπηρεσία Εξυπηρέτηση Πολιτών.....	56
1.11. ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ ΑΝΑΦΟΡΩΝ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ.....	57

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ.....

1. ΚΥΚΛΟΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ.....	60
1.1. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑΣ.....	60
1.2. ΚΑΤΑΧΡΗΣΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΗΣ ΕΥΧΕΡΕΙΑΣ - ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ.....	62
1.3. ΙΣΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΣ.....	65
1.4. ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ.....	67
1.5. ΑΠΡΟΘΥΜΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΣΥΝΗΓΟΡΟ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ.....	68
1.6. ΠΑΙΔΕΙΑ.....	73
1.7. ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ.....	74
2. ΚΥΚΛΟΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ.....	75
2.1. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ - ΚΑΚΟΔΙΟΙΚΗΣΗ.....	75
2.2. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΡΥΜΟΤΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ.....	76
2.3. ΑΔΕΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ Ο.Τ.Α.....	81
2.4. ΑΔΕΙΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ.....	83
2.5. ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ.....	85
2.6. ΜΗ ΤΗΡΗΣΗ ΣΥΜΒΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ.....	90
2.7. ΠΑΡΑΝΟΜΕΣ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΕΣ ΑΔΕΙΕΣ, ΑΥΘΑΙΡΕΤΑ, ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΕΙΣ.....	92
2.8. ΘΕΜΑΤΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΟΥΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ.....	96
2.9. ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ, ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ.....	97
2.10. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΓΡΩΝ ΚΑΙ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ.....	100
3. ΚΥΚΛΟΣ ΣΧΕΣΕΩΝ ΚΡΑΤΟΥΣ - ΠΟΛΙΤΗ.....	105
3.1. ΜΗ ΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΗΣ ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑΣ.....	105
3.2. ΚΑΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΟΥ Σ.τ.Π. ΜΕ ΤΟΥΣ Ο.Τ.Α.....	107
3.3. ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ Ή ΠΑΡΕΛΚΥΣΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ.....	108
3.4. ΜΗ ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ ΣΥΜΒΑΤΙΚΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗΣ.....	109
3.5. ΑΠΟΧΗ ΑΠΟ ΑΣΚΗΣΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ.....	111
3.6. ΠΑΡΑΛΕΙΨΗ ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΗΣ ΝΟΜΙΜΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ.....	112
3.7. ΚΑΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕΤΑΞΥ ΠΟΛΙΤΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ.....	116
ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	119
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	122
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι.....	126
ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ.....	126
α) ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 2477	
β) ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 2623	
γ) Π.Δ. ΥΠ' ΑΡΙΘ. 273	

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 59

19 Απριλίου 1997

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 2477

Συνήγορος του Πολίτη και Σώμα Επιθεωρητών
Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης.Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'
Ο ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗΆρθρο 1
Τίτρωση - Αποστολή

1. Συνιστάται ανεξάρτητη διοικητική αρχή που ονομάζεται "Συνήγορος του Πολίτη" και έχει ως αποστολή τη διαμεσολάβηση μεταξύ των πολιτών και των δημοσίων υπηρεσιών, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των Ν.Π.Δ.Δ. και των επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας, όπως αυτές καθορίζονται στο άρθρο 3 παρ. 1 του παρόντος, για την προστασία των δικαιωμάτων του πολίτη, την καταπαλέμηση της κακοδιοίκησης και την τήρηση της νομιμότητας.

2. Ο Συνήγορος του Πολίτη δεν υπόκειται σε έλεγχο από κυβερνητικό όργανο ή διοικητική αρχή.

3. Ο Συνήγορος του Πολίτη επικουρείται από τέσσερις (4) Βοηθούς Συνήγορους. Κατά την άσκηση των καθηκόντων τους απολαύουν προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας.

Ο Συνήγορος του Πολίτη και οι Βοηθοί Συνήγοροι δεν ειθύνονται, δεν δίδονται και δεν εξετάζονται για γνώμη που διατύπωσαν ή πράξη που εξετέλεσαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Δίωξη επιτρέπεται κατόπιν εγκλήσεως μόνο για σκεπαστική δυσφήμιση, εξαβρίση ή παραβίαση του απορρήτου.

Ο Συνήγορος του Πολίτη, οι Βοηθοί Συνήγοροι, οι ειδικοί επιστήμονες και οι απασχασμένοι υπάλληλοι με προσόντα ειδικών επιστημών, σε περίπτωση που

δίδονται ή ενάγονται για πράξη ή παράλειψη κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, μπορεί να παρίστανται ενώπιον των δικαστηρίων με μέλη του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

4. Ο Συνήγορος του Πολίτη υποστηρίζεται από τριάντα (30) ειδικούς επιστήμονες, σαράντα (40) απασχασμένους υπαλλήλους με προσόντα ειδικού επιστήμονα και Γραμματεία.

5. Οι απαιτούμενες πιστώσεις για τη λειτουργία της αρχής εγγράφονται σε ειδικό φάκελο, που ενσωματώνεται στον ετήσιο προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Διατάκτης της δαπάνης είναι ο Συνήγορος του Πολίτη ή ο αναπληρωτής του.

Άρθρο 2
Εκλογή - Θητεία

1. Ος Συνήγορος του Πολίτη και Βοηθοί Συνήγοροι επιλέγονται πρόσωπα εγνωσμένου κύρους, που διαθέτουν υψηλή επιστημονική κατάρτιση και απολαύουν ευρείας κοινωνικής αποδοχής.

2. Ο Συνήγορος του Πολίτη επιλέγεται από το Υπουργικό Συμβούλιο μετά από προηγούμενη γνώμη της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κανονισμό της Βουλής και διορίζεται με προεδρικό διάταγμα.

Οι Βοηθοί Συνήγοροι, μεταξύ των οποίων και ο αναπληρωτής του Συνηγόρου του Πολίτη, διορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, μετά από πρόταση του Συνηγόρου του Πολίτη.

Αναπλήρωση του Συνηγόρου του Πολίτη χωρεί εφόσον αδυνατεί να ασκήσει τα καθήκοντά του για οποιονδήποτε λόγο.

3. Η θητεία του Συνηγόρου του Πολίτη και των Βοηθών Συνηγόρων είναι πενταετής. Επανεκλογή του ίδιου προσώπου ως Συνηγόρου του Πολίτη δεν επιτρέπεται. Η

πρώτη λήξη της θητείας του Συνηγόρου του Πολίτη, για οποιονδήποτε λόγο, επιφέρει αυτοδίκαια και τη λήξη της θητείας των Βοηθών Συνηγόρων.

4. Ο Συνηγόρος του Πολίτη δύναται να παύσει με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου και προηγούμενη γνώμη της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας, για ανικανότητα εκτέλεσης των καθηκόντων του λόγω νοσού ή αναπηρίας, σωματικής ή πνευματικής.

Οι Βοηθοί Συνήγοροι μπορεί να παύσουν με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, μετά από πρόταση του Συνηγόρου του Πολίτη για ανικανότητα εκτέλεσης των καθηκόντων τους, λόγω νοσού ή αναπηρίας, σωματικής ή πνευματικής, καθώς και για ανεπάρκεια κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

3. Κατά τη διάρκεια της θητείας του Συνηγόρου του Πολίτη και των Βοηθών Συνηγόρων αναστέλλεται η άσκηση οποιουδήποτε άλλου δημοσίου λειτουργήματος. Ο Συνηγόρος του Πολίτη και οι Βοηθοί Συνήγοροι δεν επιτρέπεται να ασκούν καμία επαγγελματική δραστηριότητα ή να αναλαμβάνουν άλλα καθήκοντα, αμειβόμενα ή μη, στο δημόσιο ή ιδιωτικό τμήμα.

6. Βουλευτής που εκλεγεται ως Συνηγόρος του Πολίτη ή Βοηθος Συνηγόρος οφείλει να παραιτηθεί από τη βουλευτική ιδιότητα προτού αναλάβει καθήκοντα.

7. Οι αποδοχές του Συνηγόρου του Πολίτη και των Βοηθών Συνηγόρων καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομικών, κατά παρέκκλιση των διατάξεων που ισχύουν

Άρθρο 3 Αρμοδιότητες

1. Ο Συνηγόρος του Πολίτη είναι αρμόδιος για θέματα που ανάγονται στις υπηρεσίες: α) του Δημοσίου, β) των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης α και β βαθμίδας, γ) των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και δ) των επιχειρήσεων κοινής ωφελειας που απασχολούνται με: ι) τη διύληση και διανομή ύδατος, την αποχέτευση και απαγωγή ακαθάρτων υδάτων και λυμάτων, ιι) τη διανομή ηλεκτρικού ρεύματος και καυσίμου αερίου, ιιι) τη μεταφορά προσώπων και αγαθών από την ξηρά, τη θάλασσα και τον αέρα και ιιιι) τις τηλεπικοινωνίες και τα ταχυδρομεία. Όπου στον παρόντα νόμο αναφέρεται ο όρος "δημόσια υπηρεσία ή δημόσιες υπηρεσίες νοούνται οι αναφερόμενες στο προηγούμενο εδάφιο της παραγράφου αυτής.

2. Την αρμοδιότητα του δεν υπαγορεύονται οι υπουργοί και υφυπουργοί ως προς τις πράξεις που ανάγονται στη διαχείριση της πολιτικής λειτουργίας, τα θρησκευτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, οι δικαστικές αρχές, οι στρατιωτικές υπηρεσίες ως προς τα θέματα που αφορούν την εθνική άμυνα και ασφάλεια, η Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών, οι υπηρεσίες του Υπουργείου Εξωτερικών για δραστηριότητες που ανάγονται στην εξωτερική πολιτική ή στις διεθνείς σχέσεις της χώρας, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους και οι ανεξαρτητές δικαστικές αρχές ως προς την κύρια λειτουργία τους.

Ο Συνηγόρος του Πολίτη δεν επιλαμβάνεται υποθέ-

σεων που αφορούν την κρατική ασφάλεια. Δεν υπαγορεύονται επίσης στην αρμοδιότητά του θέματα που αφορούν την υπηρεσιακή κατάσταση του προσωπικού των δημοσίων υπηρεσιών.

2. Ο Συνηγόρος του Πολίτη ερευνά ατομικές διοικητικές πράξεις ή παραλείψεις ή υλικές ενέργειες οργάνων των δημοσίων υπηρεσιών που παραβιάζουν δικαιώματα ή προσβάλλουν νόμιμα συμφέροντα φυσικών ή νομικών προσώπων.

Ιδίως ερευνά τις περιπτώσεις κατά τις οποίες όργανο δημόσιας υπηρεσίας, ατομικό ή συλλογικό:

ι) προσβάλλει, με πράξη ή παραλείψη, δικαίωμα ή συμφέρον προστατευόμενο από το Σύνταγμα και το νόμο.

ii) αρνείται να εκπληρώσει συγκεκριμένη υποχρέωση που επιβάλλεται από τελεσίδικη δικαστική απόφαση.

iii) αρνείται να εκπληρώσει συγκεκριμένη υποχρέωση που επιβάλλεται από διαταγή νόμου ή από ατομική διοικητική πράξη.

iv) ενεργεί ή παραλείπει νομίμη οφειλούμενη ενέργεια, κατά παραβίαση των αρχών της χρηστής διοίκησης και της διαφάνειας ή κατά κατοχή εξουσίας.

3. Ο Συνηγόρος του Πολίτη δεν επιλαμβάνεται υποθέσεων που εκκρεμούν ενώπιον δικαστικής αρχής.

4. Ο Συνηγόρος του Πολίτη συντονίζει το έργο των Βοηθών Συνηγόρων. Επίσης, εποπτεύει και κρατείται τους ειδικούς επιστημονές και το προσωπικό της Γραμματείας.

Είναι πειθαρχικός προϊστάμενος του επιστημονικού και διοικητικού προσωπικού και μπορεί να επιβάλλει ποινή επιπλήξης ή προσημοίως έως τις αποδοχές ενός (1) μηνός.

Μπορεί να εξουσιοδοτεί έναν ή περισσότερους από τους Βοηθούς Συνήγορους και τους προϊσταμένους υπηρεσιακών μονάδων να υπογράφουν έγγραφα ή να προβαίνουν σε άλλες ενέργειες.

5. Ο Συνηγόρος του Πολίτη συντάσσει ετήσια έκθεση, στην οποία εκθέτει το έργο της Αρχής, παρουσιάζει τις σημαντικότερες υποθέσεις και διατυπώνει προτάσεις για τη βελτίωση των δημοσίων υπηρεσιών και αναγκαίες νομοθετικές ρυθμίσεις.

Η έκθεση του Συνηγόρου του Πολίτη υποβάλλεται το Μάρτιο κάθε έτους στον Πρωθυπουργό και τον Πρόεδρο της Βουλής και κοινοποιείται στον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Ο Συνηγόρος του Πολίτη μπορεί να υποβάλλει στον Πρωθυπουργό, τον Πρόεδρο της Βουλής και να κοινοποιεί στον κατά περίπτωση αρμόδιο υπουργό, εκθέσεις κατά τη διάρκεια του έτους. Η ετήσια έκθεση του Συνηγόρου συζητείται σε ειδική συνεδρίαση της Ολομέλειας της Βουλής κατά τα προβλεπόμενα στον Κανονισμό της και δημοσιεύεται σε ειδική έκδοση του Εθνικού Τυπογραφείου.

Άρθρο 4 Καθκοντα έρευνας

1. Ο Συνηγόρος του Πολίτη επιλαμβάνεται κάθε θέματος που εμπίπτει στις αρμοδιότητές του, ύστερα από ενυπόγραφη αναφορά κάθε άμεσα ενδιαφερόμενου φυσικού ή νομικού προσώπου ή ενώσεως, προσώπων. Επίσης, δύναται να επιληφθεί αυτεπαγγέλτως υποθέ-

σεων που έχουν προκαλέσει ιδιαίτερο ενδιαφέρον της κοινής γνώμης.

2. Ο Συνήγορος του Πολίτη δεν επιλαμβάνεται περιπτώσεων, κατά τις οποίες η διοικητική ενέργεια έχει γεννησει δικαιώματα ή έχει δημιουργήσει ευνοϊκές καταστάσεις υπέρ τρίτων, που ανατρέπονται μόνο με δικαστική απόφαση, εκτός εάν προφανώς συντρέχει περαιομία ή έχουν σχέση κατά το κύριο αντικείμενό τους με την προστασία του περιβάλλοντος.

3. Η αναφορά υποβάλλεται μέσα σε έξι (6) μήνες αφοτου ο ενδιαφερόμενος ελαβε γνώση των ενεργειών ή παραλείψεων για τις οποίες προσφεύγει στο Συνήγορο του Πολίτη, κατοχωρείται δε σε ειδικό μητρώο. Η υποβολή της δεν εξαρτάται από την παραλληλή άσκηση αιτησης θεραπειας ή ιεραρχικής προσφυγής και δεν δισκοπτεί ούτε αναστελλεί τις προβλεπόμενες από το νομο προθεσμίες για την άσκηση ενδίκου μεσου ή βοηθηματος. Σε περίπτωση που ασκήθει ενδικοφανής προσφυγή, ο Συνήγορος του Πολίτη δεν επιλαμβάνεται του θέματος πριν αποφασισι το αρμοδίο όργανο ή παρέλθει οπρακή προθεσμια τριών (3) μηνών από την άσκηση της προσφυγής.

Ο Συνήγορος του Πολίτη δύναται με πράξη του να θέσει στο ασχίο αναφορά που κριεται προφανώς αοριστη, αβαση ή ασημαντη.

4. Ο Συνήγορος του Πολίτη δύναται κατά την έρευνα των υποθεσεων να ζητά τη συνδραση του Σώματος Επιθεωρητων - Ελεγκτων Δημοσιες Διοκησης.

5. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να ζητά από τις δημόσιες υπηρεσίες κάθε πληροφορία, έγγραφο ή άλλο αποδεκτικό στοιχείο για την υπόθεση, να εξεταζει πρόσωπα, να ενεργεί αυτοψια και να παραγγελλει πραγματογνωμοσυνη. Κατά την εξέταση εγγραφων και άλλων αποδεκτικών στοιχείων, που βρισκονται στη διαθεση δημοσιων υπηρεσιών, δεν μπορεί να αντιταχθεί ο χαρακτηρισμος τους ως απορητα, εκτος εάν αφορούν την εθνική ασυνα, την κρατική ασφαλεια και τις διεθνεις σχέσεις της χώρας. Όλες οι δημόσιες υπηρεσίες οφείλουν να διευκολύνουν με κάθε τρόπο την έρευνα. Η μη σύμπροξη δημόσιας υπηρεσίας στη διεξαγωγή της αποτελεί αντικείμενο ειδικής έκθεσης του Συνηγόρου του Πολίτη προς τον καθ' ύλην αρμοδίο υπουργό.

6. Μετά το πέρας της έρευνας ο Συνήγορος του Πολίτη συντάσσει πόρισμα το οποίο γνωστοποιεί στον καθ' ύλην αρμοδίο υπουργό και τις αρμοδιες υπηρεσίες, διαμερολαβεί δε με κάθε πρόσφορο τρόπο για την επίλυση του προβλήματος του πολίτη. Ο Συνήγορος του Πολίτη στις προτάσεις του προς τις υπηρεσίες μπορεί να θέτι προθεσμια, μέσα στην οποία οφείλουν να τον ενημερώσουν για τις ενέργειες τους σχετικά με την εφαρμογή των προτάσεων του ή για τους λόγους που δεν επιτρέπουν την αποδοχή τους. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να δημοσιοποιήσει τη μη αποδοχή των προτάσεων του, εφόσον κρίνει ότι δεν αιολογείται επαρκώς.

7. Ο Συνήγορος του Πολίτη ενημερώνει, σε κάθε περίπτωση, τον ενδιαφερόμενο για την τύχη της υποθέσεώς του.

8. Ο Συνήγορος του Πολίτη, οι βοηθοι Συνήγοροι, οι ειδικοί επιστημονες, οι απροσασμένοι υπάλληλοι με προσόντα ειδικού επιστημονα και το προσωπικό της Γραμματείας υπεχουν καθήκον εχειψέθειας για έγγραφα

και στοιχεία, των οποίων λαμβάνουν γνώση στο πλαίσιο της έρευνας και είναι απόρητα σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις ή εξαιρούνται από το δικαίωμα γνώσης των διοικητικών εγγραφων, κατά το άρθρο 16 του ν. 1539/1986 και κάθε άλλη συναφή διάταξη.

9. Άσνηση λειτουργού ή υπαλλήλου ή μέλους διοίκησης να συνεργασθεί με το Συνήγορο του Πολίτη, κατά τη διεξαγωγή της έρευνας, συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα παράβασης καθήκοντος, για δε τα μέλη διοίκησης λόγω αντικατάστασης τους. Αν κατά την έρευνα διαπιστωθεί παράνομη συμπεριφορά λειτουργού, υπαλλήλου ή μέλους διοίκησης, ο Συνήγορος του Πολίτη διαβιβάζει την έκθεση στο αρμοδίο όργανο και μπορεί να προκαλέσει την πειθαρχική δίωξη του υπαιτίου ή να προτείνει τη λήψη άλλων μέτρων, αν ο υπαίτιος δεν υπόκειται σε πειθαρχικό έλεγχο. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να τασσει ευλογία προθεσμια ενόψει των περιστάσεων μετά την απρακή παρελευση της οποίας παραγγελλει ο ίδιος τον έλεγχο. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί επίσης σε σοβαρές περιπτώσεις να προκαλέσει με έγγραφο του προς το αρμοδίο όργανο την πειθαρχική δίωξη του υπαιτίου λειτουργού ή υπαλλήλου για την ανωτέρω παραλειψη άσκησης του ενδεικνυόμενου ελεγχου. Αν προκύπτει από εκθέσεις του Συνηγόρου του Πολίτη ότι λειτουργός ή υπάλληλος δημόσιας υπηρεσίας παρακωλύει, για δεύτερη φορά εντός τριετίας, το έργο της έρευνας ή αρνείται χωρίς σοβαρο λόγο να συμπράξει στην επίλυση του προβλήματος, μπορεί να του επιβληθεί η ποινή οριστικής παυσης.

10. Αν προκύψουν ασχωρήσεις ενδείξεις για τελεση ασηοποινης πράξης από λειτουργό, υπάλληλο ή μέλος διοίκησης, ο Συνήγορος του Πολίτη διαβιβάζει την έκθεση και στον αρμοδίο εισαγγελέα.

Άρθρο 5
Ειδικοί Επιστημονες - Γραμματεία

1. Συνιστώνται τριαντα (30) θέσεις ειδικού επιστημονικού προσωπικού, κατά την ενναία της παρ. 2 του άρθρου 25 του ν. 1943/1991, με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου διάρκειας πέντε (5) ετών που μπορεί να ανανεώνεται. Η πλήρωση των θέσεων γίνεται ύστερα από δημόσια πρόσκληση του Συνηγόρου του Πολίτη για υποβολή υποψηφιότητας.

Η προεπιλογή μεταξύ αυτών που υπεβαλαν υποψηφιότητα γίνεται από το Συνήγορο του Πολίτη, η δε επιλογή ανασθεται σε πενταμελή επιτροπή, η σύνθεση της οποίας ορίζεται από το Συνήγορο του Πολίτη. Η επιτροπή αποτελείται από το Συνήγορο του Πολίτη, δύο βοηθούς Συνηγόρους, έναν καθηγητή πανεπιστημίου και ένα ανώτατο δικαστικό λειτουργό. Η επιτροπή αξιολογεί τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα των υποψηφίων και την προσωπικότητά τους με δημόσια συνέντευξη. Κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για τη διαδικασία πρόσληψης του προσωπικού καθορίζεται από τον κανονισμό λειτουργίας της Αρχής.

Στις ανωτέρω θέσεις μπορεί να προσλαμβάνονται με την ίδια διαδικασία δικηγόροι, κατά παρέκκλιση των κειμένων διατάξεων. Η πρόσληψη δικηγόρου συνεπάγεται αναστολή του δικηγορικού λειτουργήματος.

Η πρόσληψη του ειδικού επιστημονικού προσωπικού

γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

2. Στο Συνήγορο του Πολίτη αποσπώνται έως σαράντα (40) μόνιμοι ή με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου υπάλληλοι του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ., τραπεζών ελεγχόμενων από το Δημόσιο ή άλλων φορέων του δημοσίου τομέα που συγκεντρώνουν τα προσόντα της παρ. 2' του άρθρου 25 του ν. 1943/1991 ή υπάλληλοι ΠΕ του δημοσίου τομέα με οκταετή τουλάχιστον υπηρεσία. Η απόσπαση των υπαλλήλων γίνεται με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του πρώτου και δεύτερου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου. Η απόσπαση διενεργείται με κοινή απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του οικείου υπουργού χωρίς γνώμη του υπηρεσιακού συμβουλίου, κατά παρέκκλιση των κειμένων διατάξεων. Η διάρκεια της απόσπασης ορίζεται τριετής και δύναται να ανανεώνεται για μια ακόμη φορά.

3. Στην Αρχή λειτουργεί Γραμματεία της οποίας προιστάται διευθυντής. Ως διευθυντής επιλέγεται από το Συνήγορο του Πολίτη μόνιμος υπάλληλος που συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις του άρθρου 36 του ν. 2190/1994.

Ο διευθυντής επιλέγεται από το Συνήγορο του Πολίτη για τρία χρόνια μεταξύ όσων έχουν υποβάλει υποψηφιότητα, μετά από δημόσια ανακοίνωση. Ο διευθυντής αποσπάται για τρία χρόνια με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης χωρίς γνώμη του υπηρεσιακού συμβουλίου, κατά παρέκκλιση των κειμένων διατάξεων.

4. Κατά την πρώτη εφαρμογή του παρόντος νόμου η πλήρωση των θέσεων της Γραμματείας μπορεί να γίνει με μετάταξη ή με απόσπαση υπαλλήλων από δημόσιες υπηρεσίες, μετά από δημόσια ανακοίνωση. Οι αποσπώμενοί πρέπει να κατέχουν τα προσόντα της θέσης στην οποία αποσπώνται. Η μετάταξη ή απόσπαση αποφασίζεται με κοινή πράξη του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του οικείου υπουργού, χωρίς γνώμη υπηρεσιακού ή άλλου συμβουλίου, κατά παρέκκλιση από τις κείμενες γενικές και ειδικές διατάξεις. Η απόσπαση ανακαλείται οποτεδήποτε και πάντως με την πλήρωση της αντίστοιχης θέσης.

5. Για τις θέσεις των προϊσταμένων των υπηρεσιακών μονάδων της Γραμματείας μπορεί να επιλεγούν και υπάλληλοι με απόσπαση. Η απόσπαση λήγει αυτοδικαίως με ανάκλησή της.

6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομικών καθορίζονται οι αποδοχές των τριάντα (30) εοικών επιστημόνων που προσλαμβάνονται κατά την παρ. 1 του άρθρου 5 του παρόντος νόμου. Οι αποδοχές αυτές δεν μπορεί να είναι μικρότερες από τις προβλεπόμενες στο άρθρο 92Α του Κώδικα περί Διηγητών.

Οι υπάλληλοι που αποσπώνται σύμφωνα με την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου λαμβάνουν το μισθό και όλες τις τυχόν επιπλέον τακτικές αποδοχές, καθώς και τα κάθε είδους τακτικά επιδόματα της οργανικής τους θέσης που καταβάλλονται πάγια και τα οποία εξακολουθούν να καταβάλλονται από την υπηρεσία, από την οποία αποσπώνται. Επίσης, λαμβάνουν ειδική πρόσθετη αμοιβή που ορίζεται κατά παρέκκλιση από τις

κείμενες διατάξεις, με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομικών.

7. Το υπηρεσιακό συμβούλιο των υπαλλήλων της Αρχής συγκροτείται με απόφαση του Συνηγόρου του Πολίτη από ένα βοηθό Συνήγορο, ως πρόεδρο, με αναπληρωτή του επίσης βοηθό Συνήγορο, δύο τακτικά μέλη, με αντίστοιχα αναπληρωματικά και δύο αμετούς εκπροσώπους του προσωπικού της Αρχής. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται οι διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα, όπως ισχύουν κάθε φορά.

8. Το προσωπικό της Αρχής υπάγεται, ως προς την επικουρική του ασφάλιση, στο Ταμείο Αρωγής Υπαλλήλων Υπουργείου Εξωτερικών, Προεδρίας της Κυβέρνησης και Πολιτισμού. Εξαιρούνται οι δικηγόροι που προσλαμβάνονται ως ειδικοί επιστήμονες. Ως προς αυτούς ισχύει η ειδική επικουρική ασφάλιση του Ταμείου τους.

9. Η οργάνωση και η λειτουργία της Αρχής, η κατανομή του ειδικού επιστημονικού προσωπικού, η οργάνωση της Γραμματείας, ο αριθμός των θέσεων του προσωπικού και η κατανομή τους στις κεντρικές υπηρεσιακές μονάδες και στα περιφερειακά γραφεία, η κατανομή του προσωπικού σε κλάδους και ειδικότητες και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια ρυθμίζονται στον κανονισμό λειτουργίας της Αρχής. Ο κανονισμός αυτός θεσπίζεται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης μετά από σύμφωνη γνώμη του Συνηγόρου του Πολίτη.

εξόφλητης πράξης από λειτουργό ή υπάλληλο της ελεγχόμενης υπηρεσίας ή μέλος διοίκησης, η έκθεση διαβιβάζεται και στον αρμόδιο εισαγγελέα.

5. Μετά το περας της επιθεώρησης, του ελέγχου ή της έρευνας ο Επιθεωρητής-Ελεγκτής υποβάλλει στο Γενικό Επιθεωρητή τεκμηριωμένη έκθεση. Ο Επιθεωρητής-Ελεγκτής μπορεί να διατυπώσει και προτάσεις. Ο Γενικός Επιθεωρητής-Ελεγκτής γνωστοποιεί το πορίσμα στους καθ' ύλην αρμόδιους υπουργούς και στις υπηρεσίες που έγινε η επιθεώρηση, ο έλεγχος ή έρευνα και, εφόσον διαπιστώσει παράνομη συμπεριφορά λειτουργού ή υπαλλήλου ή μέλους διοίκησης, προτείνει την άσκηση πειθαρχικής δίωξης.

6. Οι υπηρεσίες υποχρεούνται το ταχύτερο δυνατόν να αναφέρουν στο Γενικό Επιθεωρητή και στον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης τις ενεργειές στις οποίες προέβησαν.

7. Στο Σ.Ε.Ε.Δ.Δ. παρέχεται γραμματειακή υποστήριξη από το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

8. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, θεσπίζεται ο Κανονισμός Λειτουργίας του Σ.Ε.Ε.Δ.Δ. και καθορίζεται κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για τη λειτουργία του.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 17 Απριλίου 1997

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

Οι ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΔΗΜ. ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ
ΑΛ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Θεωρήθηκε και τεθήκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους

Αθήνα, 18 Απριλίου 1997

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΕΥΑΓΓ. ΠΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

Άρθρο 9

Το ύψος του καταβλητέου χρηματικού ποσού της παρ. 7 του άρθρου 5 του ν. 1943/1991 καθορίζεται από την αρμόδια επιτροπή, μετά από εισήγηση της Διεύθυνσης Σχέσεων Κράτους - Πολίτη του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, στην οποία υποβάλλεται και η σχετική αίτηση του ενδιαφερομένου.

Άρθρο 10

Μετα παρέλευση δύο (2) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργείται το Σώμα Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης που συνεστήθη με τους νόμους 1892/1990 και 1943/1991, όπως τροποποιήθηκαν με το ν. 2256/1994 και παύουν να ισχύουν όλες οι σχετικές με αυτο διατάξεις. Εντός της παραπάνω προθεσμίας το Σώμα Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης διεκπεραιώνει τις εκκρεμείς υποθέσεις.

Άρθρο 11

Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως

1967

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 139

25 Ιουνίου 1998

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 2623

Ανασυνταξη των εκλογικών καταλόγων, οργάνωση και άσκηση του εκλογικού δικαιώματος των ετεροδημοτών, εκσυγχρονισμός της εκλογικής διαδικασίας και άλλες διατάξεις.

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

Εκδίδωμε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'
Ανασυνταξη εκλογικών καταλόγων

Άρθρο 1
Συνταξη νέων εκλογικών καταλόγων
Αυτεπάγγελτη εγγραφή, διαγραφή
και διόρθωση στοιχείων

1. Οι εκλογικοί κατάλογοι όλων των δήμων και κοινοτήτων της χώρας ανασυντάσσονται κατά τα οριζόμενα στις διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου και οι ισχύοντες καταργούνται μετά την κατά την παράγραφο 9 του άρθρου 1 οριστικοποίηση των νέων.

2. Οι εκλογικοί κατάλογοι συντάσσονται ενιαίοι χωρίς διάκριση σε καταλόγους ανδρών και γυναικών.

3. Κάθε εκλογέας εγγράφεται μόνο στους εκλογικούς καταλόγους του δήμου ή της κοινότητας στα δημοτολόγια των οποίων είναι εγγεγραμμένος.

4. Μέσα σε τέσσερις (4) μήνες από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου οι δήμαρχοι και οι πρόεδροι των κοινοτήτων με βάση τα δημοτολόγια του δήμου ή της κοινότητας συντάσσουν ονομαστικές αλφαβητικές καταστάσεις που αποτελούν τους νέους εκλογικούς καταλόγους και περιλαμβάνουν τους εκλογείς του δήμου ή της κοινότητας που είναι εγγεγραμμένοι στα δημοτολόγια τους. Η προθεσμία αυτή μπορεί να παραταθεί με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, μία μόνο φορά και μέχρι μίας (3) μηνών.

Οι παραπάνω καταστάσεις περιλαμβάνουν τα στοιχεία του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 15 και σε αυτές

προστίθεται και ο Ειδικός Εκλογικός Αριθμός κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 18. Συντάσσονται κατά εκλογικά διαμερίσματα που καθορίζονται με απόφαση του νομάρχη μετά από προταση του δημαρχού ή προέδρου κοινότητας. Τα διαμερίσματα αυτά δύνανται να αντιστοιχούν ιδίως στα δημοτικά διαμερίσματα κατά την έννοια του άρθρου 2 του ν. 2529/1997 (ΦΕΚ 244 Α) ή σε πολεοδομικές ή οικιστικές ενότητες.

Με προεδρικό διάταγμα ορίζεται ο τρόπος καθορισμού των εκλογικών διαμερισμάτων και η διαδικασία κατατάξης των εκλογέων σε αυτά.

5. Οι καταστάσεις της παραγράφου 4 μέσα σε πέντε (5) ημέρες από τη συνταγή τους αναρτώνται επί δεκα (10) ημέρες στα δημοτικά ή κοινοτικά κτίρια.

Μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την ανάρτηση είναι δυνατόν να υποβληθούν ενστάσεις κατά της εγγραφής ή της μη εγγραφής από κάθε εκλογέα ή αντιπροσωπο κομμάτος, αναγνωρισμένου, κατά τον Κανονισμό της Βουλής, στη γραμματεία του δήμου ή της κοινότητας.

Πίνακας με τα στοιχεία των ενσταμένων και εκείνων κατά των οποίων στρέφονται ανεστιαί στο χώρο ανοικτών του δήμου ή της κοινότητας επί πενήντα (50) ημερών.

Οι αντιρρήσεις επί των ενστάσεων διατυπώνονται εγγράφως από τον δήμαρχο ή πρόεδρο της κοινότητας ή από τον εκλογέα στον οποίο αφορούν.

Για τις αναρτήσεις των καταστάσεων και πινάκων της παραγράφου αυτής συντάσσεται έκθεση, που υπογράφεται από υπάλληλο του δήμου ή της κοινότητας.

6. Οι ενστάσεις της παραγράφου 5 αναί γραπτές, παραδίδονται από τον ίδιο τον ενσταμένο ή ειδικό πληρεξούσιό του και πρέπει να περιέχουν το ονοματεπώνυμο και τη διεύθυνσή του, το ονοματεπώνυμο εκείνου εναντίον του οποίου στρέφονται, τον εκλογικό κατάλογο, τον αύξοντα αριθμό της εγγραφής του, τους ειδικούς και συγκεκριμένους λόγους που επικαλείται ο ενσταμένος και τα στοιχεία που αποδεικνύουν αυτούς τους λόγους. Ένσταση που δεν περιέχει τα στοιχεία αυτά είναι απαράδεκτη και απορρίπτεται από το αρμόδιο δικαστήριο.

και ανα μια (1) για τις ανάγκες κάθε βοηθού Συνηγόρου. Η προσλήψη στις ανωτέρω θέσεις γίνεται κατά περίπτωση από το Συνήγορο του Πολίτη και Βοηθό Συνήγορο, με σχετική πράξη τους χωρίς οποιαδήποτε διαδικασία. Οι αποδοχές του προσωπικού που προσλαμβάνεται στις προαναφερόμενες θέσεις καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομικών, κατά παρέκκλιση των ισχυουσών διατάξεων. Το προσλαμβανόμενο προσωπικό αποχωρεί αυτοδικαίως ταυτοχρόνα με την αποχώρηση, για οποιονδήποτε λόγο, του οργάνου που το προσέλαβε, χωρίς άλλη διαδικασία. Η παροχή υπηρεσίας στις θέσεις της παρούσας παραγράφου δεν γεννά οποιαδήποτε δικαίωμα αποζημίωσης ή άλλη αξίωση ή προνόμιο. Οι ανωτέρω θέσεις επιτρέπεται να καλυπτούνται και με απόσπαση υπαλλήλων υπηρεσιών και φορέων που ορίζονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 14 του ν. 2190/1994, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 2527/1997 (ΦΕΚ 206 Α). Η απόσπαση γίνεται, ύστερα από αίτημα του Συνηγόρου του Πολίτη, με κοινή απόφαση του αρμόδιου υπουργού και του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, κατά παρέκκλιση των ισχυουσών διατάξεων.

2. Ο Συνήγορος του Πολίτη και οι Βοηθοί Συνηγόρου είναι ανώτατοι κρατικοί λειτουργοί αποκλειστικής απασχόλησης. Οι αποδοχές τους καθορίζονται με κανονιστικές αποφάσεις των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομικών, και αντίστοιχα των αποδοχών του Προέδρου και Συμβούλου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Για τα λοιπά θέματα υπηρεσιακής κατάστασης του Συνηγόρου του Πολίτη και των Βοηθών Συνηγόρων εφαρμόζονται οι διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά για τον Πρόεδρο και Συμβούλους, αντίστοιχα, του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Όπου στις διατάξεις αυτές αναφέρεται ο Υπουργός Οικονομικών, για την εφαρμογή του παρόντος και μόνο, νοείται ο Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και όπου αναφέρεται ο Πρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους νοείται ο Συνήγορος του Πολίτη.

3. Στην κατά το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 5 του ν. 2477/1997 πρόσκληση του Συνηγόρου του Πολίτη εξειδικεύονται τα απαιτούμενα για την προσλήψη ειδικά τυπικά προσόντα. Οι θέσεις του ειδικού επιστημονικού προσωπικού της παραγράφου 1 του άρθρου 5 του ν. 2477/1997 επιτρέπεται να καλυπτούνται και με απόσπαση υπαλλήλων υπηρεσιών και φορέων που ορίζονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 14 του ν. 2190/1994, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 2527/1997, εφόσον συγκέντρωνουν τα προσόντα της παραγράφου 2 του άρθρου 25 του ν. 1943/1991. Η απόσπαση γίνεται με κοινή απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του αρμόδιου υπουργού, κατά παρέκκλιση των ισχυουσών διατάξεων, με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του δεύτερου, τρίτου, τέταρτου και πέμπτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 5 του ν. 2477/1997.

4. Συνιστώνται τριάντα (30) θέσεις βοηθητικού επιστημονικού προσωπικού με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου διάρκειας πέντε (5) ετών, που μπορεί να ανανεώνεται. Απαιτούμενα προσόντα για την προσλήψη ή απόσπαση στις θέσεις αυτές ορίζονται τίτλος Ανωτάτου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος της ημεδαπής ή αλλοδαπής

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ' Λοιπές διατάξεις

Άρθρο 8

Θέματα του Συνηγόρου του Πολίτη - Γενικού
Επιθεωρητή του Σώματος Επιθεωρητών -
Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης

1. Στην κατά τις διατάξεις του ν. 2477/1997 (ΦΕΚ 59 Α) ανεξάρτητη διοικητική αρχή 'Συνήγορος του Πολίτη' συνιστώνται επτά (7) θέσεις με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου. Οι θέσεις αυτές κατανέμονται τρεις (3) για τις ανάγκες του Συνηγόρου του Πολίτη

και πολύ καλή γνώση μιας ξένης γλώσσας. Η εξειδίκευση των απαιτούμενων τυπικών προσόντων και ο προσδιορισμός της ξένης γλώσσας γίνεται κάθε φορά στη δημόσια πρόσκληση, που εκδίδεται από το Συνήγορο του Πολίτη, για την πλήρωση των ανωτέρω θέσεων.

Η κάλυψη των θέσεων αυτών γίνεται με πρόσληψη ή αποσπασση υπαλλήλων, με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 1 του άρθρου 5 του ν. 2477/1997 και της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου.

5. Η πλήρωση θέσεων της Γραμματείας του Συνήγορου του Πολίτη, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 5 του ν. 2477/1997, μπορεί να γίνεται και με αποσπασση υπαλλήλων υπηρεσιών και φορέων που αρίζονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 14 του ν. 2190/1994, όπως συμπληρώθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 2527/1997. Οι διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 10 του ν.δ. 216/1974, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε, ισχύουν και για αποσπασσεις υπαλλήλων στην υπηρεσία του Συνήγορου του Πολίτη.

6. Οι διατάξεις των δύο τελευταίων εδαφίων της παραγράφου 5 του άρθρου 5 του ν. 2477/1997 εφαρμόζονται για τους υπαλλήλους που απασχολούνται σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 3, 4 και 5 του ίδιου νόμου, καθώς και των παραγράφων 1, 3, 4 και 5 του παρόντος άρθρου.

7. Στην παράγραφο 2 του άρθρου 2 του ν. 2530/1997 (ΦΕΚ 218 Α), μετά την περίπτωση ισ προστίθεται, από τότε που ισχύσει, περίπτωση ιβ, που έχει ως εξής:

ιβ. Να συμμετέχουν με αμοιβή στις διαδικασίες του Α.Σ.Ε.Π. για την πλήρωση θέσεων, περιλαμβανομένης και της Κεντρικής Επιτροπής Διαγωνισμού και των επιτροπών πρόσληψης ειδικού επιστημονικού προσωπικού.

8. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 5 του ν. 2530/1997 προστίθεται περίπτωση γ ως εξής:

γ. Ο Συνήγορος του Πολίτη και οι Βοηθοί Συνήγοροι: Για το Συνήγορο του Πολίτη και τους Βοηθούς Συνηγόρους εφαρμόζονται οι διατάξεις των παρ. 2, 3 και 4 του άρθρου 5 του ν. 2530/1997.

9. Στο τέλος της περίπτωσης γ' της παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 2530/1997 προστίθεται, από τότε που ισχύσει, η φράση: "ότις όποιες δεν περιλαμβάνονται η Κεντρική Επιτροπή Διαγωνισμού και οι επιτροπές πρόσληψης ειδικού επιστημονικού προσωπικού του δημόσιου τομέα".

10. Ο Γενικός Επιθεωρητής του Σώματος Επιθεωρητών - Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης (άρθρο 7 του ν. 2477/1997) είναι ανώτατος υπαλλήλος, εξουσιοδοτημένος πλήρως για τις μισθολογικές και όλες τις λοιπές αυτεπάγγελτες με Γενικό Διευθυντή κεντρικών υπηρεσιών των υπουργείων.

Για το Γενικό Επιθεωρητή έχει εφαρμογή η διάταξη της παραγράφου 3 του άρθρου 15 του ν. 2477/1997 και οι αποδοχές του καταβάλλονται από την υπηρεσία στην οποία ανήκει.

1984

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ)

Άρθρο 14

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του νόμου αυτού αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στις επί μέρους διατάξεις.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευσή του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 24 Ιουνίου 1998

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ,
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Γ. ΑΡΙΣΤΕΝΗΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Ε. ΠΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΑΜΥΝΑΣ

ΑΠ. ΤΣΟΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ
ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

Κ. ΛΑΛΙΩΤΗΣ

ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Κ. ΓΕΓΟΝΑΣ

ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ

Γ. ΡΩΜΑΙΟΣ

ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΜΕΣΩΝ
ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΠΗΜΕΡΩΣΗΣ

Δ. ΡΕΠΠΑΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους

Αθήνα, 25 Ιουνίου 1998

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΕΥΑΓ. ΠΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

4373

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 229

3 Νοεμβρίου 1999

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 273
Κανονισμός λειτουργίας του Συνηγόρου του Πολίτη.
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α) Της παρ. 9 του άρθρου 5 του Ν. 2477/1997 «Συνήγορος του Πολίτη και Σώμα Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης» (ΦΕΚ 59/Α/97).

β) Τις διατάξεις του άρθρου 29Α του Ν. 1558/85, όπως ηρωστεθήκε με το άρθρο 27 του Ν. 2081/1992 και τροποποιήθηκε με την παρ. 2α του άρθρου 1 του Ν. 2469/1997.

γ) Του άρθρου 22 παρ 3 του Ν. 2362/1995 «Περί Δημοσίου Λογιστικού, ελέγχου των δαπανών του Κράτους και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 247/Α).

δ) Την αριθ. 1107147/1239/006/4.10.1996 (ΦΕΚ 922/Β'/96) απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Οικονομικών «Ανάθεση αρμοδιοτήτων Υπουργού Οικονομικών στους Υφυπουργούς Οικονομικών».

2. Τη σύμφωνη γνώμη του Συνηγόρου του Πολίτη της 18.5.1999.

3. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις του παρόντος Προεδρικού Διατάγματος προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού ύψους 25 εκατομμυρίων δραχμ. περίπου για το τρέχον οικονομικό έτος, 50 εκατομμυρίων περίπου για τα οικονομικά έτη 2000-2001, 60 εκατομμυρίων για το οικονομικό έτη 2002-2003 και 81 εκατομμυρίων για το οικονομικό έτος 2004. Η ανωτέρω δαπάνη θα αντιμετωπισθεί για μεν το τρέχον οικονομικό έτος από τις εγγεγραμμένες πιστώσεις στον προϋπολογισμό του Ειδικού Φορέα 07-610 της Ανεξάρτητης Διοικητικής Αρχής «Συνήγορος του Πολίτη» (ΚΑΕ ομάδας 0200 και 0871) για δε τα επόμενα οικονομικά έτη από τις πιστώσεις που θα εγγράφονται προς τούτο στον ανωτέρω προϋπολογισμό.

4. Την 386/1999 γνωμοδότηση του Συμβουλίου της Επικρατείας, μετά από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημοσίας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του Υφυπουργού Οικονομικών, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

1. Ο Συνήγορος του Πολίτη (ΣτΠ), ανεξάρτητη διοικητική αρχή που συστήθηκε με το Ν. 2477/1997 (ΦΕΚ 59/Α/97), αποστολή έχει τη διαμεσολάβηση μεταξύ πολιτών

και δημοσίων υπηρεσιών, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο Ν. 2477/1997, όπως εκάστοτε ισχύει, για την προστασία των δικαιωμάτων του πολίτη, την καταπολέμηση της κακοδιοίκησης και την τήρηση της νομιμότητας.

2. Όπου στο παρόν προεδρικό διάταγμα αναφέρεται ο όρος δημόσια υπηρεσία ή δημόσιες υπηρεσίες, νοούνται οι αναφερόμενες στην παρ. 1 του άρθρου 3 του Ν. 2477/97.

3. Στις διεθνείς σχέσεις ο τίτλος «Συνήγορος του Πολίτη» αποδίδεται με τον όρο «THE GREEK OMBUDSMAN» ή «LE MEDIA TEUR DE LA REPUBLIQUE HELLENIQUE».

Άρθρο 2

1. Το έργο της Αρχής οργανώνεται στους εξής τεσσάρους κύκλους δραστηριότητας:

α) Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, β) Κοινωνικής Προστασίας (κοινωνική πολιτική, υγεία, ασφάλιση, πρόνοια, προστασία του παιδιού, των ηλικιωμένων, των ατόμων με ειδικές ανάγκες), γ) Ποιότητας Ζωής (περιβάλλον, πολεοδομία, χωροταξία, δημόσια έργα, πολιτισμός), δ) Σχέσεων Κράτους-Πολίτη (πληροφόρηση και επικοινωνία, ποιότητα παρεχομένων υπηρεσιών, κακοδιοίκηση σε ΟΤΑ, ΔΕΚΟ, μεταφορές, επικοινωνίες, εργασία, βιομηχανία, ενέργεια, φορολογία, τελωνεία, δημοσιονομικά θέματα, εμπόριο και κρατικές προμήθειες, γεωργία και αγροτική πολιτική, παιδεία).

Την ευθύνη λειτουργίας κάθε κύκλου έχει ένας Βοηθός Συνήγορος.

Οι ειδικοί επιστήμονες και οι βοηθοί επιστήμονες κατανέμονται στους κύκλους δραστηριότητας από το Συνήγορο του Πολίτη. Κάθε κύκλος δραστηριότητας αναλαμβάνει την έρευνα των υποθέσεων που υπάγονται στην αρμοδιότητά του. Οι κύκλοι δραστηριότητας συνεργάζονται μεταξύ τους για τις υποθέσεις που αφορούν περισσότερους από ένα κύκλους.

2. Το έργο της Αρχής υποστηρίζεται από τους Ειδικούς Επιστήμονες των παρ. 1 και 2 του άρθρου 5 του Ν. 2477/1997 και τους Βοηθούς Επιστήμονες του άρθρου 8 του Ν. 2623/1998 (ΦΕΚ 139/Α/98).

3. Οι ειδικοί επιστήμονες και βοηθοί επιστήμονες όλων των κύκλων αναλαμβάνουν διαδοχικά την Πληροφόρηση και Εξυπηρέτηση των Πολιτών, σύμφωνα με ειδικό πρόγραμμα που καταρτίζεται σε εβδομαδιαία βάση από το Τμήμα Επικοινωνίας και Διεθνών Σχέσεων.

Άρθρο 3

1. Η διαμεσολάβηση του Συνηγόρου του Πολίτη ζητείται με έγγραφη ενυπόγραφη αναφορά που υποβάλλεται στην Αρχή ή αποστέλλεται ταχυδρομικά ή με τηλεμοιότητα ή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο. Όταν ο ενδιαφερόμενος δεν γνωρίζει να γράφει, αντί για υπογραφή η αναφορά μπορεί να έχει ένα σημάδι που αυτός έβαλε και επικυρώθηκε από την Αρχή ή άλλη δημοσία αρχή, αν η αναφορά αποστέλλεται ταχυδρομικά, που επιβεβαιώνεται πως το σημάδι έχει τεθεί αντί για την υπογραφή και ότι ο ενδιαφερόμενος δήλωσε ότι δεν μπορεί να υπογράψει.

Ο ενδιαφερόμενος μπορεί να ζητήσει να μην ανακινωθεί το όνομα του και τα άλλα προσωπικά στοιχεία του στη δημοσία υπηρεσία, στην οποία αναφέρεται η αναφορά του. Αν δεν είναι δυνατή η έρευνα της υπόθεσής του χωρίς την ανακοίνωση του ονόματός του, ειδοποιείται σχετικά. Η έρευνα δεν προχωρά χωρίς τη σχετική δηλώνση του ότι αποδέχεται την ανακοίνωση του ονόματός του.

2. Η αναφορά υποβάλλεται μέσα σε έξι μήνες αφότου ο ενδιαφερόμενος έλαβε γνώση των ενεργειών ή παραλείψεων για τις οποίες προσφεύγει στο Συνήγορο του Πολίτη. Μπορεί και μετά την πάροδο του εξιμήνου να υποβάλλεται αναφορά και να εξετάζεται από το Συνήγορο του Πολίτη σε ειδικές και εξαιρετικές περιπτώσεις, ιδίως όταν η δημοσία υπηρεσία δεν διεκπεραιώνει την υπόθεση, δεν σπαντά στα επανειλημμένα διαβήματα του ενδιαφερομένου ή επιλαμβάνεται της υπόθεσης αλλά καθυστερεί υπερμετρα και πέρα των προθεσμιών που τυχόν προβλέπονται από το νόμο ή ο ενδιαφερόμενος βρίσκεται σε φυσική αδυναμία ή εμποδίζεται από σπουδαίους λόγους να υποβάλλει την αναφορά. Στις περιπτώσεις αυτές στο σχετικό πόρισμα αναφέρονται οι ανωτέρω λόγοι.

3. Στην αναφορά περιέχονται: α) τα στοιχεία ταυτότητας του ενδιαφερομένου, β) στοιχεία επικοινωνίας, γ) ακριβής περιγραφή της υπόθεσης και τυχόν απάντηση της υπηρεσίας, δ) η δημοσία υπηρεσία και ενδεχομένως το δημόσιο όργανο που χειρίστηκε την υπόθεση, ε) ο ακριβής χρόνος που έλαβε γνώση της επιβλαβούς ενέργειας, ή σε περίπτωση παράλειψης ο χρόνος που έχει περάσει από την υποβολή του σχετικού αιτήματος ή από την πάροδο της προθεσμίας, μέσα στην οποία η δημοσία υπηρεσία έπρεπε να δράσει, στ) εάν και πότε έχει ασκηθεί αίτηση θεραπείας, ιεραρχική προσφυγή ή γενικότερα αν έχει καταφύγει στην αρμόδια υπηρεσία για τη λύση της διαφοράς, ζ) εάν η συγκεκριμένη υπόθεση ή συναφής εκκρεμεί ενώπιον δικαστικής αρχής και ποιας, η) η πραγματική βλάβη του ενδιαφερομένου, καθώς και ο τρόπος με τον οποίο ζητεί να ικανοποιηθεί. Με την αναφορά υποβάλλονται έγγραφα ή άλλα στοιχεία σχετικά με την υπόθεση που διευκολύνουν την έρευνα.

4. Η αναφορά γράφεται σε απλό χαρτί ή σε ειδικό έντυπο της Αρχής, το οποίο μπορεί και να αποστέλλεται στους ενδιαφερομένους. Με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 1 του άρθρου 4 η έλλειψη οποιουδήποτε από τα στοιχεία που αναφέρονται στην προηγούμενη παρ. 3 του παρόντος άρθρου δεν εμποδίζει την εξέταση της αναφοράς.

Οποιοδήποτε στοιχείο, αναγκαίο για την έρευνα μπορεί να ζητηθεί και μετά την υποβολή της αναφοράς.

Άρθρο 4

1. Οι αναφορές των πολιτών καταχωρούνται σε ειδικό μητρώο και προωθούνται στον αρμόδιο κύκλο δραστηριότητας. Αναφορές που δεν ανήκουν στην αρμοδιότητα του Συνηγόρου του Πολίτη ή που είναι προφανώς αόριστες, αβάσιμες ή ασήμαντες ή που επαναλαμβάνονται κατά τρόπο καταχρηστικό και χωρίς νεότερα στοιχεία τίθενται στο αρχείο με πράξη του αρμόδιου Βοηθού Συνηγόρου. Σχετικά ενημερώνεται εγγράφως ο ενδιαφερόμενος.

2. Από τους κύκλους δραστηριότητας αποστέλλεται έγγραφο στον ενδιαφερόμενο, στο οποίο αναφέρεται η λήψη της αναφοράς του, το όνομα και τα στοιχεία επικοινωνίας εκείνου που ανέλαβε την υπόθεσή του. Με το έγγραφο αυτό μπορεί να ζητούνται απαιτούμενα στοιχεία που δεν προσδιορίζονται στην αναφορά του πολίτη.

3. Τις έρευνες ενεργούν ο ειδικός επιστήμονας σε συνεργασία με τους βοηθούς επιστήμονες και με την ευθύνη του αντίστοιχου Βοηθού Συνηγόρου που κατανέμει και τις αναφορές.

Με την άσκηση της υπόθεσης, ο ειδικός επιστήμονας επικοινωνεί και εφ'όσον το κρίνει σκόπιμο και αναγκαίο, επισκέπτεται την υπηρεσία και μελετά επί τόπου την υπόθεση. Συνεργάζεται επίσης με τους ενδιαφερομένους πολίτες ή τυχόν τρίτους που εμπλέκονται στην εξεταζόμενη υπόθεση. Μετά το πέρας της έρευνας συντάσσεται πόρισμα, στο οποίο περιλαμβάνεται η περιγραφή της υπόθεσης, τα στοιχεία που έχουν υποβληθεί ή χρησιμοποιηθεί, οι ενέργειες που έγιναν για την εξέταση της υπόθεσης, οι διαπιστώσεις και προτάσεις του. Στο πόρισμα περιλαμβάνεται επίσης και η όποια της αρμόδιας υπηρεσίας για την υπόθεση. Στις περιπτώσεις απλών υποθέσεων συντάσσεται σημείωμα στο οποίο αναφέρονται συνοπτικά οι ενέργειες που έγιναν και το τελικό αποτέλεσμα, θέση σημειώματος επέχει και έγγραφο προς τον πολίτη που υπέβαλε την αναφορά εφόσον περιέχει τα απαραίτητα στοιχεία.

4. Το πόρισμα γνωστοποιείται, κατά περίπτωση, στον καθ' ύλην αρμόδιο υπουργό, στο νομάρχη, δήμαρχο ή στο ανώτατο όργανο δικαιοσύνης, προκειμένου για νομικά πρόσωπα, στις αρμόδιες υπηρεσίες και στον πολίτη που υπέβαλε τη σχετική αναφορά. Στο πόρισμα μπορεί να τασσεται προθεσμία μέσα στην οποία οι αρμόδιες υπηρεσίες οφείλουν να ενημερώσουν την Αρχή για τις ενέργειες τους σχετικά με την εφαρμογή των προτάσεων ή για τους λόγους που δεν επέτρεψαν την αποδοχή τους. Αν η μη αποδοχή δεν δικαιολογείται επαρκώς, ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να δημοσιοποιήσει την άρνηση εφαρμογής των προτάσεων του.

5. Αν από την έρευνα προκύψει ότι δεν είναι δυνατή η επίλυση του προβλήματος, ενημερώνεται ο ενδιαφερόμενος με ειδικό έγγραφο, στο οποίο εξηγούνται οι λόγοι που κάνουν αδύνατη την επίλυση και αναφέρονται οι ενέργειες που έγιναν.

6. Όταν μέσα από την έρευνα ευρύτερου αριθμού αναφορών εμφανίζονται κοινά χαρακτηριστικά αναποτελεσματικότητας, κακοδोίκτησης, χαμηλής ποιότητας παρεχόμενων προς τον πολίτη υπηρεσιών, ο Συνήγορος του Πολίτη εξετάζει συνολικά με τους αρμόδιους φορείς την επίλυση των διαφορών αυτών, προτείνοντας συγχρόνως αλλαγές οργανωτικές, λειτουργικές, στον τρόπο παροχής των υπηρεσιών και επικοινωνίας με τους πολίτες.

καθώς και την τυχόν αναγκαία αντίστοιχη νομοθετική ή κανονιστική ρύθμιση, που θα επιτρέψει, κατά το δυνατό, την εξάλειψη των φαινομένων αυτών και τη βελτίωση της σχέσης του κράτους με τους πολίτες.

Άρθρο 5

Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να επιληφθεί αυτεπαγγέλτως θεμάτων που εμπíπτουν στις αρμοδιότητες της Αρχής και έχουν προκαλέσει ιδιαίτερο ενδιαφέρον στην κοινή γνώμη.

Ο Συνήγορος του Πολίτη με απόφασή του καθορίζει την υπόθεση που θα ερευνήσει, καθώς και τους λόγους που τον οδήγησαν στην απόφαση αυτή, στην οποία μπορεί να περιεχεται και χρονοδιάγραμμα της έρευνας. Η απόφαση του Συνηγόρου κοινοποιείται στις εμπλεκόμενες υπηρεσίες και δημοσιεύεται σε μία τουλάχιστον ημερήσια εφημερίδα. Ο Συνήγορος του Πολίτη, εφόσον το κρίνει σκόπιμο, μπορεί να δημοσιοποιεί ευρύτερο τη σχετική απόφασή του.

Μετά το πέρας της έρευνας, το σχετικό πόρισμα και οι προτάσεις του Συνηγόρου του Πολίτη δημοσιοποιείται με κάθε πρόσφορο τρόπο.

Άρθρο 6

1. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να παραγγείλει πραγματογνωμοσύνη, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις: α) κρίνεται απολύτως αναγκαία λόγω της φύσεως της υποθέσεως, β) δεν έχει ήδη διενεργηθεί από τη διοίκηση, εκτός εάν ο θιγόμενος πολίτης αμφισβητεί την ορθότητα των πορισμάτων της πραγματογνωμοσύνης την οποία διενήργησε η διοίκηση γ) δεν υπάρχει δυνατότητα να διενεργηθεί από μέλος του επιστημονικού προσωπικού του στα πλαίσια των καθηκόντων του.

Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να παραγγείλει στη δημοσία υπηρεσία, οι πράξεις της οποίας αποτελούν αντικείμενο της έρευνας, το διορισμό πραγματοποιήσιμα μεταξύ των υπαλλήλων της. Η εν λόγω υπηρεσία υποχρεούται να προβεί στο διορισμό, κατ' εφαρμογή του άρθρου 4 παρ. 5, του Ν. 2477/97.

Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να παραγγείλει σε Α.Σ.Ι., Επιμελητήρια και λοιπά Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου το διορισμό πραγματοποιήσιμα.

Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να διορίσει ως πραγματογνώμονα, πρόσωπο περιλαμβανόμενο στους Πίνακες Πραγματογνώμωνων των δικαστηρίων της χώρας όπως αυτοί εκάστοτε ισχύουν.

Σε απολύτως εξαιρετικές περιπτώσεις επείγοντος χαρακτήρα, καθώς και σε περιπτώσεις όπου απαιτούνται ειδικές γνώσεις για τις οποίες δεν ανευρίσκονται διοριστέοι μεταξύ των προσώπων των υπαγομένων στις ανωτέρω κατηγορίες ή οι διορισθέντες δεν αποδέχθηκαν την ενταλή, ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να διορίσει πραγματογνώμονα κατ' αναλογική εφαρμογή του άρθρου 186 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Η αμοιβή του πραγματογνώμονα βαρύνει τις πιστώσεις του Συνηγόρου του Πολίτη. Για τη διαδικασία βεβαίωσης και εκκαθάρισεως της εν λόγω αμοιβής, εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις της εκάστοτε ισχύουσας Κοινής Υπουργικής Απόφασης εκδιδόμενης κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 581, παρ. 2 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

2. Οι διατάξεις περί διορισμού και αμοιβής πραγματογνώμωνων εφαρμόζονται και σε περιπτώσεις αυτοψίας, εφόσον δεν υπάρχει δυνατότητα να διενεργηθεί από μέλος του επιστημονικού προσωπικού του Συνηγόρου του Πολίτη στα πλαίσια των καθηκόντων του.

3. Όλες οι δημόσιες υπηρεσίες οφείλουν να διευκολύνουν με κάθε τρόπο την έρευνα. Η μη συμπαράληση υπηρεσίας στη διεξαγωγή της αποτελεί αντικείμενο ειδικής έκθεσης του Συνηγόρου του Πολίτη προς τον αρμόδιο Υπουργό.

Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί κατά την έρευνα των υποθέσεων να ζητά τη συνδρομή του Σώματος Επιθεωρητών - Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης.

Άρθρο 7

1. Ο Συνήγορος του Πολίτη συντάσσει ετήσια έκθεση στην οποία εκθέτει το έργο της Αρχής, παρουσιάζει τις σημαντικότερες υποθέσεις και διατυπώνει προτάσεις για τη βελτίωση των δημοσίων υπηρεσιών και αναγκαίες νομοθετικές ή κανονιστικές ρυθμίσεις. Η ετήσια έκθεση συντάσσεται με βάση τις εκθέσεις της παρ. 3 του παρόντος άρθρου.

2. Στην έκθεση περιγράφεται το έργο της αρχής, οι αναφορές που υποβλήθηκαν, οι έρευνες που έγιναν, οι προτάσεις και λύσεις των προβλημάτων που έγιναν αποδεκτές από τις δημόσιες υπηρεσίες, οι αυτεπάγγελτες έρευνες καθώς και κάθε άλλο στοιχείο που είναι χρήσιμο για την ανάλυση του έργου της Αρχής.

Σε ειδικό τμήμα της έκθεσης περιλαμβάνονται οι προτάσεις για τη βελτίωση των δημοσίων υπηρεσιών και οι αναγκαίες νομοθετικές ρυθμίσεις.

3. Κάθε κύκλος δραστηριότητας με ευθύνη του αρμοδίου βοηθού συντάσσει τετραμηνιαίες εκθέσεις δραστηριότητας και ετήσια έκθεση τον Ιανουάριο κάθε έτους για το προηγούμενο.

4. Η έκθεση του Συνηγόρου του Πολίτη υποβάλλεται το Μάρτιο κάθε έτους στον Πρωθυπουργό και στον Πρόεδρο της Βουλής και κοινοποιείται στον Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

5. Η ετήσια έκθεση δημοσιεύεται σε ειδική έκδοση του Εθνικού Τυπογραφείου και διζείται στις δημόσιες υπηρεσίες, στους πολίτες, στα Μ.Μ.Ε., και γενικότερα δημοσιοποιείται με κάθε πρόσφορο τρόπο.

6. Ο Συνήγορος του Πολίτη μπορεί να υποβάλλει στον Πρωθυπουργό, τον Πρόεδρο της Βουλής και να κοινοποιεί στον κατά περίπτωση αρμόδιο Υπουργό εκθέσεις κατά τη διάρκεια του έτους για θέματα εξαιρετικής σοβαρότητας, ιδίως δε για θέματα, για τα οποία αποφάσισε αυτεπάγγελτη έρευνα.

Άρθρο 8

1. Ο Συνήγορος του Πολίτη προϊστάται της Αρχής, κατευθύνει και συντονίζει το έργο της για την καλύτερη εκπλήρωση της αποστολής της.

Ο Συνήγορος του Πολίτη ιδίως:

α) Συντονίζει το έργο των Βοηθών-Συνηγόρων.

β) Εποπτεύει, κατευθύνει και αξιολογεί τους ειδικούς επιστήμονες, τους βοηθούς επιστήμονες, καθώς και το προσωπικό της Γραμματείας.

γ) Τοποθετεί τους ειδικούς επιστήμονες και βοηθούς επιστήμονες στους κύκλους δραστηριότητας, και το

λοιπό προσωπικό στα τμήματα και γραφεία της Γραμματείας, καθώς και μετακινεί αυτούς από κύκλο σε κύκλο και από τμήμα σε τμήμα.

δ) Συγκροτεί επιτροπές, ομάδες εργασίας και έργου με αντικείμενο την εκτέλεση μελετών και έργων, σχετικών με την αποστολή της Αρχής.

ε) Αναλαμβάνει τις υποχρεώσεις σε βάρος των πιστώσεων του προϋπολογισμού της Αρχής και προσδιορίζει τις απαιτήσεις κατά του Δημοσίου.

2. Ο Συνήγορος του Πολίτη είναι ο πειθαρχικός προϊστάμενος του επιστημονικού και διοικητικού προσωπικού και μπορεί να επιβάλλει ποινή επίπληξης ή προστίμου ίσου προς τις αποδοχές ενός μηνός. Ως πειθαρχικός προϊστάμενος έχει και τις αρμοδιότητες που προβλέπονται από τον Υπαλληλικό Κώδικα για το μόνιμο προσωπικό και το Π.Δ. 410/88 για το ιδιωτικού δικαίου προσωπικό.

3. Οι Βοηθοί Συνήγοροι επικουρούν το Συνήγορο στο έργο του, προϊστανταί στον κύκλο δραστηριότητας που τους έχει ορίσει ως υπεύθυνους, κατευθύνουν και συντονίζουν το έργο του κύκλου καθώς και ειδικότερα έργα που τους αναθέτει ο Συνήγορος του Πολίτη. Εποπτεύουν, κατευθύνουν και αξιολογούν τους ειδικούς και βοηθούς επιστήμονες του κύκλου τους.

4. Οι ειδικοί επιστήμονες διεξάγουν τις έρευνες που τους ανατίθενται, καθώς και κάθε άλλη σχετική εργασία που τους αναθέτει ο Συνήγορος του Πολίτη και ο Βοηθός Συνήγορος του κύκλου δραστηριότητας στον οποίο είναι τοποθετημένοι ή που αναφέρεται στο παρόν Προεδρικό Διάταγμα.

5. Οι Βοηθοί επιστήμονες επικουρούν και συνεργάζονται με τους ειδικούς επιστήμονες για την καλύτερη εκτέλεση του έργου του κύκλου δραστηριότητας, στον οποίο είναι τοποθετημένοι και εκτελούν κάθε εργασία που ανατίθεται σ' αυτούς από το Συνήγορο του Πολίτη ή το Βοηθό Συνήγορο του κύκλου τους, ή τους ειδικούς επιστήμονες, με τους οποίους συνεργάζονται ή αναφέρεται στο παρόν Προεδρικό Διάταγμα.

Άρθρο 9

Οι υπηρεσίες της Αρχής είναι:

- α) Το Γραφείο του Συνήγορου του Πολίτη και τα Γραφεία των Βοηθών Συνηγόρων.
- β) Η Γραμματεία της Αρχής.

Άρθρο 10

1. Το Γραφείο του Συνηγόρου του Πολίτη Επικουρεί τον Συνήγορο του Πολίτη στην άσκηση των καθηκόντων του, έχει την επιμέλεια της αλληλογραφίας και των σχετικών αρχείων και στοιχείων, οργανώνει την επικοινωνία του Συνηγόρου του Πολίτη με τους πολίτες, τις δικαστικές και δημόσιες αρχές και υπηρεσίες, το Προεδρείο και τη Γενική Γραμματεία της Βουλής και τους λοιπούς φορείς της δημόσιας ζωής.

2. Αντιστοιχεί με τις ανωτέρω αρμοδιότητες ανήκουν στα Γραφεία των Βοηθών Συνηγόρων.

Άρθρο 11

1. Η Γραμματεία της Αρχής λειτουργεί σε επίπεδο διεύθυνσης και συγκροτείται από:

- α) Τα Τμήματα:
 - 1) Διοίκησης
 - 2) Οικονομικής Διαχείρισης

- 3) Γραμματειακής Υποστήριξης
- 4) Μηχανογραφικών Εφαρμογών
- 5) Επικοινωνίας και Διεθνών Σχέσεων.

β) Τα Γραφεία:

- 1) Διοικητικής Μέριμνας
- 2) Προμηθειών.

Το Γραφείο Διοικητικής Μέριμνας υπάγεται στο Τμήμα Διοίκησης και το Γραφείο Προμηθειών υπάγεται στο Τμήμα Οικονομικής Διαχείρισης.

2. Το Τμήμα Διοίκησης είναι αρμόδιο για τον χειρισμό όλων των θεμάτων υπηρεσιακής κατάστασης του πάσης φύσεως προσωπικού της Αρχής, καθώς και της διοικητικής μέριμνας.

Το γραφείο Διοικητικής Μέριμνας, που υπάγεται στο Τμήμα Διοίκησης, μεριμνά για την ασφάλεια, καθαριότητα και ευταξία των γραφείων της Αρχής.

3. Το Τμήμα Οικονομικής Διαχείρισης είναι αρμόδιο:

α) Για την κατάρτιση, τροποποίηση και εκτέλεση του τακτικού προϋπολογισμού, καθώς και του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων.

β) Για την εντολή και εκκαθάριση αποδοχών και λοιπών απολαβών αποζημιώσεων γενικώς του Συνηγόρου, των Βοηθών Συνηγόρων και του προσωπικού της Αρχής.

γ) Για τη διαχείριση κάθε δαπάνης, καθώς και τη μερίμνα για την είσπραξη κάθε εσόδου.

Οι αρμοδιότητες του Γραφείου Προμηθειών που υπάγεται στο Τμήμα Οικονομικής Διαχείρισης είναι:

α) Η εκμίσση και καταγραφή των πάσης φύσεως αναγκών της υπηρεσίας σε επίπλα, μηχανικό εξοπλισμό, γρμφική ύλη, είδη καθαριότητας και λοιπά υλικά.

β) Η εκτέλεση των πάσης φύσεως προμηθειών.

γ) Η διαχείριση του υλικού (παραλαβή, καταχώρηση, αποθήκευση, διανομή).

δ) Η ανθεσθη εργασιών και παρακολούθηση εκτελέσεώς τους.

ε) Η εκποίηση περιουσιακών στοιχείων.

4. Το Τμήμα Γραμματειακής υποστήριξης είναι αρμόδιο:

α) Για την τήρηση του πρωτοκόλλου αλληλογραφίας και του ειδικού μητρώου αναφορών (αρ. 4 παρ. 3 Ν. 2477/97).

β) Για τη διακίνηση της αλληλογραφίας και την αναπαραγωγή εγγράφων και εντύπων.

γ) Για τη βεβαίωση της ακρίβειας αντιγράφων ή φωτοαντιγράφων ή δικαιολογητικών, καθώς και τη βεβαίωση του γνήσιου της υπογραφής.

5. Το Τμήμα Μηχανογραφικών Εφαρμογών έχει αρμοδιότητα το σχεδιασμό, ανάπτυξη και συντήρηση των μηχανογραφικών εφαρμογών, την καλή λειτουργία του μηχανογραφικού συστήματος, τη συντήρηση του μηχανογραφικού εξοπλισμού και την εν γένει στήριξη ολόκληρου του ηλεκτρονικού συστήματος.

6. Το Τμήμα Επικοινωνίας και Διεθνών Σχέσεων έχει αρμοδιότητα:

α) Την οργάνωση της επικοινωνίας της Αρχής με τους πολίτες, τους φορείς του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, τα Μ.Μ.Ε.

β) Τη λειτουργία Βιβλιοθήκης.

γ) Την οργάνωση των διεθνών σχέσεων της Αρχής.

Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του το Τμήμα Επικοινωνίας και Διεθνών Σχέσεων φροντίζει για την έκδοση ενημερωτικών εντύπων, καταχωρήσεων στα ΜΜΕ, διοργανώνει συναντήσεις και συνέδρια και φροντίζει για τη συμ-

μετοχή των εκπροσώπων της Αρχής σε αντίστοιχα σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Το Τμήμα καταρτίζει επίσης το ειδικό εβδομαδιαίο πρόγραμμα της παρ. 3 του άρθρου 2 του παρόντος Προεδρικού Διατάγματος.

Άρθρο 12

1. Συνιστώνται στην Αρχή τριάντα (30) θέσεις τακτικού προσωπικού κατανεμημένες κατά κατηγορία και κλάδο ως εξής:

- Έξι (6) θέσεις κλάδου ΠΕ Διοικητικού-Οικονομικού
- Τρεις (3) θέσεις κλάδου ΠΕ Επικοινωνίας
- Τρεις (3) θέσεις κλάδου ΠΕ Πληροφορικής
- Τρεις (3) θέσεις κλάδου ΤΕ Διοικητικού-Λογιστικού
- Δύο (2) θέσεις κλάδου ΤΕ Πληροφορικής
- Έννέα (9) θέσεις κλάδου ΔΕ Διοικητικού-Οικονομικού
- Δύο (2) θέσεις κλάδου ΥΕ Βοηθητικού Προσωπικού
- Δύο (2) θέσεις κλάδου ΔΕ Τεχνικών, ειδικότητας οδηγών.

2. Οι 30 θέσεις του τακτικού προσωπικού κατανεμονται στα τμήματα της Γραμματείας ως εξής:

α) Διοίκησης: τρεις (3) θέσεις του κλάδου ΠΕ Διοικητικού - Οικονομικού, τρεις (3) θέσεις του κλάδου ΔΕ Διοικητικού-Οικονομικού και δύο (2) θέσεις του κλάδου ΔΕ Τεχνικών, ειδικότητας οδηγών.

β) Οικονομικής Διαχείρισης: τρεις (3) θέσεις του κλάδου ΠΕ Διοικητικού-Οικονομικού, δύο (2) θέσεις του κλάδου ΤΕ Διοικητικού-Λογιστικού και δύο (2) θέσεις του κλάδου ΔΕ Διοικητικού-Λογιστικού.

γ) Γραμματειακή Υποστήριξη: μία (1) θέση του κλάδου ΤΕ Διοικητικού-Λογιστικού, τρεις (3) θέσεις του κλάδου ΔΕ Διοικητικού-Λογιστικού και δύο (2) θέσεις του κλάδου ΥΕ Βοηθητικού Προσωπικού.

δ) Μηχανογραφικών Εφαρμογών: τρεις (3) θέσεις του κλάδου ΠΕ Πληροφορικής, δύο (2) θέσεις του κλάδου ΤΕ Πληροφορικής.

ε) Επικοινωνίας και Διεθνών Σχέσεων: τρεις (3) θέσεις του κλάδου ΠΕ Επικοινωνίας και μία (1) θέση του κλάδου ΔΕ Διοικητικού-Λογιστικού.

3. Προσόντα διορισμού στις θέσεις της παρ. 1 με εξαίρεση του κλάδου ΠΕ Επικοινωνίας ορίζονται τα προβλεπόμενα από το Π.Δ. 194/1988, όπως εκάστοτε ισχύει και επί πλέον πολύ καλή γνώση χρήσης Η/Υ.

Προσόντα διορισμού για τις θέσεις της ειδικότητας ΠΕ Επικοινωνίας ορίζεται πτυχίο ΑΕΙ της ημεδαπής ή ισότιμο της αλλοδαπής κατεύθυνσης επικοινωνίας, δημοσιογραφίας και Μ.Μ.Ε. Απαιτείται επίσης άριστη γνώση τουλάχιστον μιας ξένης γλώσσας (αγγλικής-γαλλικής-γερμανικής) που προσδιορίζεται κάθε φορά στην προκήρυξη των θέσεων καθώς και πολύ καλή γνώση χρήσης Η/Υ.

4. Στον ανωτέρω αριθμό των θέσεων της Αρχής προσπίθονται οι τριάντα (30) θέσεις του ειδικού επιστημονικού προσωπικού της παρ. 1 του άρθρου 5 του Ν. 2477/1997 και οι 30 θέσεις του βοηθητικού επιστημονικού προσωπικού της παρ. 1 του άρθρου 8 του Ν. 2523/1998, καθώς και οι επτά (7) θέσεις με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου της παρ. 1 του άρθρου 8 του Ν. 2523/98.

Άρθρο 13

1. Της Γραμματείας προΐσταται Διευθυντής. Ως Διευθυντής επιλέγεται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 5 του Ν. 2477/97 από το Συνήγορο του Πολίτη μόνιμος υπάλληλος κατηγορίας ΠΕ που συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις να κριθεί για προαγωγή στο βαθμό του

Διευθυντή σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 82 του Ν. 2683/1999 (ΦΕΚ 19/Α/99).

2. Η επιλογή του Διευθυντή γίνεται μετά από δημοσία ανακοίνωση σε δύο ημερήσιες εφημερίδες. Με τη δημοσία ανακοίνωση ο Συνήγορος του Πολίτη καλεί τους ενδιαφερομένους να υποβάλλουν αίτηση για την επιλογή μέσα σε προθεσμία που ειδικώς ορίζεται στη δημοσία ανακοίνωση και που δεν μπορεί να είναι μικρότερη από (10) ημέρες.

Στη δημοσία ανακοίνωση προσδιορίζονται ο κλάδος ή οι κλάδοι και η τυχόν ειδικότητα στην οποία πρέπει να ανήκουν οι ενδιαφερόμενοι, τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα που πρέπει να έχει ο υποψήφιος, καθώς και τα συνυποβαλλόμενα με την αίτηση στοιχεία.

3. Ο Διευθυντής επιλέγεται για τρία (3) χρόνια και για το χρόνο αυτόν αποσπάζεται στην Αρχή με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης χωρίς γνώμη υπηρεσιακού συμβουλίου και κατά παρέκκλιση όλων των κείμενων διατάξεων, όπως ορίζεται στην παρ. 3 του άρθρου 5 του Ν. 2477/1997.

Άρθρο 14

Προϊστάμενοι Τμημάτων και Γραφείων.

1. Στα Τμήματα Διοίκησης και Οικονομικής Διαχείρισης προΐσταται μόνιμος υπάλληλος του κλάδου ΠΕ Διοικητικού - Οικονομικού.

Στο Τμήμα Γραμματειακής Υποστήριξης προΐσταται μόνιμος υπάλληλος του κλάδου ΤΕ Διοικητικού-Λογιστικού.

Στο Τμήμα Μηχανογραφικών Εφαρμογών προΐσταται μόνιμος υπάλληλος του κλάδου ΠΕ Πληροφορικής.

Στο Τμήμα Επικοινωνίας και Διεθνών Σχέσεων προΐσταται μόνιμος υπάλληλος του κλάδου ΠΕ Επικοινωνίας και, αν δεν υπάρχει, του κλάδου ΠΕ Διοικητικού-Οικονομικού που γνωρίζει άριστα μια ξένη γλώσσα (αγγλικά-γαλλικά-γερμανικά).

Στο γραφείο Προμηθειών προΐσταται μόνιμος υπάλληλος του κλάδου ΤΕ Διοικητικού - Λογιστικού.

Στο Γραφείο Διοικητικής Μέριμνας προΐσταται μόνιμος υπάλληλος του κλάδου ΔΕ Διοικητικού - Λογιστικού.

2. Ως προϊστάμενοι των τμημάτων και γραφείων της Γραμματείας μπορούν να επιλεγούν και υπάλληλοι με απόσπαση στην Αρχή κατά τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 5 του Ν. 2477/1997.

Άρθρο 15

Τελικές και Μεταβατικές Διατάξεις.

1. Κατά την πρώτη εφαρμογή του παρόντος Π. Διατ/σ η πλήρωση των θέσεων της Γραμματείας, επιφυλασσομένων των διατάξεων της παρ. 2, μπορεί να γίνει μετά από δημοσία ανακοίνωση με μετάταξη ή με απόσπαση υπαλλήλων υπηρεσιών και φορέων που αρίζονται στην παρ. 5 του άρθρου 8 του Ν. 2523/1998, κατά παρέκκλιση όλων των γενικών και ειδικών διατάξεων.

Οι αποσπώμενοι ή μετατασσόμενοι πρέπει να έχουν τα προσόντα του κλάδου της θέσης που αποσπώνται ή μετατάσσονται. Η δημοσία ανακοίνωση δημοσιεύεται σε μία τουλάχιστον ημερήσια εφημερίδα και σ' αυτήν αναφέρονται: α) οι θέσεις που πρόκειται να καλυφθούν με απόσπαση ή μετάταξη, β) τα απαιτούμενα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα, γ) η προθεσμία μέσα στην οποία οι υποψήφιοι πρέπει να υποβάλλουν την αίτηση, δ) τα δικαιολογητικά ή άλλα έγγραφα και στοιχεία που συνυποβάλλονται με την αίτηση.

4378

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ)

2. Κατ' εξαίρεση και κατά την πρώτη πλήρωση των θέσεων του κλάδου ΠΕ Επικοινωνίας αυτό μπορεί να γίνει με απόσπαση υπαλλήλων του κλάδου ΠΕ Διοικητικού - Οικονομικού, ή άλλων κλάδων ΠΕ με αντίστοιχα τυπικά προσόντα που έχουν αρίστη γνώση της Αγγλικής ή Γαλλικής ή Γερμανικής γλώσσας. Με τη δημόσια ανακοίνωση προσδιορίζεται η γλώσσα.

3. Η πολύ καλή γνώση χρήσης Η/Υ αποδεικνύεται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 2 του Π.Δ. 29 1/98 (ΦΕΚ 210/Α/98) αναλόγως εφαρμοζομένων.

4. Οι 7 θέσεις της παρ. 4 του άρθρου 12 του παρόντος Π.Δ. επιτρέπεται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 8 του Ν. 2623/98 να καλύπτονται και με απόσπαση υπαλλήλων υπηρεσιών και φορέων που ορίζονται στην παρ. 1 του

άρθρου 14 του Ν. 2190/1994, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 1 του Ν. 2527/97.

Στην Υπουργό Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης αναθέτουμε τη δημοσίευση και εκτέλεση του παρόντος διατάγματος.

Αθήνα, 22 Οκτωβρίου 1999

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΔΗΜΟΣΙΑΣ
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ
ΒΑΣΩ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΙΚ. ΧΡΗΣΤΙ ΟΔΟΥΛΑΚΗΣ